

SOLHAN BELEDİYESİ

TEKSTİL ATÖLYESİ

FİZİBİLİTE RAPORU

T.C. Fırat Kalkınma Ajansı 2018 Yılı Fizibilite Desteği Programı
kapsamında desteklenen “Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi” fizibilite raporu
Bingöl İşgem tarafından hazırlanmıştır.

Bu Proje T.C. Fırat Kalkınma Ajansı 2018 Yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında desteklenmektedir. Bu fizibilite raporunun içeriği Fırat Kalkınma Ajansı ve/veya Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup içerik ile ilgili tek sorumluluk Solhan Belediyesi'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

TABLolar DİZİNİ	7
GRAFİK DİZİNİ	7
ŞEKİL DİZİNİ	7
HARİTA DİZİNİ	7
PROJE ÖZETİ	8
1. PROJENİN TANIMI VE KAPSAMI	19
1.1. Projenin Politika Dokümanlarına Uygunluğu	19
1.2. Kurumsal Yapılar ve Yasal Mevzuat	20
1.3. Projenin Kurumun Geçmiş, Yürüyen ve Planlanan Diğer Projeleri İle İlişkisi	21
1.3.1. Bingöl Tekstil Kent	21
1.4. Projenin Diğer Kurumların Projeleri İle İlişkisi	22
1.4.1. Proje İle Eşzamanlı Götürülmesi Gereken Diğer Kurumların Projeleri	22
1.4.2. Projede Başka Kurumların Projeleri ile Fiziki Çakışma Oluşmamasına Yönelik Tedbirler ..	22
1.5. Proje ile İlgili Geçmişte Yapılmış Etüt Araştırma ve Diğer Çalışmalar	23
1.6. Proje İhtiyacı/Talebi	23
1.7. Proje Alternatifleri	24
1.7.1. Projesiz Durum	24
1.7.2. Bakım Onarım veya Tevsii Yatırımı	24
1.7.3. En İyi İkinci Alternatif	25
1.7.4. En İyi Alternatif	25
1.8. Teknoloji ve Tasarım	25
2.1. Fiziksel ve Coğrafi Özellikler	27
2.1.1. Toprak ve Arazi Yapısı İle İlgili Bilgiler	28
2.1.2. İklim	28
2.1.3. Su Kaynakları	29
2.1.4. Diğer Doğal Kaynaklar	30
2.2. Ekonomik ve Fiziksel Altyapı	30
2.2.1. Bingöl İli Sanayi Durumu	30
2.2.2. Tarım ve Hayvancılık	31
2.2.3. Hayvancılık ve Süt Ürünleri	34
2.2.4. Meyvecilik ve Sebzeçilik	35
2.2.5. Madencilik	36
2.2.6. Turizm	36
2.2.7. Sermaye Piyasası İşlemleri	38
2.2.8. Ulaşım	38
2.3. Sosyal Altyapı ve Sosyal Etkiler	41
2.4. Çevresel Etkiler	42
2.5. Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti	42
3. TALEP TAHMİNİ VE KAPASİTE SEÇİMİ	43
3.1. Varsayımlar	43
3.2. Talep Tahmini Yönetimi	43
3.3. Talep Analizi	45
3.4. Talep Tahmin Sonuçları	46
3.5. Kapasite Seçimi	46

4	YATIRIM TUTARI	49
4.1.	Sabit Sermaye Yatırım Tutarı	49
4.2.	Arazi Bedeli/Kamulaştırma Bedeli	49
4.3.	İşletme Sermayesi	50
4.4.	Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı	52
5	PROJENİN FİNANSMANI VE FİNANSAL ANALİZ	55
5.1.	Finansman Öngörüsü	55
5.2.	Finansman İhtiyacı ve Kaynakları	55
5.3.	Finansman Koşulları ve Sermaye Maliyeti	57
5.4.	Finansman Tablosu ve Finansal Oranlar Analizi	57
6	TİCARİ ANALİZ	59
6.1	Ticari Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar	59
6.2	Ticari Faydalar ve Maliyetler	60
6.3	Ticari Nakit Akış Tablosu	61
6.4	Ticari Fayda Maliyet Analizi	62
	Net Bugünkü Değer	62
	İç Karlılık Oranı	63
	Geri Ödeme Süresi	64
	Fayda/Maliyet Oranı	64
7	EKONOMİK ANALİZ	65
7.1	Ekonomik Analiz İle İlgili Temel Varsayımlar	66
7.2	Ekonomik Fayda ve Maliyetler	67
7.3	Ekonomik Fayda Maliyet Analizi (Ekonomik NBD, Ekonomik İKO)	68
7.4	Maliyet Etkinlik Analizi	68
7.5	Diğer Ekonomik Analiz Ölçütleri	68
8	RİSK ANALİZİ	69
8.1	Duyarlılık Analizi	69
8.2	Proje İle İlgili Riskler ve Etkiler	69
8.3	Temel Risklerle İlgili Risk Azaltma Tedbirleri	70
9	ÇEVRESEL ANALİZ	72
9.1	Çevresel Etkilerin Ön Değerlendirmesi	72
9.2	Çevresel Riskler ve Azaltma Tedbirleri	72
10	SOSYAL ANALİZ	73
10.1	Projenin Sosyal Etkileri	73
10.2	Projenin Toplumsal Gruplara Etkisi	74
10.3	Bölgesel Düzeydeki Etkisi	75
11	PROJE YÖNETİMİ ve UYGULAMA PROGRAMI	76
11.1	Proje Yürütücüsü Kuruluş ve Teknik Kapasitesi	76
11.2	Proje Organizasyonu ve Yönetim	76
11.3	Proje Uygulama Planı ve Projede Kritik Aşamalar	77
12.	SONUÇ	79
12.1	Projenin Ticari ve Ekonomik Yapılabilirliği İle İlgili Sonuçlar	79
12.2	Projenin Sürdürülebilirliği	79
12.3	Projeye İlişkin Temel Riskler	79
13.	EKLER	81

TANIM VE KISALTMALAR

BİNTSO	: Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
BOSB	: Bingöl Organize Sanayi Bölgesi
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
FKA	: Fırat Kalkınma Ajansı
Ajans	: Fırat Kalkınma Ajansı
İKO	: İç Karlılık Oranı
NBD	: Net Bugünkü Değer
GDP	: GÜDÜMLÜ Proje Desteği
Girişimci	: Üretim elemanlarını (doğa, emek, sermaye) sistemli ve bilinçli bir şekilde bir araya getirerek mal ve hizmet üretimini sağlayan kişidir. Girişimci toplumun gereksinim duyduğu dolayısıyla talep edilen bir malı ya da hizmeti bulup onu üretmeye girişen ve buna öncülük eden kişi
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
TRB1	: Bingöl, Tunceli, Elazığ ve Malatya Bölgesi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
DAP	: Doğu Anadolu Projesi
DOKAP	: Doğu İlleri Kalkınma Projesi
MTA	: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
İHKİB	: İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Finansman Kaynakları	12
Tablo 2. Proje Analiz Sonuçları	13
Tablo 3. Bingöl İli Merkez ve İlçeler İşletme Sayısı	31
Tablo 4. Bingöl İli Hayvancılık İstatistikleri	31
Tablo 5: Tarla Bitkileri Yıllara göre Üretim Miktarları (Ton)	33
Tablo 6. Bingöl İli Büyükbaş Hayvan Verileri	34
Tablo 7. Bingöl İli Küçükbaş Hayvan Verileri	34
Tablo 8. Bingöl İli Arıcılık Verileri	35
Tablo 9. Solhan İlçesi Banka ATM Noktası	38
Tablo 10. Satın Cinslerine Göre Yol Ağı (Km)	39
Tablo 11. Bingöl İli Demiryolu İle Ulaşım Verileri	40
Tablo 12. Solhan İlçesi Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	41
Tablo 13. Genel İhracat Performansı İçinde Toplam Tekstil ve Hammaddeleri	
Sektörü İhracatının Payı	44
Tablo 14. Genel İhracat Performansı İçinde Toplam Tekstil ve Hammaddeleri	
Sektörü İhracatının Payı	45

GRAFİK DİZİNİ

Grafik 1. Bingöl ve Solhan Yağış Dağılımı	29
Grafik 2 Solhan İlçesi Kadın-Erkek Nüfusu	41
Grafik 3 Tekstil İhracatçısı Ülkeler- 2017 Dünya Pazar Payı	44
Grafik 4 İmalat Sanayi ve Tekstil Sektörü KKO Karşılaştırması	46

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1: Bingöl Tekstilkent Görünümü	22
Şekil 2: İlçe Düzeyinde Büyükbaş Hayvan Sayısının Dağılımı	32
Şekil 3: İlçe Düzeyinde Küçükbaş Hayvan Sayısının Dağılımı	32
Şekil 4. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi - Ön Cephe Görünümü	47
Şekil 5. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi Kuşbakışı Görünüm	48
Şekil 6. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi - İç Mekan Görünümü	48

HARİTA DİZİNİ

Harita 1. Solhan Sanayi Sitesi Uydu Görüntüsü	27
Harita 2. Bingöl ve Muş Havalimanına Uzaklık Mesafesi Haritası	40

PROJE ÖZETİ

Bu proje ile Bingöl ili Solhan ilçesinde 15.000 m²'lik alanda her biri 2.100 m² kapalı alana sahip 3 adet tekstil atölyesinin oluşturulması ve faaliyete geçecek işletmelerde toplamda 1.012 kişilik istihdam kapasitesinin oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tekstil atölyelerinin kurulmasına yönelik mimari uygulama projeleri ile yatırımın ilçeye sağlayacağı sosyo – ekonomik katkılara yönelik fizibilite raporu hazırlanmıştır. Genel yapısı itibarıyla emek yoğun ve nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulan bir sektör olan tekstil ve hazır giyim sektörü için TRB1 Bölgesinde 6. bölge teşvik avantajları, genç nüfusu ve hazır tekstil altyapısıyla Bingöl bu sektörde çekim noktası olabilecek potansiyele sahiptir.

Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan Bingöl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Raporunda “Bingöl, tekstil-konfeksiyon alanında, maliyet ve rekabette büyük avantaj sağlayan devlet destekleri açısından en avantajlı iller arasında olmasının yanı sıra Tekstil Kent Projesi, Bingöl Üniversitesi Tekstil Bölümü ve meslek liseleri tekstil bölümlerinin varlığının etkisi; ayrıca, son yıllarda sektörün ilerleme kaydetmesiyle oluşan üretim kültürü gibi nedenlerle önemli bir gelişme potansiyeline sahiptir” denilerek bu sektörde yapılacak yatırımların ilin sosyo-ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacağı vurgulanmıştır. Yine aynı raporda gelecek hedefleri olarak “Bingöl Tekstil Akademisi kurulması” ve “Tekstil alanında ilimize kurumsal firmalardan yatırım çekilmesi” gibi spesifik hedefler de belirlenmiştir. Bu kapsamda yapılan çalışmalar ve Bingöl’ün sahip olduğu 6. bölge teşvik avantajları nedeniyle 2019 yılında 8 adet yeni tekstil atölyesi ilde faaliyete geçmiştir. Mevcut tekstil firmalarıyla beraber sektörde 1.600’ün üzerinde doğrudan istihdam sağlanmaktadır.

TÜİK 2018 ADNKS kayıtlarına göre 281.205 kişilik nüfusu ile Bingöl Türkiye'nin 64. kalabalık şehridir. Projenin uygulanacağı Solhan İlçesi ise 33.618 kişilik nüfusu ile Merkez ve Genç İlçelerinden sonra ilin 3. büyük ilçesi konumundadır. Eski İpek Yolu üzerinde bulunan ve bölgede geçiş güzergahı üzerinde olan Solhan özellikle Ortadoğu, Türki Cumhuriyetleri ve Kuzey Afrika'ya ihracat yapmayı hedefleyen büyük ve kurumsal işletmeler açısından önemli avantajlara sahiptir. Bingöl - Muş karayolu üzerinde bulunan ilçe, ulaşım açısından avantajlı bir konumda olup Bingöl ve Muş'a eşit mesafededir. İlçede bulunan Kale Tren İstasyonu kara ulaşımının yanı sıra raylı sistemle lojistik hizmetleri imkanı da sunmaktadır. Ayrıca ilçenin konumu itibarıyla Bingöl ve Muş Havalimanlarına yarım saat mesafede olması havayolu ulaşımı açısından da önemli avantaj sağlamaktadır.

Solhan nüfusunun %58'inin 29 yaş altı genç nüfustan oluşması sektörün ihtiyaç duyduğu işgücünün temini açısından önemli bir avantajdır. Bingöl Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu bünyesinde bulunan Tekstil Teknolojisi Programı başta olmak üzere meslek liselerinin tekstil bölümleri, Solhan Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde açılan kurslarda eğitim gören kadınlar ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünün karşılanması açısından önemli kaynaklardır. Ayrıca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 6. Bölge teşvikleri, İŞKUR ve KOSGEB gibi kurumların sağladığı istihdam destekleri de yatırımcıları daha fazla istihdam olanakları sağlama noktasında teşvik edici önemli etkenlerdir(Çan, Pirim, Telimen, Sezgin, & Ortak, 2014).

Mevcut durumda İŞKUR destekleri ve Solhan Belediyesi'nin çağdaş belediyecilik anlayışıyla ilçeye yatırımcı çekme noktasında yaptığı girişimler sonucu her biri 240 kişi istihdam eden 2 adet tekstil işletmesi ilçede faaliyete geçmiştir. İşletmelerden birisine Solhan Belediyesi'ne ait olan hazır bir bina tahsis edilerek sembolik bir kira bedeli karşılığında ilçede yatırım yapmasına öncülük edilmiştir. Yapılması planlanan tekstil atölyelerine ilçede faaliyet gösteren 2 büyük tekstil işletmesi talip olacaklarını belirtmektedir.

Bu projenin hayata geçmesi ile tekstil ve hazır giyim sektöründe yatırımcı çekme açısından önemli bir unsur olan altyapısı tamamlanmış modern tekstil atölyeleri ilin/ilçenin potansiyelini geliştirerek kurumsal işletmelerin bu bölgeyi tercih etmesine katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte sektörün Bingöl'de istihdama sağlayacağı katkı ve ilin kalkınmasında oynayacağı rol nedeniyle tekstil sektörü kümelenmesine yönelik çalışmalar da desteklenmelidir.

a.

PROJE KİMLİK KARTI

i. Temel Proje Verileri

Proje Adı	Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi	
Sektör/Alt Sektör	Tekstil Sektörü	
Proje Sahibi Kuruluş	Solhan Belediyesi	
Uygulama Yeri	Solhan / Bingöl	
Uygulayıcı Birim	Solhan Belediyesi	
Maliyet ve Temel Kalemler	Toplam Sabit Yatırım	13.276.619,75 TL
	Tekstil Atölyeleri İnşaatı	10.825.846,09 TL
	Makine Tesisatı	671.233,96 TL
	Elektrik Tesisatı	1.779.539,70 TL
Planlanan Çıktılar	3 x 2.100 m2 kapalı alan tekstil atölyesi projesi hazırlandı. Tekstil atölyeleri mimari uygulama projesi hazırlandı. Solhan KSS’de zemin etüdü faaliyetleri gerçekleştirildi. Proje sabit yatırım tutarı belirlendi. Proje fizibilite raporu hazırlandı. İnşaat faaliyetlerine başlanılacak. Makine ekipman altyapısı oluşturulacak. Kiralama işlemleri yapılacak. Tekstil üretimine başlanılacak.	
Genel Takvim Başlama-Bitiş Tarihi	Başlama Tarihi Mart 2020 Ön Görülen Bitiş Tarihi: Mart 2022 Üretime Geçiş Tarihi: Mayıs 2022	

ii. Amaç ve Gerekçe

Projenin amacı, Bingöl ili Solhan ilçesinde kurulması planlanan 3 adet tekstil atölyesi ile tekstil ve hazır giyim sektörü için teknik ve fiziki altyapısı hazırlanmış üretim alanlarını oluşturarak bölgeye yeni yatırımların yapılmasını sağlamak, istihdam olanaklarını çeşitlendirmek/artırmak ve ilin/ilçenin sosyo-ekonomik anlamda gelişmesine katkıda bulunmaktır. Son yıllarda teşvik sisteminde 6. bölgeye sağlanan destekler nedeniyle önemli yatırımlar bu bölgelere kaymaktadır. Altyapısı hazırlanmış uygun fiyat ve şartlarda kiralanabilir modern üretim atölyelerinin oluşturulması yatırımcı çekme ve bölgenin cazip hale getirilmesi açısından önemli faktördür. Proje, Solhan’da bu açığı kapatarak ilçenin tekstil sektörü yatırımları açısından cazibesini artırmak amacıyla ortaya çıkmıştır. Bölgenin ekonomik gelişimi ve istihdam sorununa ciddi bir çözüm olması beklenmektedir.

iii. Yapılan İş Tanımı

Solhan Belediyesi tarafından Solhan KSS’de tekstil sektörü için yapılması hedeflenen 3 adet tekstil atölyesine yönelik mimari uygulama projelerinin hazırlanması ve fizibilite analizinin yapılması yatırımın yapılabilirliğini otaya koymaktır. Yapılan bu iş sonucunda ise Solhan ilçesinde tekstil sektörünün gelişmesi ve yeni istihdam olanaklarının oluşturulması beklenmektedir.

iv. Uzun ve Kısa Dönemli Amaçlarla İlişki

Bingöl Tekstil Kent projesi Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında Bingöl İl Özel İdaresi tarafından Bingöl’de tekstil sektörünün gelişmesi için gerekli altyapının oluşturulması amacıyla Simani Mahallesi’nde hayata geçirilmiştir. Projenin toplam yatırım tutarı 8.090.770,30 TL olup bodrum, zemin ve birinci kat şeklinde planlanmıştır. Tekstil Kent, 2 tanesi 2.500 m² ve 1 tanesi 4.950 m² olmak üzere 3 bina halinde inşa edilmiş olup toplam kapalı alanı ortak kullanım alanları ile birlikte 10.000 m²’dir. Bu binalar bir bütün olarak veya gerektiğinde kat kat bölünmek suretiyle 800 m² veya 1.600 m² genişliğinde daha küçük atölyeler biçiminde de kullanıma izin verecek şekilde, esnek olarak tasarlanmıştır. Tekstil Kent’te bulunan binaların 2 tanesi Binsu Tekstil’e diğeri Bitem Tekstil’e kiralanmış durumdadır. Burada faaliyet gösteren işletmelerin tam kapasite ile çalışması durumunda 700 kişiye istihdam sağlaması beklenmektedir. Bu projenin Bingöl’de tekstil yatırımlarını hızlandırması ve akabinde birçok tekstil firmasının Bingöl’de faaliyete geçmesi bu tarz projelerin hayata geçirilmesi noktasında ilgili kurumları motive etmektedir. Bu projeler sosyo-ekonomik anlamda yeterince gelişmemiş Bingöl gibi illerin kalkınması, yeni iş ve istihdam alanlarının oluşturulması ve bölgedeki insan kaynağı niteliğinin artırılması açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Fırat Kalkınma Ajansı’nca hazırlanan TRB1 2014 – 2023 Bölge Planı’nda “yeni teşvik yasası kapsamında tekstil ve hazır giyim sektöründe avantajlı konuma geçen Bingöl’de Tekstil İşletme Geliştirme Merkezi kurmaya yönelik girişimler başlamış olup, önümüzdeki süreçte tekstil sektörünün bölge için özellikle istihdam alanında öncü rol oynaması beklenmektedir” (TRB1 Bölge Planı, 2014) şeklinde ifade edilmektedir. Yine Bölge Planının Sürdürülebilir Ekonomi ana başlığında Öncelik 2.3: Endüstriyel Üretimin Güçlendirilmesi önceliği altında Tedbir 2.3.4. Tekstil sanayinde yenilikçi teknolojilerin kullanılması ve kümelenme stratejilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerektiği be-

lirtilmiştir. Bu tedbirin detayında ise “2012 yılında yürürlüğe giren teşvik yasası ile emek yoğun sektörler için avantajlı konuma geçen Bingöl’de Konfeksiyon Sektörünü geliştirmeye Yönelik çalışmalar hız kazanmış olup özellikle istihdamın artırılması amacıyla sektörün il merkezinde desteklenmesi gerekmektedir” (TRB1 Bölge Planı, 2014) denilerek tedbirin önemine dikkat çekilmiştir.

2019 yılında onaylanan 11. Kalkınma Planında tekstil, giyim ve deri sanayi için ayrıca bir başlık açılmıştır. İlgili planında ülkemizin tekstil, deri ve hazır giyim sektöründe moda tasarımı ve marka-laşma odaklı olarak değer zincirini yönlendiren lider ülkelerden biri olması temel amaç olarak benimsenmiştir. Sektörde hızlı ve esnek üretim, yenilikçilik, müşteri odaklılık, entegre üretim yapısı, sosyal sorumluluk ve çevre bilinci, mağazacılık ve organizasyon becerilerinin geliştirilmesi vurgulanmıştır. Sektörde yüksek katma değerli yapıya dönüşümde önemli alanlardan biri olan teknik tekstillerle ilgili olarak firmaların optimum teknoloji seçimine, çevreyi korumaya yönelik mevzuata uyumuna, enerji verimliliğine ve atıkların yeniden kullanımına yönelik faaliyetleri ile değer zincirindeki diğer paydaşlarla işbirliği yapmalarının önemine vurgu yapılmaktadır.

v. Finansman Kaynağı ve Planı

Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi Projesi sabit yatırım tutarı, etüt giderleri, mühendislik ve proje giderleri, işletmeye alma, taşıma ve sigorta giderleri ile beklenmeyen giderler dahil toplam bütçesi 13.586.741,95 TL olarak hesaplanmıştır. Projenin Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında veya ilgili bakanlıktan doğrudan projeye özel bütçenin aktarılması yoluyla hayata geçirilmesi planlanmıştır. Sabit yatırımın tutarının % 75’inin Fırat Kalkınma Ajansı tarafından veya ilgili bakanlık bütçesinden tahsis edilmesi kalan %25’lik kısmının ise proje sahibi Solhan Belediyesi tarafından eş finansman olarak sağlanması planlanmaktadır. Ayrıca aşağıdaki tabloda görüleceği üzere uygun maliyet olarak görülmeyen 330.322,20 TL’lik gider Solhan Belediyesi tarafından karşılanacaktır.

Tablo 1. Finansman Kaynakları

Yatırımın Konusu	Yatırım Tutarı	Hibeye Esas Yatırım Tutarı (TL)	Talep Edilen Hibe Tutarı (TL)	Özkaynak Tutarı	Hibeye Esas Oran (%)	Özkaynak Oran (%)
Toplam Sabit Yatırımı	13.276.619,75	13.276.619,75	9.957.464,81	3.319.154,94	75	25
Öngörülmemen Maliyetler	310.122,20	0	0	310.122,20	0	100
İşletme Sermayesi Değişimi	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	13.586.741,95	13.276.619,75	9.957.464,81	3.629.277,14	73,3	26,7

vi. Proje Analiz Sonuçları

Projenin analizi mali olarak yapıldığında seçilmiş olan alternatifte 14 yılda geri dönüşüm sağladığı görülmektedir. Söz konusu yatırım ticari olarak değerlendirilmeyip, bölgesel sosyo-ekonomik gelişme ve istihdama katkı sağlamaya odaklanıldığı dikkate alınmalıdır.

Tablo 2. Proje Analiz Sonuçları

	Projesiz Durum	Bakım Onarım / Tivsii	Seçilen İkinci Alternatif	Seçilen Alternatif
Yatırım Tutarı	-	-	11.420.212,95	13.586.741,95
Net Bugünkü Değer (Ticari/Ekonomik)	-	-	5.440.441,32	4.951.547,18
İç Karlılık Oranı (Ticari/Ekonomik)	-	-	15%	12%
Geri Ödeme Süresi (Ticari/Ekonomik)	-	-	6,05	6,98
Fayda/Maliyet Oranı (Ticari)	-	-	3,25	2,96
Fayda/Maliyet Oranı (Ekonomik)	-	-	-	-
Parasallaştırılamayan Önemli Fayda ve Maliyetler	-	-	- Solhan işgücü niteliğinin artması, - İlçede örnek ve öncü atölyelerin hayata geçirilmesi, - İlçenin sosyo –ekonomik anlamda kalkınması, - İlçenin sanayi altyapısının geliştirilmesi	
Rakamsallaştırılamayan Önemli Hususlar	-	-		

vii. Etüt Bilgileri

Etüdü Hazırlayan Birim	: Solhan Belediyesi
Etüdün Hazırlanış Tarihi	: 03.01.2020
Etüt Hakkında Yetkili Kişi İletişim Bilgileri	: Nihat İNAN
	: solhanbld@gmail.com
	: 0 536 466 1567

b.**PROJENİN GEREKÇESİ**

Proje, Bingöl ili Solhan ilçesinde kurulması planlanan 3 adet tekstil atölyesi ile tekstil ve hazır giyim sektörü için teknik ve fiziki altyapısı hazırlanmış üretim alanlarını oluşturarak bölgeye yeni yatırımların yapılmasını sağlamak, istihdam olanaklarını çeşitlendirmek/artırmak ve ilin/ilçenin sosyo-ekonomik anlamda gelişmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Son yıllarda teşvik sisteminde 6. bölgeye sağlanan yatırım avantajları nedeniyle önemli yatırımlar bu bölge illerine kaymaktadır. Altyapısı hazırlanmış uygun fiyat ve şartlarda kiralanabilir modern üretim atölyelerinin oluşturulması yatırımcı çekme ve bölgenin cazip hale getirilmesi açısından önemli etkidir. Proje, Solhan’da bu açığı kapatarak ilçenin tekstil sektörü yatırımları açısından cazibesini artırmak amacıyla ortaya çıkmıştır.

Projenin uygulanacağı Solhan İlçesi 33.618 kişilik nüfusu ile Merkez ve Genç İlçelerinden sonra ilin 3. büyük ilçesi konumundadır. Eski İpek Yolu üzerinde bulunan ve bölgede geçiş güzergahı üzerinde olan Solhan özellikle Ortadoğu, Türki Cumhuriyetleri ve Kuzey Afrika’ya ihracat yapmayı hedefleyen büyük ve kurumsal işletmeler açısından önemli avantajlara sahiptir. Bingöl - Muş karayolu üzerinde bulunan ilçe, ulaşım açısından avantajlı bir konumda olup Bingöl ve Muş’a eşit mesafededir. İlçede bulunan tren istasyonu kara ulaşımının yanı sıra raylı sistemle lojistik hizmetleri imkanı da sağlamaktadır. Ayrıca ilçenin konumu itibarıyla Bingöl ve Muş Havalimanlarına yarım saat mesafede olması havayolu ulaşımı açısından da yatırımcılara önemli fırsatlar sağlamaktadır.

Solhan nüfusunun %58’inin 29 yaş altı genç nüfustan oluşması tekstil sektörünün ihtiyaç duyduğu işgücünün temini açısından önemli bir avantajdır. Bingöl Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu bünyesinde bulunan Tekstil Teknolojisi Programı başta olmak üzere meslek liselerinin tekstil bölümleri, Solhan Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde açılan kurslarda eğitim gören kadınlar ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünün karşılanması açısından önemli kaynaklardır. Ayrıca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 6. Bölge teşvikleri, İŞKUR ve KOSGEB gibi kurumların sağladığı istihdam destekleri de yatırımcıları daha fazla istihdam olanakları sağlama noktasında teşvik edici önemli etkenlerdir.

Solhan Belediyesi ilçede yüksek oranlarda seyreden işsizlik sorununa çözüm bulmak adına birçok çalışma yürütmektedir. Tekstil sektörünün emek yoğun bir sektör olması ve ilçedeki işsizliği azaltma noktasında sağlayacağı katkılar nedeniyle ilçede altyapısı hazırlanmış uygun fiyat ve şartlarda kiralanabilir modern tekstil atölyelerinin oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Solhan Belediyesi bu yolla yatırımcı çekme ve tekstil kümelenmesi ile ilçenin yatırım açısından cazibesinin artırılmasını hedeflemektedir. Solhan Belediyesi’nin çağdaş belediyeçilik anlayışıyla ilçeye yatırımcı çekme noktasında yaptığı girişimler sonucu her biri 240 kişi istihdam eden 2 adet tekstil işletmesi ilçede faaliyete geçmiştir. İşletmelerden birisine Solhan Belediyesi’ne ait olan hazır bir bina tahsis edilerek sembolik bir kira bedeli karşılığında ilçede yatırım yapmasına öncülük edilmiştir.

Projenin hayata geçirilmesi ile başta Solhan İlçesi olmak üzere Bingöl’de tekstil ve hazır giyim sektörünün geliştirilmesini sağlamak, yerelde büyük emek yoğun girişimleri desteklemek ve ilçenin tekstil sektörü için bir merkez haline getirilmesi ile atölyeler aracılığıyla 1.012 kişilik yeni istihdam kapasitesi oluşturulması beklenmektedir.

i. Projenin Hedef Kitlesi

Projenin beklenen çıktılarının temelinde Solhan ilçesi sınırları içerisinde tekstil ve hazır giyim atölyelerinin oluşturulması, ulusal düzeyde hizmet sunan işletmeler için bir çekim merkezi oluşturulması hedeflenmiştir. Bölgede yeni istihdam, ilgili personel ve ailelerine maddi gelir sağlarken, il ekonomisinin gelişmesine katkı sunacak ve yerelde iş arayışında olan kesim için olumlu etki yaratacaktır. Proje faaliyeti hedef kitle için yeni istihdam olanakları yaratırken, yerli işletmelerin üretim kapasitelerini artırması gerek yatırım ve gerekse istihdam anlamında ilçe halkı için önemli faydalar sağlayacaktır.

Projenin hedef kitlesi 15 – 45 yaş arısında olan tüm kadın ve erkek bireylerdir. Solhan’da bu yaş aralığındaki hedef kitle grubuna 16.516 kişi girmektedir. Proje kapsamında yapılacak atölyelerde 15 – 45 yaş grubuna giren 16.516 kişi arasından istihdam edilecek 1.012 kişi projenin doğrudan faydalanıcısı konumundadır.

Solhan Belediyesi 3 adet tekstil atölyesini Belediye envanterine kazandırmakla Solhan Belediyesi aylık düzenli kira gelirine kavuşacaktır. Belediye düzenli gelire kavuşacağı için Solhan Belediye Başkanlığı da projenin sahibi olarak aynı zamanda yararlanıcısı konumundadır. Bölgede sosyal belediyeçilik alanında örnek bir projeyi hayata geçiren Solhan Belediyesi proje yazma ve yürütme kapasitesini geliştirecektir.

Atölyelerin kullanımından ve firmaların kapasite geliştirme faaliyetleri ile yaratılacak istihdam bölgede bulunan işsiz kitle için meslek edinme ve çalışma imkânı yaratacaktır. Sektörün gelişmesi bölgedeki işsizlik oranında ve il ekonomisinde pozitif bir etki yaratacaktır. Sektörde yatırımlara paralel sadece işsiz nüfusun iş bulmasını sağlamakla kalmayacak aynı zamanda yeni girişimlerin önünü de açacaktır. Sektör değer zinciri içerisinde yer alan tüm aktörler için yaratılacak talep yeni iş imkanları ve genç/yeni girişimciler için iş kurma fırsatı oluşturacaktır.

Bingöl ve çevre illerde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim imalatçıları, proje ile arttırdıkları kapasiteleri vasıtasıyla üretimde verimlilik artışı, satış pazarlama alanlarında yetkinliklerini geliştirecektir. Yeni müşteri kitlesine ulaşan ve hedef pazarlardaki eğilimleri tespit ederek yeni ürünler geliştirme noktasında yetkinlik kazanan potansiyel işletmeler yine hedef projenin grubunu oluşturmaktadır.

Proje Tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren hammadde ve makine-ekipman tedarikçileri için müşteriye ulaşma noktasında olumlu yararlar sağlayarak tedarikçilerin satış hacimlerini arttıracaktır. Yeni kurulacak ortaklıklar ve iş birlikleri, değişecek olan talep yapısı ile birleşerek yeni makine ve ekipman yatırımlarına olanak sağlayacaktır. Sadece tekstil ve hazır giyim sektörü değil aynı zamanda deri ve deri ürünleri sektörü, lojistik ve hizmet sektörü gibi sektörler bölge ekonomisinin ve tekstil sektörünün büyümesinden fayda sağlayacaktır.

c.

PROJENİN TANIMI VE KAPSAMI

Proje kapsamında Solhan Belediyesi tarafından Solhan KSS’de tekstil sektörü için yapılması hedeflenen 3 adet tekstil atölyesine yönelik mimari uygulama projelerinin hazırlanmış ve fizibilite analizi yapılarak yatırımın yapılabilirliği otaya konmuştur. Yapılan bu iş sonucunda ise Solhan ilçesinde tekstil sektörünün gelişmesi ve yeni istihdam olanaklarının oluşturulması beklenmektedir.

Proje kapsamında 15.000 m² alan üzerinde her biri (2.100 m² + 300 m²) kapalı alana sahip modern altyapısıyla 3 adet tekstil atölyesinin kurulması amaçlanmaktadır. Yatırımla birlikte Solhan’a büyük tekstil yatırımlarının çekilmesi ve faaliyete geçecek firmalarda ilçedeki genç işsizlerden 1.012 kişinin istihdam edilmesi planlanmaktadır.

d.

FİZİBİLİTE ETÜDÜ ANALİZ SONUÇLARI

Yapılan araştırmalar, söz konusu fizibilite etüdü ve mali analizler neticesinde ortaya çıkan veriler yatırımın yapılabilir olduğunu göstermektedir. Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan Bingöl’de söz konusu yatırım ilin sanayisi ve ekonomisinin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Tüm ulusal ve bölgesel kalkınma planları, strateji ve eylem planları ile ihtisas raporlarında öne çıkan politika ve öncelikler göz önüne alındığında proje; yaratacağı istihdam, ekonomik büyüme ve çarpan etkileri ile üst ve alt ölçekli planlardaki hedeflerin gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Solhan ilçesinin bu yatırımla birlikte sanayisinin gelişmesi ve mikro işletmelerin yer aldığı küçük sanayi sitesinde örnek ve modern işletmelerin faaliyete geçmesi Solhan KSS’nin canlanması ve gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Bölgede yeni yatırımcılara sağlanan teşvikler proje amaçlarının gerçekleşmesinde kaldıraç görevi görecekler.

Projenin hayata geçirileceği toplam alan 15.000 m²’dir.

Yapılacak 3 adet tekstil atölyesinin her biri bağımsız olup 30*70 m ölçülerinde 2.100 m² kapalı alana sahip olacaktır.

Atölyelerde üretim alanına ilave olarak idari bölüm 300 m² asma kattan oluşacaktır.

Sürekli bir üretim sisteminin oluşturulabilmesi ve yatırımcıya esneklik sağlaması açısından atölyelerin kolonsuz olarak tasarlanmasına karar verilmiştir.

Kolonsuz bir iç yapı için çatı sisteminin çelik konstrüksiyon ile yapılmasına karar verilmiştir.

Projelendirilen 3 adet modern tekstil atölyesinin toplam yatırım tutarı 13.586.741,95 TL’dir.

Yatırımın geri dönüş süresi: 6,98 yıl

Fayda Masraf / Oranı: 2,96

e.

PROJENİN ETKİLERİ

Hazırlanan bu projeden Bingöl ili ve özelde Solhan ilçesinde faaliyet gösteren/gösterecek işletmeler başta olmak üzere bölgede hemen hemen tüm aktörler ve sektörler olumlu bir şekilde etkilenecektir. Projenin uygulanması aşamasında Solhan Belediyesi'nin edineceği bilgi ve deneyimler kurumsal gelişmeye pozitif katkı sağlayacaktır. Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi Projesi kurum çalışanlarının proje kültürünün geliştirilmesine katkı sağlayarak ileride yapılması planlanan diğer yatırım projelerine zemin oluşturmakta ve bölgenin yatırımlar açısından cazip bir hale getirilmesini kolaylaştıracaktır.

Projeyle oluşturulacak modern tekstil atölyeleri Solhan'da faaliyet gösteren/gösterecek işletmelerin rekabet gücünün geliştirilmesinde ve bölgenin kalkınmasında önemli rol oynayacaktır. Projenin hayata geçmesiyle beraber Bingöl'ün sosyo-ekonomik anlamda kalkınması hızlanacak ve dolaylı olarak TRB1 bölgesinin gelişmesi sağlanacaktır. Solhan'da faaliyete geçecek yeni yatırımlarla birlikte bölgenin yenilikçi ve girişimci kapasitesi geliştirilerek mevcut işlemlerin oluşan yatırım kültüründen fayda göreceği tahmin edilmektedir. Solhan'da mevcut olan 2 adet büyük tekstil firmasının yanı sıra faaliyete geçecek 3 yeni tekstil yatırımcısıyla beraber ilçede tekstil sektöründe istihdam edilenlerin sayısının 1.500'ün çıkması beklenmektedir. Bu durum ilçede işsizliği azaltacağı gibi ilçeden geçim sıkıntısı nedeniyle yaşanan göçü de tersine çevirebilecektir.

Altyapısı hazırlanmış uygun fiyat ve şartlarda kiralanabilir modern üretim atölyelerinin oluşturulması yatırımcı çekme ve bölgenin yatırımcılar açısından cazip hale gelmesini sağlayacaktır. Solhan'da ihtiyaç duyulan uygun imalat atölyelerinin oluşturulması proje fikrinin temelinde de ilçenin tekstil sektörü yatırımları açısından cazibesini artırmak yatmaktadır. Projenin tamamlanmasıyla ilçenin sosyo-ekonomik yönden kalkınması ve istihdam sorununun çözülmesi beklenmektedir.

Tekstil atölyelerinde 1.012 kişilik istihdam kapasitesinin oluşturulmasıyla burada istihdam edilecekler ve aile bireyleri birlikte düşünüldüğünde ortalama 4.000 kişinin hayatında pozitif etki sağlaması beklenmektedir.

Bingöl ve çevre illerde tekstil ve hazır giyim sektöründe imalatçı olarak faaliyet gösteren 388 işletme yine proje faaliyetlerinden olumlu olarak etkilenecektir. Bu yönüyle de proje yerel kalkınmanın yanı sıra bölgesel kalkınmaya da katkı sunmaktadır. Üreticilerin yanı sıra tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren tedarikçiler de proje ile faaliyete geçecek yeni yatırımcılara hammadde ve makine/ekipman satışı yapmak suretiyle gelirlerini arttıracak ve bu durum ilgili işletmeleri finansal anlamda güçlendirecektir.

Bingöl’de tarım, sanayi ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren 4.937 işletme proje kapsamında sağlanacak sermaye girdisi, oluşturulacak istihdam kapasitesi ve kişi başı gelire sağlayacağı katkı nedeniyle talepte oluşacak artıştan dolayı pozitif etkilenecektir. Bunun yanında Bingöl ve Solhan ilçesinde taşımacılık yapan lojistik firmaları da proje kapsamında oluşturulan hareketlilik fayda göreceklerdir. Özellikle İstanbul merkezli büyük ulusal firmaların üretimi Anadolu’ya kaydırması nedeniyle dikilen ürünlerin nihai müşterilere ulaştırılmak üzere tekrar İstanbul’a taşınması lojistik sektörünün gelişimine katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak tekstil ürünleri ve giyim eşyaları imalatçıları başta olmak üzere tedarikçiler, lojistik firmaları, müşteriler ve diğer paydaşlar çarpan etkileri yolu ile proje faaliyetlerinden olumlu yönde etkilenecektir. Yine bu proje çağdaş belediyecilik anlamında örnek bir çalışma olup bölgede faaliyet gösteren diğer yerel yönetimler ve kurumların da benzer yatırımları hayata geçirmesi noktasında onları teşvik edecektir.

1.

PROJENİN TANIMI VE KAPSAMI**1.1. Projenin Politika Dokümanlarına Uygunluğu**

Projemizin temel politikası T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan 2020-2022 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberi içerisinde yer alan, Kamu Yatırım Politikasının Önceliklerinin belirlendiği 4. bölümün Genel Öncelikler alt başlığının 105. ve 107. maddesi ile uyumludur. Söz konusu maddelerde “Büyümeye, özel kesim yatırımlarını desteklemeye, bölgelerin gelişme potansiyelini harekete geçirmeye, üretim, istihdam ve ülke refahını artırmaya azami katkı sağlayacak projelere” ve “Altyapı konusunda da; özel kesimde üretim maliyetlerinin azaltılmasını, yeni üretim kapasitelerinin oluşturulmasını, böylece üretimin yenilikçi ve rekabetçi gelişmesini destekleyecek projelere” öncelik verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yine ilgili bölümde “Özel sektör tarafından gerçekleştirilemeyecek ekonomik ve sosyal altyapı projelerine” öncelik verilmesi gerektiği ifade edilmiş olup emek yoğun bir sektör olan tekstil sektörüne altyapıların hazırlanarak girişimci/yatırımcılara tahsis edilmesini konu alan proje doğrudan bu önceliklerle de ilgilidir. İlgili rehberde yer alan Bölgesel Öncelikler maddesinin 112. fıkrasında “GAP, DAP, DOKAP ve KOP Bölge Kalkınma İdarelerinin sorumluluk alanındaki iller (Ek-12) için hazırlanmış bulunan eylem planları kapsamındaki yatırımlara öncelik verilecektir” ifadesi yer almaktadır(2020-2022 YPHR, 2020). Bingöl ili Solhan ilçesinde hayata geçirilecek olan bu proje DAP Bölge Kalkınma İdaresinin hazırlamış olduğu eylem planında yer alan stratejilere katkı sunmaktadır.

Ayrıca proje, uzun vadeli bir perspektifle Türkiye’nin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, uluslararası konumunu yükseltmek ve halkın refahını artırmak için temel yol haritası niteliğindeki On Birinci Kalkınma Planında yer alan amaç ve hedeflerle de yakından ilgilidir. Nitelikli insan ve güçlü toplum ”ekseni altında beşeri sermayenin güçlendirilmesi, kapsayıcı büyüme yaklaşımının belirgin bir biçimde hayata geçirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre” eksenı altında ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve politikaların hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Yine 11. Kalkınma Planının Tekstil-Giyim-Deri Sanayii alt başlığında “390. Ülkemizin tekstil, deri ve hazır giyim sektöründe moda tasarımı ve markalaşma odaklı olarak değer zincirini yönlendiren lider ülkelerden biri olması temel amaçtır” denilerek önümüzdeki 4 yılda tekstil sektöründen beklentiler ortaya konmuştur.

Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TRB1 2014-2023 Bölge Planında 2. Eksen: Sürdürülebilir Ekonomi ana başlığı altında yer alan Tedbir 2.3.4 tekstil sanayinde yenilikçi teknolojilerin kullanılması ve kümelenme stratejilerinin geliştirilmesi tedbirine yönelik çalışmaların yapılması bölge ekonomisi için önem arz ettiği ifade edilmiştir. Detayında ise “2012 yılında yürürlüğe giren teşvik yasası ile emek yoğun sektörler için avantajlı konuma geçen Bingöl’de konfeksiyon sektörünü geliştirmeye yönelik çalışmalar hız kazanmış olup özellikle istihdamın artırılması amacıyla sektörün il merkezinde desteklenmesi gerekmektedir” denilerek tedbirin önemine dikkat çekilmiştir. Hazırlanan projeye tekstil sektöründe büyük ve nitelikli yatırımların ilçeye çekilebilmesi amacıyla 3 adet altyapısı hazır modern tekstil atölyesinin oluşturulması sağlanarak TRB1 Bölge Planında ilgili alanda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleşmesine sağlayarak TRB1 bölgesi için belirlenen vizyona katkıda bulunmaktadır.

Sonuç olarak bu Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi bölgenin kalkınması, gelişmesi ve sağlayacağı istihdam olanakları ile yukarıda bahsedilen önceliklere doğrudan hizmet etmektedir.

1.2. Kurumsal Yapılar ve Yasal Mevzuat

Projenin yatırım ve işletme süreçleri Solhan Belediyesi tarafından gerçekleştirilecektir. Söz konusu yatırım Solhan Belediyesi'nin sorumluluk alanında olacak, inşası yapılan alanın tüm yasal hakları Belediyenin tüzel yapısında olacaktır. Kurulacak atölyelerin kullanımına ilişkin mülkiyet kullanım hakkı ise ticari işletmelerde olacaktır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (e) bendine göre; Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek Belediye Meclisi'nin seçilmiş üyelerinin görev yetki alanındadır. Kurulacak olan bu tesisin kiralanması ilgili yasa gereğince Belediye Meclisi tarafından kararlaştırılmak suretiyle kamu yararına kiralanarak işletilecektir.

Yine projeyle Solhan Küçük Sanayi Sitesinde (KSS) inşa edilmesi planlanan 3 adet tekstil atölyesi 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 29'uncu maddesi ile KDV Kanununun istisnalarla ilişkin 13'üncü maddesine eklenen ve 27/03/2018 tarihli 3'üncü Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren (j) bendi "Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin su, kanalizasyon, arıtma, doğalgaz, elektrik, haberleşme tesisleri ile yol yapımına ve küçük sanayi sitelerindeki işyerlerinin inşasına ilişkin, bunlara veya bunlar tarafından oluşturulan iktisadi işletmelere yapılan mal teslimleri ile hizmet ifaları" hükmünü içermektedir. Bu hüküm gereğince OSB'lerin altyapılarının, KSS'lerdeki işyerlerinin inşasına ilişkin yapacakları mal ve hizmet alımları KDV'den istisna tutulmuştur.

Solhan Tekstil Atölyelerinde faaliyete geçecek işletmeler başvurmaları halinde 2012/3305 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar"da belirtilen teşvik desteklerinden faydalanabilmektedir. Solhan'da teşvik sistemi kapsamında sağlanan destek unsurları ve sürelerine aşağıdaki tabloda 6. Bölge sütununda yer verilmiştir.

DESTEK UNSURLARI			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi		YOK	YOK	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizde Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Yine 2012/3305 sayılı Karar'a eklenen geçici 13 üncü madde ile 1 inci ve 2 nci bölgelerde hazır giyim, deri ve deri mamulleri sektörlerinde faaliyette bulunan işletmelere ait makine ve teçhizatın, işletmenin kendisi veya farklı bir işletme tarafından 31/12/2020 tarihine kadar ilgili tabloda yer alan illere taşınması suretiyle yapılan yatırımlar, asgari 100 kişi istihdam sağlanması koşuluyla, sigorta primi işveren hissesi desteği, sigorta primi ve gelir vergisi stopajı desteğinden aynı tabloda belirtilen sürelerde yararlanacakları düzenlenmiştir. Söz konusu tabloda yer alan iller içerisinde Organize Sanayi Bölgesi şartı olmaksızın Bingöl ili de bulunmaktadır.

➤ 1.3. Projenin Kurumun Geçmiş, Yürüten ve Planlanan Diğer Projeleri İle İlişkisi

Projenin ortaya çıkmasında Solhan Belediyesi tarafından 2018 yılında hazırlanan, Fırat Kalkınma Ajansına sunulan Fizibilite Desteği Programı kapsamındaki araştırma ve sonuçlar etkili olmuştur. Söz konusu proje Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi adı ile TRB1/18/FZD/0024 kodu ile hazırlanmıştır.

Fırat Kalkınma Ajansı tarafından 2019 Yılı Çalışma Programında da yer aldığı üzere Endüstriyel Gelişme Sonuç Odaklı Programı başlığı altında "Bingöl ve Tunceli'de ise altyapı eksiklikleri ve istihdam artırıcı sektörlerin desteklenmesi gerektiği yönünde geri bildirimler alınmıştır" denilerek bu iki ilde bu alanda yapılacak proje ve yatırımların desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca devamında yatırımların yapılacağı yer sorunu hemen her sektörde ve her ilde mevcut olup gerek bölgede yerleşik, gerekse de bölge dışından yatırım yapmayı düşünen işletmelerin karşısına çıkan ilk problemlerden biridir. Organize sanayi bölgelerinde tahsis edilebilecek parsellerin yetersiz oluşu, küçük sanayi sitelerinin pek çok açıdan işletmelere uygun yer çözümü sunamayışı, işletmelerin bir arada bulunmasının sağlayacağı avantajlardan yeterince faydalanılamaması gibi problemlerin aşılması yatırımları, verimliliği ve karlılığı artıracaktır denmektedir. Solhan Tekstil Atölyesi Projesi FKA 2019 Yılı Çalışma Programında ifade edilen yatırım yeri sorununa doğrudan katkı sağlayabilecek bir proje olması bakımından da önemlidir.

➤ 1.3.1. Bingöl Tekstil Kent

Bingöl Tekstil Kent, Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği kapsamında, Bingöl Merkez Çayboyu Köyü Mevkiinde Hazineye ait arazi üzerinde tekstil atölyeleri yapılmış, atölyeler tekstil-konfeksiyon yatırımcılarına kiraya verilerek Bingöl'deki yatırım yeri sorununa bir nebze de olsa çözüm üretilmiştir. Projenin yatırım tutarı 8.090.770 TL'dir.

Bodrum, zemin ve birinci kat şeklinde planlanan Tekstil Kent binalarının, 2 tanesi 2.500 m², 1 tanesi ise 4.950 m² olacak şekilde 3 bina halinde inşa edilmiş olup toplam kapalı alanı ortak kullanım alanları ile birlikte 10.000 m²'dir. Söz konusu binalar bir bütün olarak veya gerektiğinde kat kat bölünmek suretiyle 800 m² veya 1.600 m² genişliğinde daha küçük atölyeler biçiminde de kullanıma izin verecek şekilde, esnek olarak tasarlanmıştır. Mevcut işlikler 2 firmaya tahsis edilerek üretime başlanmış ve yaklaşık 600 kişilik istihdama ulaşılmıştır. Tam kapasite ile çalışıldığında ise 700 kişilik istihdam kapasitesi oluşturulacaktır.

Şekil 1: Bingöl Tekstil Kent Görünümü

1.4. Projenin Diğer Kurumların Projeleri İle İlişkisi

Proje uygulama bakımından Solhan Belediyesi koordinatörlüğünde yürütülebilecek niteliktedir. İlgili alanın tahsis edilmesi, altyapı hazırlığı ve bağlantılı kurumların kendi hizmet alanına giren faaliyetleri yürütmesi iş planına bağlı olarak yürütülecektir. Su, kanalizasyon gibi hazırlık süreçleri Solhan Belediyesi tarafından, bölgeye çekilecek elektrik ve telekomünikasyon altyapısı ise ilgili kurumların sorumluluğunda ilerleyecektir.

Solhan ilçesinin doğalgaz altyapısına kavuşturulması 2021 yılı içinde tamamlanacaktır. Bu kapsamda yapılacak tekstil atölyelerinin KSS'deki işletmelerle birlikte doğalgaz altyapısı oluşturularak yatırımcılara altyapısı tamamlanmış olarak tahsis edilecektir. Bu bakımdan doğalgaz altyapısı için bölgede EPDK tarafından yetkilendirilen gaz dağıtım firması ve Solhan Belediyesi'nin bölgede yürüteceği projelerin yakından takip edilmesi gerekmektedir.

1.4.1 Proje İle Eşzamanlı Götürülmesi Gereken Diğer Kurumların Projeleri

Söz konusu projenin hayata geçmesi için ek bir yatırım projesi veya fizibilite etüdü yapılmasına gerek bulunmamaktadır. 1.4 maddesinde yer verildiği üzere Doğalgaz ve Elektrik konusunda ilgili kurumların hazırlıklarının tamamlanması ve yatırım yapması beklenecektir. Yatırım yapılacak alan belediye mücavir alan sınırları içerisinde olup, tüm altyapı işlemleri Solhan Belediyesi tarafından yapılacaktır.

1.4.2. Projede Başka Kurumların Projeleri ile Fiziki Çakışma Oluşmamasına Yönelik Tedbirler

Projenin uygulanmasını olumsuz yönde etkileyecek başka bir yatırım projesi ile bir fiziki çakışma olması beklenmemektedir. Yatırımın yapılacağı arazinin Solhan KSS arazisi olması, bu alanda farklı bir proje düşünülmediğinden ek tedbire gerek yoktur.

1.5. Proje ile İlgili Geçmişte Yapılmış Etüt Araştırma ve Diğer Çalışmalar

Bu proje ile ilgili olarak Solhan'da daha önce yapılan etüt araştırma bulunmamakla beraber benzer alanda Fırat Kalkınma Ajansı tarafından Bingöl'de Tekstilkent projesi hazırlanmıştır. Bingöl İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan proje FKA GÜDÜMLÜ Proje Desteği kapsamında desteklenerek hayata geçirilmiştir. Bu proje ile yapılan tekstil atölyeleri yatırımcılara tahsis edilerek 600 kişilik istihdam sağlanmıştır. Bu atölyelerin tam kapasite ile çalışması durumunda 700 kişilik istihdam sağlaması beklenmektedir. Bu yatırımla beraber tekstil firmalarından Bingöl'e yatırım noktasında talepler gelmeye başlamış ve 2014 yılından sonra ilde faaliyete geçen tekstil işletmelerinde istihdam edilen kişi sayısı 1.600'ün üzerine çıkmıştır. Tekstilkent projesi kapsamında oluşturulan işlikler tekstil-konfeksiyon yatırımcılarına kiraya verilerek Bingöl'deki yatırım yeri sorununa bir nebze de olsa çözüm üretilmiştir.

Bingöl Tekstilkent Projesinin Bingöl'de oluşturduğu etki genç işsizlik oranının yüksek olduğu Solhan İlçesinde de benzer projenin hayata geçirilmesi noktasında etkili olmuştur. Emek yoğun bir sektör olan ve ağırlıklı olarak gençlerin/kadınların istihdam edildiği tekstil sektörüne yönelik altyapıların yapılması ilçeye yatırımcı çekme ve işsizliği azaltma noktasında önemlidir. Buradan hareketle ilçede böyle bir yatırımın hayata geçirilmesi, sosyo –ekonomik etkilerini değerlendirmek, yatırımın yeri ve yapılabilirliği için 2018 yılında Solhan Belediyesi araştırmalara başlamıştır. Araştırmalar neticesinde Belediye Meclisinden alınan karar ve yetkiyle Solhan Belediyesi tarafından bu konuda fizibilite raporunun hazırlanması amacıyla Fırat Kalkınma Ajansı'na başvuru yapılmıştır.

1.6. Proje İhtiyacı/Talebi

TÜİK 2018 yılı verilerine göre 281.205 kişi ile nüfus bakımından Türkiye'nin 64. ili olan Bingöl'de Solhan ilçesi 33.618 kişilik nüfus ile Merkez ve Genç ilçelerinden sonra 3. büyük ilçe konumunda olup nüfusun büyük bir bölümü genç kesimden oluşmaktadır. Projenin ortaya çıkış noktası ilçedeki yüksek işsizlik oranı ve bunun sonucu olarak yaşanan göç olgusudur. Bu proje ile 15 – 45 yaş aralığında bulunan ve ilçe nüfusunun % 50'sini oluşturan kesim doğrudan tekstil sektörünün istihdam anlamında hedef kitlesini oluşturmaktadır. İlçede bulunan genç işsizlere alternatif istihdam kaynakları yaratmak amacıyla bu proje ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu projenin hayata geçmesiyle beraber ilçede 1.012 kişilik istihdam kapasitesinin oluşturulması, işsizlik oranının düşmesi ve ilçede sosyo-ekonomik anlamda gözle görülür bir iyileşmenin sağlanması hedeflenmektedir. Bunun neticesinde son yıllarda ilçeden başta Bingöl olmak üzere diğer illere olan göçün önlenmesi ve tersine çevrilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. İlçede büyük çaplı olarak hali hazırda uluslararası Türk giyim markası LCW işletmesine fason imalat yapan Alan Tekstil ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin askeri üniforma üretimini gerçekleştiren işletmelerden olan Binsu Tekstil faaliyet göstermektedir. Bu firmalar ilçede bulunan potansiyel genç işgücü ve Solhan Belediyesi'nin kolaylaştırıcı rolü ve çabalarıyla ilçeye yatırımlarını gerçekleştirmişlerdir. Solhan Belediyesine ait olan ilçe garajının 1. katı sembolik bir kira bedeli karşılığında Alan Tekstil firmasına tahsis edilmiştir.

Bu iki tekstil firmasının yatırımı toplamda 400 kişilik istihdam sağlayarak şu ana kadar ilçenin kalkınmasına katkı sağlayan en önemli özel sektör yatırımı olmuştur. İlçede faaliyete geçen işletmeler neredeyse bir yıl gibi kısa sürede tam kapasiteye ulaşmış ve mevcut tekstil atölyeleri yetersiz gelmeye başlamıştır. Gerek ilçeye yeni yatırımcı çekmek gerekse mevcut yatırımcıların kapasite artışı taleplerinin karşılanabileceği modern atölye ihtiyacı bulunmaktadır. Söz konusu işletmeler dışında 1. ve 2. bölgede yer alan tekstil işletmeleri Bingöl'e sağlanan teşvik destekleri nedeniyle yatırım talebinde bulunmakta ancak uygun yer olmadığından bu yatırımlar ilçeye çekilememektedir. Dolayısıyla hazırlanan bu proje ilçeye yeni ve nitelikli yatırım çekmek için uygun atölyelerin oluşturulması ihtiyacından ortaya çıkmıştır.

1.7. Proje Alternatifleri

Projenin alternatifleri belirlenirken Bingöl ve Solhan İlçesindeki tüm paydaşların katılımıyla 2 adet toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda projenin hem maliyet boyutu hem de teknik özellikleri değerlendirilmiştir. Tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletme sahipleri özellikle yapılacak atölyelerin kolonsuz olarak inşa edilmesinin işletmelere önemli avantajlar sağlayacağını belirtmişlerdir. Bu toplantılar neticesinde gelen talepler doğrultusunda Solhan Tekstil Atölyesi projesi kapsamında hazırlanacak atölyelerin mimari çizimleri ve teknik projeleri oluşturulmuştur.

Bir diğer husus ise proje finansmanının sağlanacağı kaynakların belirlenmesidir. Proje için ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından krediler kullanılabilir. Bu proje için Fırat Kalkınma Ajansı Gündümlü Proje Desteği kapsamında hibe desteği alınabileceği gibi İller Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası gibi yatırım kredisi sağlayan kuruluşlardan da destek alınabilmektedir. Uluslararası finansman modellerine bakıldığında Dünya Bankası (The World Bank, 2020), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası - The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD, 2020), Avrupa Yatırım Bankası - European Investment Bank (EIB, 2020) gibi kuruluşların finansman sağlaması mümkün olabilir. Ancak yurtdışı finans kuruluşları son yıllarda ağırlıklı olarak büyük ve stratejik yatırımlara kredi sağlamaktadır.

Paydaşlarla yapılan toplantılar ve yapılan araştırmalar neticesinde proje için ortaya konan alternatiflere ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

1.7.1 Projesiz Durum

Hâlihazırda proje konusu ihtiyaç bölgede kısıtlı ve küçük alanlarda işletmelerin üretim faaliyetlerini sürdürmesi ile devam etmektedir. Ancak ilçede büyük ve nitelikli yatırım için uygun alanlar mevcut olmadığından büyük işletmelerin burada yatırım yapma olanağı da bulunmamaktadır. Bu yüzden ulusal-uluslararası kuruluşlara fason üretim yapan veya kendi markasıyla üretim yapacak tekstil işletmelerinin ilçede daha fazla istihdam yaratması için altyapısı hazır modern tekstil atölyelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Solhan Belediyesinin bahsedilen atölyeleri kendi imkanlarıyla kısa sürede hayata geçirme imkanı kısıtlı olduğundan alternatif finansman kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır.

1.7.2 Bakım Onarım veya Tevsii Yatırımı

Solhan ilçesinde proje kapsamında oluşturularak yatırımcılara tahsis edilmesi amaçlanan atölyeye uygun bir yapı bulunmamaktadır. Bu nedenle bakım onarım veya tevsii yatırımı bu proje için bir alternatif olarak değerlendirilememektedir.

1.7.3 En İyi İkinci Alternatif

Projenin uygulanmasında en iyi ikinci alternatif atölye inşaatlarının tamamıyla betonarme yapı ve çatı sistemiyle tasarlanmasıdır. Bu alternatif en iyi alternatife göre daha düşük maliyetli olmasına rağmen paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda 30 m açıklıkta ve kolonsuz bir atölye oluşturulması talep edildiğinden bu alternatif 2. seçenek olarak belirlenmiştir. Betonarme çatı sistemi yapıldığı takdirde planlanan 30 m X 70 m ölçülerinde üretim alanlarının her birinde ortalama 55 adet kolon yapılması zorunluluğu ortaya çıktığından üretimin sürekliliği ve Z bantlarının kurulabilmesi açısından yarattığı sorunlar nedeniyle bu alternatif seçilememiştir.

1.7.4 En İyi Alternatif

Proje alternatiflerinin detaylı analizinden sonra tercih edilen en iyi alternatif binanın betonarme yapılarak çelik konstrüksiyon çatı sisteminin uygulanmasıdır. Bu sayede paydaşlardan gelen talep ve sektörün ihtiyaç duyduğu bina tipi düşünüldüğünde tamamen kolonsuz atölyelerin inşası mümkün olabilecektir. Bu şekilde inşa edilecek içi tamamen kolonsuz atölyeler uzun vadeli düşünüldüğünde daha katma değerli ürünlerin imalatına yönelik yatırım talepleri geldiğinde bu amaçla da kolaylıkla tahsis mümkün olacaktır. Çelik konstrüksiyon yapının sağladığı bu avantajlar nedeniyle bu projede en iyi alternatif olarak değerlendirilmiştir.

1.8. Teknoloji ve Tasarım

Gerek paydaşlarla yapılan toplantılar gerekse örnek firma ziyaretleri neticesinde Solhan'da oluşturulması planlanan tekstil atölyeleri için şu öncelikler belirlenmiştir.

- Atölyelerin her birinin bağımsız olması,
- Oluşturulacak kapalı alanın dikdörtgen olarak tasarlanması ve 70 m x 30 m ölçülerinde olması,
- Kapalı alanının kolonsuz olarak tasarlanması,
- İdari ve üretim personelinin girişlerinin ayrı kapılardan sağlanması,
- Atölyede idari birimler, yemekhane, WC, personel giyinme alanlarının bulundurulması,
- Teşhir salonu ve toplantı odası için uygun alanların bulundurulması,
- Molaya çıkacak işletme personelinin diğer işletme personeli görmeyecek şekilde atölyelerin konumlandırılması
- Acil çıkış ve yükleme - boşaltma kapılarının ayrı ayrı olması
- Engelli dostu bir atölye olarak tasarlanması gibi birçok kriter dikkate alınarak atölyelerin teknik ve mimari projeleri hazırlanmıştır.

Bu kriterler oluşturulacak atölyelerin teknolojisini ve tasarımını tamamen etkilemektedir. Özellikle istenen bina açıklığı ve içerisinde kolonsuz olması talebi yapılacak çatı sisteminin çelik konstrüksiyon olma zorunluluğunu getirmektedir. Bu da maliyet açısından betonarme çatı sistemine göre ilave maliyetler getirmektedir. Bu kriterlere göre Solhan Küçük Sanayi Sitesinde 15.000 m² alan üzerinde her biri 70 m x 30 m ebatlarında çelik konstrüksiyon çatı sistemi olan 2.100 m² kapalı alana sahip aşağıdaki resimde görüldüğü gibi 3 adet tekstil atölyesinin tasarlanmasına karar verilmiştir.

Resim 1 Tasarlanan Atölyelerin İç Görünümü

Yine atölyelerin sürekli bir üretim akış sağlayacak bir bant sisteminin kurulmasına uygun olması önemlidir. Bu açıdan paydaşlardan gelen talepler ile sektördeki örnek tesislerin ziyaret edilmesinin ardından oluşturulan atölyelerde aşağıdaki görselde de görüleceği üzere 6 sıra bant sistemi kolaylıkla kurulabilmektedir.

Bu şekilde tasarlanan tekstil atölyelerinin yalın ve esnek üretim sistemlerine imkan vermesi nedeniyle işletmelere maliyet açısından önemli avantajlar sağlayacaktır.

Resim 2 Tasarlanan Atölyedeki Örnek Makine Yerleşim Planı

2.

YER SEÇİMİ VE ARAZİ MALİYETİ

Bingöl ili sınırları içerisinde Organize Sanayi Bölgesi mevcuttur. Bingöl Organize Sanayi Bölgesi Bingöl Genç yolu 10. km'sinde Ardıçtepe Köyü mevkiinde toplam 72 ha üzerine kurulmuş olup 47 sanayi parselinden oluşmaktadır. Parsellerden 42 adedinin tahsis işlemleri tamamlanmış olup 27 adedi de üretime geçmiştir. Hâlihazırda üretimde bulunan 27 işletmede 590 kişi istihdam edilmektedir. Bingöl kent merkezinde yapımı devam eden yeni sanayi sitesi Bingöl OSB Genişleme Projesi ve Bingöl Organize Sanayi Bölgesi'ne yapılması planlanan tekstilkent projesi ilin sanayisinin gelişmesine ivme kazandıracak önemli yatırımlardır. Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi projesinin ildeki benzer projelerin ilçedeki tamamlayıcısı olması ve kırsal kesimlerden kent merkezine olan göçün önlenerek tersine çevrilmesi noktasında sağlayacağı katkılar nedeniyle proje önemlidir. Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi Projesi, Bingöl - Muş karayolu üzerinde Solhan Küçük Sanayi Sitesinde uygulanacaktır. Solhan Küçük Sanayi Sitesinde 3 adet tekstil atölyesinin aşağıda daire içine alınan bölgede hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Harita 1. Solhan Sanayi Sitesi Uydu Görüntüsü

Projenin gerçekleştirileceği alan Bingöl-Muş karayolunun tam ortasında Bingöl ve Muş'a 58 km mesafede olup Diyarbakır'a 190 km, Van'a 208 km ve Bitlis'e 137 km mesafede bulunmaktadır. Projenin hayata geçirileceği Solhan ilçesinin doğu - batı istikametinde geçiş güzergahı üzerinde bulunması, ilçede bulunan tren istasyonu ile raylı sistem taşımacılığının yapılabilmesi ilçenin sunduğu önemli lojistik avantajlardır. .

2.1. Fiziksel ve Coğrafi Özellikler

Bingöl ili Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri sınıflandırmasında TRB1 bölgesinde yer almaktadır. TRB1 alt bölgesi; Malatya, Elazığ, Bingöl ve Tunceli olmak üzere 4 ili kapsamaktadır. Bingöl ili 41° 20 ve 39° - 56° doğu boylamları ile 39° - 31 ve 36° - 28° kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır. Bingöl ilinin Genç, Karlıova, Adaklı, Kiğı, Solhan, Yayladere ve Yedisu olmak üzere 7 ilçesi bulunmaktadır. Bingöl iline doğu sınırından Muş ili kuzey sınırından Erzurum ve Erzincan ili batı sınırında Tunceli ve Elazığ güneyde ise Diyarbakır illeri komşuluk etmektedir.

Bingöl – Muş karayolu üzerinde yer alan Solhan ilçesi Bingöl ili merkezine olan 58 kilometre mesafededir. İlçenin doğusunda Muş, batısında Bingöl, kuzeyinde Karlıova ve Varto güneyinde ise Genç ilçesi ile Diyarbakır ili yer almaktadır. İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 1395 metredir.

Proje kapsamında oluşturulacak atölyeler, Solhan Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifine ait alan üzerinde 3 ayrı blok halinde her biri 70 m x 30 m ebatlarında 2.100 m² kapalı alana sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Solhan KSS Kooperatifi tarafından bu proje için 15 dönüm arazi bedelsiz olarak Solhan Belediyesi'ne tahsis edilecektir.

2.1.1. Fiziksel ve Coğrafi Özellikler

Solhan İlçesinin yüzölçümü 1.114 km²'dir. İlçenin yüzölçümü, ilin yüzölçümünün %13,71'ini oluşturmaktadır. Topraklarının % 93'ünü engebeli alanlar ve meralar oluşturmaktadır. İlçenin Güneyinden Güneydoğu Toroslar niteliğindeki dağlar geçmektedir bu dağların yüksekliği 2.000 metre civarındadır. İlçenin hemen hemen her yerinde tarıma elverişli alan bulunmaktadır. İlçe topraklarının bir kısmı lav örtüsüyle kaplıdır. İlçede bulunan dağlarda önemi yüksek olan Şerafettin dağlarıdır. İlçenin kuzey kısmı tamamen bu dağlar tarafından çevrelenmiştir. Şerafettin dağlarının en yüksek noktaları 2388 metre yüksekliğindeki Esen Tepe ve 2675 metre yüksekliğindeki Şahin tepesidir. Bu dağlar üzerinde çok sayıda geniş meralar bulunmaktadır. Şerafettin dağının yanı sıra ilçede Haççe Dağı, Dıcar Dağları, Şeyh Yusuf Dağları bulunmaktadır.

Solhan ilçesinin en önemli akarsuyu Murat nehridir. Murat Irmağı vadisinde ve çevrelerindeki düzlükler ve ilçe yerleşim bölgesi civarlarında tarıma elverişli araziler bulunmaktadır. İlçe güney sınırı boyunca ormanlık alanlar bulunmaktadır. Bu ormanlık alanda yoğun olarak meşe ağacının yanı sıra yer yer Ardıç, Sakız, Yabani Kavak, Alıç, Elma ağaçları bulunmaktadır.

Bingöl'ün yüzölçümünün %51'ini meralar, %27'sini ormanlar oluştururken %10'u ağaçlandırma alanı, %2 si çayır ve %7'lik dilimi ise tarım alanıdır. Geriye kalan %3'lük dilim ise diğer alanlardan oluşmaktadır. İldeki orman alanlarının varlığı 226.842 ha olup ormanlık alanlar ilin %27'sini oluşturmaktadır.

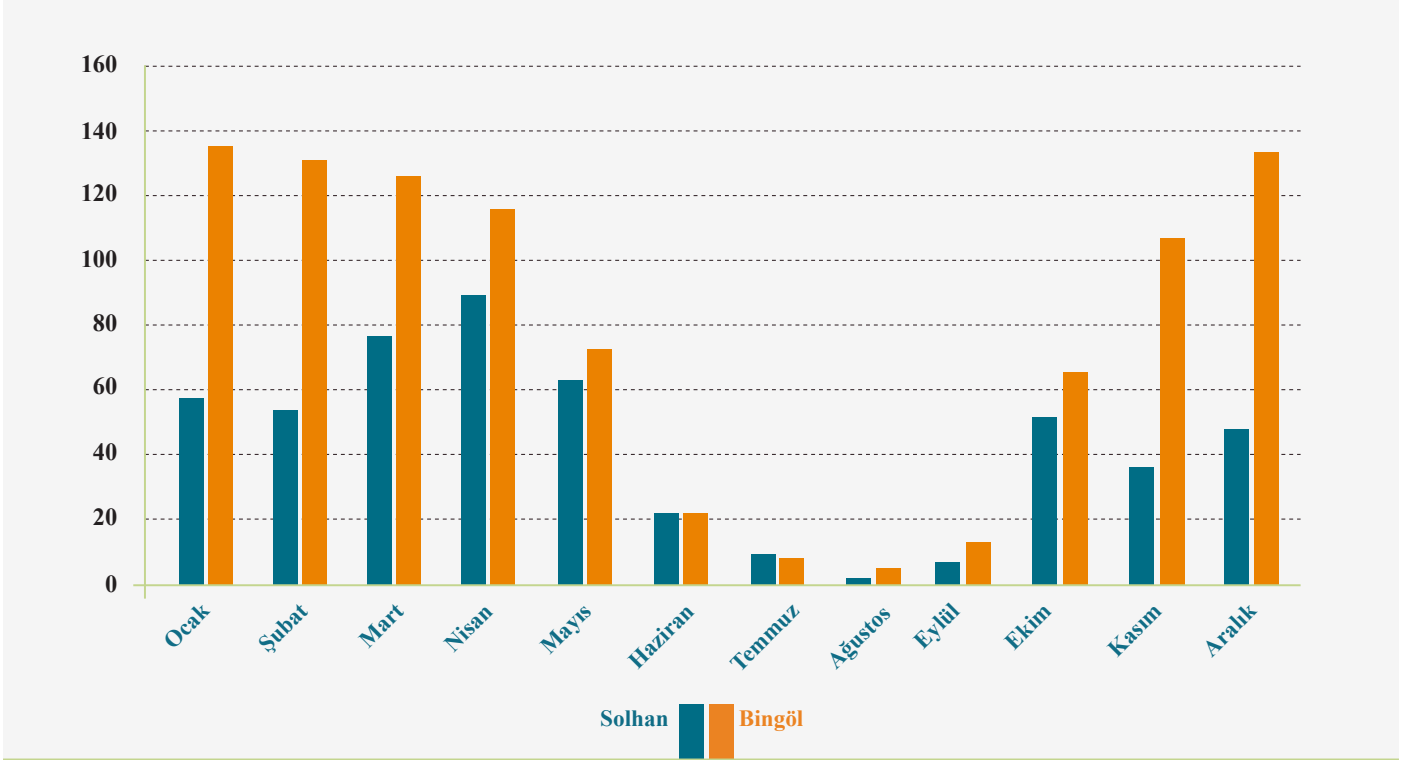
Solhan İlçesinin toplam arazi varlığı 52.138 ha olup bu arazi varlığının büyük bir kısmını mera ve çayır niteliğindeki alanlar oluşturmaktadır. İl merkezi ve Solhan ilçesinde buğday, arpa, mısır, çeltik, tütün vb. ürünler yetiştirilmektedir. Tarıma elverişli topraklarının büyük bölümünde sulu tarım yapılabilmektedir.

2.1.2 İklim

Bingöl ili Solhan ilçesinde karasal iklim hüküm sürmektedir. İlçenin gerek deniz seviyesinden yüksekliği gerekse ilçede mevcut olan yüksek dağlar nedeniyle yazları sıcak ve kurak geçerken kışları ise soğuk ve sert şekilde geçmektedir. İlçede yağışlar ilk ve sonbahar aylarında yağmur şeklinde görülürken kış aylarında kar şeklinde görülmektedir. Kış aylarında oluşan yoğun kar yağışı sebebiyle kış ayları don olayı oldukça fazladır. Don olayı ise ulaşım ve sosyal yaşam gibi önemli faaliyetleri olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Bingöl ilinin kuzey kısımlarından ile giriş yapmakta soğuk hava akımı nemli ve serin hava kütlelerine sahip olması ve yükselti sebebiyle karasal iklim yaşanmasına sebep olurken yazları kurak kış ayları ise soğuk geçmesine neden olur. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü verilerine göre Bingöl ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 12,1 derecedir. Yıllık yağış miktarı 943 mm olup yağışlı geçen gün sayısı 109,6 gündür (MGM,2020).

Grafik 1. Bingöl ve Solhan Yağış Dağılımı

Kaynak: (MGM, 2020)

2.1.3 Su Kaynakları

Murat Nehri

İlçe sınırlarından geçen en önemli akarsudur. Murat Nehri aynı zamanda Fırat Nehri'nin en büyük kollarından birisidir. Nehrin kaynağı Van gölünün kuzeybatı Alağanda başlar devamında ise Bingöl dağlarındaki sular ile birleşerek Malazgirt, Muş ve Bingöl gibi noktalardan geçerek Elazığ ili sınırlarına girmektedir. Murat Nehri'nin Bingöl ili sınırları içerisinde bulunan kısmının uzunluğu 96 kilometredir.

İlçe sınırları içerisinde kalan en önemli akarsu ise Murat Nehridir. İlçe içerisinde bulunan diğer önemli akarsular ise; Buğlan çayı, Baz deresi Canut çayı, Kafık çayı, Amasi çayı, Elmasırtı çayı, Kale çayı, Masala deresi, Kerenger deresi, Haraba çayı, Bebin suyu'dur.

İlçenin en önemli su kaynaklarından biriside turistik açıdan büyük öneme sahip olan yüzen ada gölüdür.

2.1.4 Diğer Doğal Kaynaklar

Solhan İlçesi Hazarşah Köyü Aksalak Göl mezrasında bulunan Yüzenada tamamen doğal yollarla oluşmuştur. Gölün üç tarafı tepelerle çevrilmiş düzlük bir arazide bulunmakta ve krater göl durumundadır. Gölün günümüzdeki alanı 400 m²'nin üzerindedir. Gölün derinliği ise 50 metredir. Göle devamlı olarak alttan su akıntısı olmaktadır. Gölün tabanından ve kemerlerinden giren su gölün taban kısımlarından daha aşağıda bulunan derenin ana kaynağını oluşturmaktadır. Yaz ve kış aylarında su seviyesi sabit olup suyu tatlı ve berrak olan gölün suyu bünyesinde herhangi bir madensel tuz ihtiva etmemektedir. Gölün üzerinde birbirinden bağımsız ve yüzebilen 3 adet küçük ada bulunmaktadır. Ayrıca Yüzenada ilçe turizminin gelişmesini sağlayan en önemli turizm değeridir.

2.2. Ekonomik ve Fiziksel Altyapı

Bu başlık altında Bingöl ili ve Solhan ilçesinin sanayi, tarım ve hayvancılık, madencilik, turizm ve ulaşım alanlarındaki durumu detaylı bir şekilde incelenmiştir.

2.2.1 Bingöl İli Sanayi Durumu

Bingöl ilinin ekonomisi genel itibariyle tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sanayi sektöründe önemli ve büyük ölçekli tesis oldukça azken daha ziyade atölye tipi sanayi kuruluşları yaygındır. Bingöl Merkez Ardiçtepe Köyü mevkiinde 47'si sanayi parseli olmak üzere toplam 60 parselden oluşan 72 hektar alan üzerine kurulmuş Organize Sanayi Bölgesi (OSB) bulunmaktadır. Fiili üretim yapan 27 firmaya sahip Bingöl OSB, 590 kişiye sağladığı istihdam ile ilin ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bingöl OSB'nin yanında Bingöl'de 378 işletmenin faaliyet gösterdiği ve yaklaşık 1.694 kişilik istihdama sahip 4'ü faal 1'i proje aşamasında olan toplamda 5 küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Projenin hayata geçirileceği Solhan ilçesinde 50 adet işlikten oluşan 1 adet küçük sanayi sitesi(KSS) bulunmaktadır. Bu işliklerden 47 tanesi dolu olup boş işlik sayısı 3 ve doluluk oranı % 94'tür.

Solhan ilçesinde sanayi sektöründe önemli ve büyük ölçekte tesis sayısı oldukça azdır. İlçenin ekonomisi Bingöl'de olduğu gibi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçede faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğu KSS'de yer alıp genellikle mikro işletmelerden oluşmaktadır. Bu mikro işletmelerin yanında ilçede su dolum ve şişeleme, süt ürünleri imalatı ve tekstil sektöründe(2 firma) olmak üzere toplam 4 adet orta ölçekli işletme bulunmaktadır. Ayrıca son yıllarda imalat sanayi sektörüne sağlanan teşvik ve uzun süreli ucuz maliyetli krediler neticesinde ilçede faaliyete geçen işletme sayısı gün geçtikçe artmaktadır. İmalat sanayinin ilçede gelişmesine öncülük edecek olan Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi projesi ilçenin gelişmesi ve yeni yatırımcı/girişimcilere yatırım yapma fırsatı sunabilecek önemli bir potansiyele sahiptir. İlçede aktif bir şekilde üretim yapan sanayi sitesi bulunmaktadır. Bingöl'de Sanayi Sicil Sistemine kayıtlı 182 firma bulunurken Solhan ilçesinde Sanayi Sicil Belgesine sahip 11 işletme bulunmaktadır. Sanayi Sicil Bilgi Sistemine kayıtlı işletmelerin ilçe bazında dağılımı aşağı tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Bingöl İli Merkez ve İlçeler İşletme Sayısı

İLÇE	İŞLETME SAYISI
Merkez	137
Genç	17
Solhan	11
Karlıova	10
Kiğı	4
Adaklı	1
Yayladere	1
Yedisu	1

Kaynak: (Bingöl Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2019)

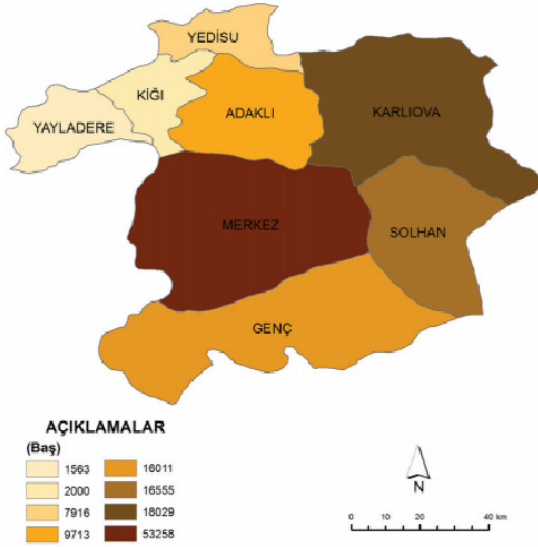
2.2.2. Tarım ve Hayvancılık

Bingöl coğrafi konum itibarı ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun geçiş güzergahı üzerinde olması nedeniyle belirli bölgelerinde mikro klima özelliği bulunmaktadır. İyi tarıma uygun toprak ve su kaynaklarının varlığı ile teşvik sisteminin sunduğu avantajlar nedeniyle burada faaliyete geçecek işletmelere önemli rekabet avantajları sunmaktadır..

Malatya, Elazığ, Bingöl ve Tunceli illerini kapsayan TRB1 bölgesinin bitkisel üretim değerinin % 5'i, canlı hayvan değerinin büyükbaşta % 27,6'sı, küçükbaşta % 28,2'si ve kanatlı sektöründe % 5,3'ü Bingöl iline aittir. Bingöl ilinde kültür ırkı, melez ve yerli sığırların oranları sırasıyla % 29, % 61 ve % 9'dur. Bu bağlamda hayvansal üretimde verimliliğin belirleyici unsurlarından biri olan genetik kapasite bakımından oldukça düşük profildeki ırkların Bingöl'de yaygındır.

Tablo 4. Bingöl İli Hayvancılık İstatistikleri

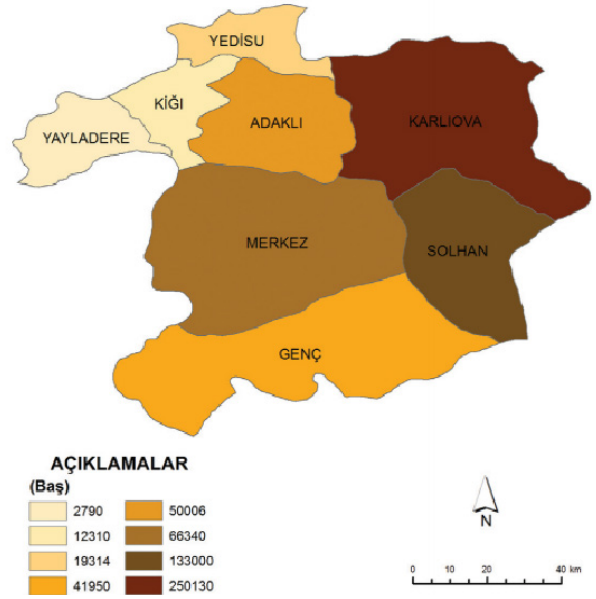
YILLAR	KÜÇÜKBAŞ	BÜYÜKBAŞ	ARILI KOVAN	KANATLI	KANATLI BROİLER)
2002	664.555	63.170	43.457	82.652	-
2003	647.140	63.174	43.057	89.138	-
2004	714.858	62.398	50.409	150.663	-
2005	575.993	66.718	52.675	161.512	-
2006	623.980	73.546	78.257	172.140	-
2007	510.482	57.643	91.502	144.760	-
2008	517.888	66.050	82.468	125.536	-
2009	329.420	64.822	82.384	119.743	-
2010	396.305	76.890	84.269	164.152	-
2011	398.680	97.961	96.997	129.344	-
2012	437.800	106.960	94.952	77.425	-
2013	466.495	143.618	110.043	164.058	-
2014	485.599	143.784	111.778	142.845	-
2015	545.342	114.954	122.611	150.734	-
2016	575.840	125.089	126.843	152.055	1.680.000
2017	504.712	137.512	132.433	149.462	288.000
2018	510.781	132.772	142.234	132.487	298.000

Şekil 2: İlçe Düzeyinde Büyükbaş Hayvan Sayısının Dağılımı

Büyükbaş hayvan sayısı bakımından ilçe ölçeğinde değerlendirildiğinde, Bingöl İli toplam büyükbaş hayvan sayısının en fazla Merkez ilçe, Karlıova ve Solhan ilçelerinde olduğu, bu ilçeleri Genç ve Adaklı ilçelerinin takip ettiği görülmektedir. Merkez ilçe tek başına ildeki büyükbaş hayvan sayısının % 42,6'sını barındırırken toplam süt ve et üretiminin de önemli bir kısmını sağlamaktadır.

Şekil 3: İlçe Düzeyinde Küçükbaş Hayvan Sayısının Dağılımı

Küçükbaş hayvan sayısı bakımından ilçe ölçeğinde değerlendirildiğinde, Bingöl İli toplam büyükbaş hayvan sayısının en fazla Karlıova, Solhan ve merkez ilçelerinde olduğu, bu ilçeleri Genç ve Adaklı ilçelerinin takip ettiği görülmektedir. Karlıova ilçesi tek başına ildeki küçükbaş hayvan sayısının % 43,4'üne sahip olup, bu değerle il toplam küçükbaş hayvan sayısının yaklaşık yarısını bünyesinde barındırmaktadır. Bu özelliği ile Karlıova toplam süt ve et üretiminde önemli bir paya sahiptir.

Bingöl ilinin tarımsal alandaki faaliyetleri incelendiğinde Türkiye ve TRB1 bölgesi ile kıyaslandığında tarımsal üretimin az olduğu görülmektedir. Yine dış ticaret rakamları incelendiğinde Bingöl'ün tarımsal dış ticareti yok denecek düzeyde olduğu görülmektedir. Toplam 825.300 hektar araziye sahip olan ilde arazinin 141.129 hektarı tarım arazisi, 350.234 hektarı çayır-mera, 264.934 hektarı orman-fundalık ve 69.003 hektarı ise diğer arazilerden oluşmaktadır. Sulanabilir tarım arazisi 47.300 hektar olup fiili olarak bunun 27.300 hektarı sulanabilmektedir.

Bingöl tarım arazisi varlığı incelendiğinde % 65,9'luk bir oran ile tarla alanlarının yoğunluğu göze çarpmaktadır. Arazinin %17'si çayır, %13,5'i tarıma elverişli olup kullanılmayan arazi ve % 2,48'i meyve ve % 0,85'i sebze üretiminde kullanılmaktadır. Aşağıdaki tabloda detayları verilen tarla bitkileri yıllık üretimleri dikkate alındığında Bingöl'de en çok yetiştirilen bitkiler sırasıyla yonca(292.026 ton), buğday(25.796 ton) ve mısırdır(16.313 ton).

Tarla Bitkileri Üretimi (Ton)																	
Yıllar	Buğday	Arpa	Mısır (Dane)	Mısır (Silaj)	Dan	Fasulye (Kuru)	Nohut	Kırmızı Mercimek	Çeltik	Patates	Şeker Pancarı	Tütün	Yonca (Yeşil Ot)	Korunga (Yeşil Ot)	Fiğ (Yeşil Ot)	Yem Şalgamı	Toplam
2004	28.539	2.704	247	180	28	2.001	332	0	287	3.836	10.236	28	29.411	2.839	0	0	80.668
2005	29.501	4.581	286	351	30	1.999	343	0	373	4.150	14.299	0	7.900	3.306	0	0	67.119
2006	27.573	5.561	142	805	0	759	126	0	362	2.256	10.103	0	0	0	0	0	47.687
2007	36.835	2.888	2.729	574	35	900	101	0	65	11.664	10.231	0	4.650	287	1.207	0	72.166
2008	34.078	2.716	2.771	3.416	33	1.046	216	0	81	11.621	12.061	0	133.127	1.126	9.115	0	211.407
2009	32.269	2.470	3.197	4.320	28	1.013	236	0	80	6.119	7.285	0	128.831	1.245	9.178	0	196.271
2010	30.510	2.748	1.541	6.579	28	1.012	236	0	77	6.095	14.181	0	200.509	1.758	19.976	0	285.250
2011	29.440	2.865	1.160	5.905	31	1.058	227	0	0	5.715	10.990	0	191.295	2.161	18.808	0	269.655
2012	9.893	243	453	4.645	25	915	236	0	459	3.946	4.037	0	198.696	2.020	16.774	0	242.342
2013	39.487	3.158	15	9.398	12	1.417	258	0	283	982	1.156	0	231.941	2.572	20.886	0	311.565
2014	31.907	2.632	9	10.465	11	1.479	253	0	203	1.132	965	0	262.115	2.627	0	0	313.798
2015	35.478	2.448	6	11.829	10	1.111	298	3	170	1.192	354	0	251.725	2.654	835	1.117	309.230
2016	29.411	1.128	922	11.123	8	563	276	3	158	756	619	110	244.694	2.266	3.909	574	296.520
2017	23.851	954	1.671	13.993	7	461	193	3	63	635	3.948	150	266.599	2.517	4.309	540	319.894
2018	25.796	1.149	1.190	16.313	4	442	275	46	79	652	1.760	109	292.026	3.419	5.728	523	349.511

2.2.3 Hayvancılık ve Süt Ürünleri

Bingöl'ün sahip olduğu hayvancılık geleneği ile geniş mera ve çayır alanları başta küçükbaş olmak üzere hayvancılığı ilin başlıca ekonomik faaliyeti haline getirmiştir. Bölgenin en önemli geçim kaynaklarından biri olan hayvancılık sağladığı istihdam ve başta gıda sektörü olmak üzere gıda gibi birçok sektöre girdi sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Sektördeki yoğun devlet destekleri ve ilin coğrafi konumu itibarıyla sahip olduğu pazarlama imkânları da sektörün gelişme potansiyeline olumlu katkı sağlamaktadır. Ziraat ve Veteriner Fakülteleri ile Et ve Süt Kurumu, Mezbahane gibi hayvancılık sektörü açısından önemli kurum/kuruluşların varlığı sektörün gelişmesine olumlu katkı sağlamaktadır. Bunlara ek olarak Bingöl'de 2018 yılında yapımına başlanan ve bölgeye hitap edecek olan SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş. Bingöl entegre tesisi yatırımının önemli bir kısmı tamamlanma aşamasına gelmiştir. Yatırımının tamamlanmasıyla sektöre önemli ivme kazandırması beklenmektedir. Hayvancılık sektöründe başta koyun olmak üzere kıl keçisi ve sığır yetiştiriciliği yapılırken bunların yanı sıra arıcılık ve bal üretimi de önemli faaliyetler arasında yer almaktadır.

Solhan'ın da ekonomisi temelde tarım ve hayvancılığa dayanırken son yıllardaki destek ve teşvik politikaları sayesinde ilçede su paketlenme, süt işleme, fason tekstil ürünleri imalatı gibi yeni yatırımlar sayesinde ekonomik canlanma görülmeye başlanmıştır.

Ekonomisinin önemli bir kısmı hayvancılığa dayalı olan Bingöl'ün hayvansal ürün üretimi noktasında istenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Özellikle Bingöl'deki et üretimi ilin hayvancılık potansiyelini göstermekten uzaktır.

Tablo 6. Bingöl İli Büyükbaş Hayvan Verileri

İl/İlçe	Büyükbaş		
	Sığır	Manda	Toplam
Solhan	15.582	0	15.582
Bingöl	132.582	190	132.772

Kaynak: Bingöl İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2019

Tablo 7. Bingöl İli Küçükbaş Hayvan Verileri

İl/İlçe	Küçükbaş		
	Koyun	Keçi	Toplam
Solhan	62.766	39.539	102.305
Bingöl	371.101	191.680	510.781

Kaynak: Bingöl İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2019

2.2.3.1 Arıcılık

Bingöl coğrafyası ve zengin bitki florasıyla arıcılık yapmaya son derece elverişli bir ildir. Kirlenmemiş doğasıyla organik bal için son derece elverişli koşullara sahip olan il bu alandaki potansiyeli ile rekabet üstünlüğüne sahiptir. Yüksek rakımlı Bingöl dağlarında yetişen geven, beyaz gonca, üçgül ve kekik gibi çok çeşitli bitkilerin çiçek özlerinden elde edilen organik bal ilin ekonomisinde önemli yer tutmaktadır. Özellikle kırsal kesimlerde arıcılık halkın önemli geçim kaynağı haline gelmiştir.

Son yıllarda uluslararası alanda yapılan yarışmalarda “Bingöl Balı” ilk sıralarda yer alarak dünyada kalitesini ispatlamıştır. Bingöl balı tadı, aroması, içeriği ile tamamen Bingöl’le özdeşleşmiş bir ürün konumuna gelmiştir. Bu özelliğinden dolayı Bingöl Üniversitesi bünyesinde Bingöl Balı için coğrafi işaret alma çalışmaları devam etmektedir. Bingöl’de toplam 142.234 adet arı ovanı bulunmaktadır. Solhan İlçesi’nde ise 19.803 adet arı kovanı olup ildeki toplam kovanların % 13,9’unu oluşturmaktadır.

Tablo 8. Bingöl İli Arıcılık Verileri

İl/İlçe	Arılı Kovan		
	Fenni	Eski	Toplam
Merkez	63.487	1.300	64.787
Adaklı	5.830	162	5.992
Genç	23.063	124	23.187
Karlıova	11.655	0	11.655
Kiğı	11.602	0	11.602
Solhan	19.803	0	19.803
Yayladere	2.069	0	2.069
Yedisu	3.139	0	3.139
TOPLAM	140.648	1.586	142.234

Kaynak: Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği, 2018

2.2.4 Meyvecilik ve Sebzecilik

Meyve üretimi konusunda ilçede üretilmekte olan ürünlere bakıldığında ceviz, elma, dut ve armut öne çıkan ürünlerdir. Yaz aylarında ise domates, biber, patlıcan gibi sebzeler yetiştirilmektedir. Badem ise ilin iklim ve coğrafi yapısı itibarıyla bölgede yetiştirilebilecek önemli bir ürün olma potansiyeli barındırmaktadır. İlin genelinde son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan kapama meyve bahçelerinin (Elma, Kiraz, Armut,) artması ile bölgede uygulanan Çilek Yetiştiriciliği Projesinin yaygınlaşması meyve üretiminde bölgeyi cazip hale getirmiştir.

2.2.5 Madencilik

Doğu Anadolu bölgesinde yer alan Bingöl ili çoğunlukla volkanik birimlerden oluşmuş oldukça dağlık bir araziye sahiptir. Solhan ilçesi ve civarı, Kuzey Anadolu Fayı ile Doğu Anadolu Fayı kesişim noktası olan Karlıova'ya çok yakın bir bölgede bulunmaktadır. Bingöl'deki başlıca endüstriyel hammadde ve metalik maden yatakları demir, kurşun-çinko, fosfat ve disten olarak sayılabilir. Bingöl ilindeki maden yatakları çoğunlukla Genç ilçesinde bulunmaktadır. Demir yatak ve zuhurları Genç ilçesinde yer almakta olup, genellikle beraberinde apatit de içermektedir. Bingöl'deki bir diğer metalik maden ise Genç-Servi'deki ortalama 21.600 ton görünür ve muhtemel rezerve sahip kurşun-çinko cevherleşmesidir. Endüstriyel hammaddeler bakımından Genç-Halveliyan sahasında düşük-orta sıcaklık refrakter ve seramik hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli disten rezervi belirlenmiştir. Genç ilçesinde ayrıca fosfat yatak ve zuhurları da yer almakta olup, buradaki fosfat rezervleri apatitli manyetit potansiyelidir. İlde bilinen temel enerji kaynağı Karlıova ilçesindeki 83.662.000 ton görünür rezerve sahip linyit sahasıdır. Proje uygulama alanı olan Solhan ilçesinde ise Vermikülit madeni bulunmaktadır.

2.2.6 Turizm

Bingöl'ü 2018 yılında 451 yabancı turist, 57.495 yerli turist ziyaret etmiştir. Bingöl ili tabiat olarak birçok turizm alanına hitap edebilecek potansiyele sahiptir. 10 civarında yaylaya sahip Bingöl, yayla ve kamp turizmi için önemli bir şehirdir. İlde bulunan önemli turistik değerlerle ilgili kısa bilgiler aşağıda verilmiştir.

Yüzen Ada:

Solhan İlçesi Hazarşah köyündeki gölde bulunan 3 adet adanın göl içerisinde sal gibi hareket etmesi ile tanınmış "Yüzen Ada" Bingöl - Muş karayolunun yaklaşık olarak 52. km'sinden kuzeye doğru ayrılan Hazarşah köy yolunun 5. km'sinde yer almaktadır.

Yöre halkı tarafından keşfedilmiş olan Yüzen ada, eşsiz bir doğal güzelliği barındırır.

Resim 3 Yüzenada

Yüzen Ada, bütünüyle doğal olan üç tarafı dağlarla ve tepelerle çevrili olup düz bir arazi üzerindedir. Doğal halde göl üzerinde ve yavaş yavaş yer değiştirip hareket eden üç adet adacık vardır. Yüzen ada eşsiz bir doğa olayını bize göstermektedir. Göl'ün alanı 300 m²'nin üzerindedir. Gölün derinliği ise 50 m'den fazladır. Göle sürekli akıntının varlığı tespit edilmiştir. Gölün alt yüzeyinden ve kenarlarından su girmektedir. Gölün alt tarafından, çıkan su gölden daha aşağıdaki dereye ulaşmaktadır. Su seviyesi yaz ve kış aylarında önemli bir değişiklik geçirmemektedir. Gölün suyu tatlı ve berrak olup, bünyesinde herhangi bir madensel tuz bulundurmamaktadır. Yüzen ada Solhan ilçesinin en önemli turizm merkezi olup ilçenin tanıtımı ve ilçeye turist çekilmesinde önemli bir yere sahiptir.

Güneşin Doğuşu:

Bingöl ili Karlıova ilçesinde bulunan Bingöl Dağlarının Kale Tepesi'nden güneşin doğuşunu seyretmek, İsviçre Alp Dağları'ndan seyretmeye alternatif olarak gösterilmektedir. Güneşin doğuşundaki her rengi, ayrıntıyı seyretmeyi mümkün kılmaktadır.

Resim 4 Güneşin Doğuşu

Kış Turizmi:

Bingöl'de iki adet kayak merkezi bulunmaktadır. Bunlardan 950 metre pist uzunluğuna sahip olan Yolçatı Kayak Tesisi, 50 yatak kapasiteli kayak evi ve teleski bölümlerinden oluşmakta olup havalimanına uzaklığı 32 km'dir. 1600 - 1700 metre pist uzunluğuna sahip olan Hesarek Kayak Merkezi, Bingöl Merkezine 34 km uzaklıktadır. Tesis 70 yatak kapasiteli otel binası, teleski, telesiyej ve baby lift bölümlerinden oluşmaktadır. 2015 yılı sonu itibariyle hizmete giren tesis 4-5 ay süren kayak sezonu ile Türkiye'nin en uzun kayak sezonuna sahip olan kayak merkezlerinden biri konumundadır.

Resim 5 Hesarek Kayak Tesisleri

Kös Kaplıcaları:

Bingöl Karlıova yolunun 20. km'sinde yer alan kaplıcalar romatizmal hastalıklara ve kadın hastalıklarına sahip kişiler için çekim merkezidir. Mevcut durumda Ilıcalar Beldesinde bulunan iki termal tesise ek olarak şehir merkezine 5 km ve havaalanına 12 km mesafede yapılması planlanan 500 yataklı termal otel, AVM, Aquapark gibi yatırımları içeren Kentpark projesinin hayata geçmesiyle termal turizmde önemli bir gelişme olması planlanmaktadır. Bingöl'de ayrıca Çır Şelalesi, Ata Park, Kığı Kalesi, Kral Kızı Kalesi, Peri Suyu turizm potansiyeline sahip yerlerdir.

Resim 6 Kös Kaplıcaları

2.2.7 Sermaye Piyasası İşlemleri

Solhan İlçesinde sadece bir adet banka hizmet vermektedir. Şube başına düşen kişi sayısı ise 33.618 kişidir. Türkiye Bankalar Birliği 2018 verilerine göre Solhan'da hizmet veren ATM Sayısı, bankalar-daki istihdam bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir

Tablo 9. Solhan İlçesi Banka ATM Noktası

Solhan	2018 Verileri
Banka Personel Sayısı	8
ATM Sayısı	3 (Ziraat, Akbank ve PTT Bank)

Kaynak: (TBB, 2020)

2.2.8 Ulaşım

Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat Bölümünde yer alan Bingöl, önemli geçiş güzergâhları üzerinde yer almaktadır. Bingöl'ün dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahip olması, il genelinde ulaşım imkânlarını kısıtlamakta ve zorlaştırmaktadır. Bunun yanında iklimsel özellikleri nedeniyle Bingöl'de kış aylarında ulaşım imkânları daha da zorlaşmaktadır. Özellikle kar ve yağmur yağışları, başta köyler ve diğer kırsal alanlar ile olmak üzere ulaşımı güçleştirmektedir. Denize kıyısı olmayan Bingöl'de mevcut durumda ulaşım, karayolu, havayolu ve demiryolu ile sağlanmaktadır. Havayolu ile de ulaşım, 2013 yılından bu yana yapılmaktadır. Solhan ilçesi Bingöl – Muş karayolu üzerinde her iki ile de 58 km mesafede yer almaktadır. İlçe ulaşım açısından doğu - batı istikametinde geçiş noktasında bulunmaktadır.

2.2.8.1 Karayoluyla Ulaşım

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) 2019 yılı verilerine göre Bingöl il sınırları içerisinde 606 km uzunluğunda bir karayolu ağı bulunmaktadır. İl yolları 382 km uzunluk ile toplam şebekenin %63'ünü oluştururken, devlet yollarının uzunluğu 224 km seviyesindedir. Bingöl il sınırları içerisinde herhangi bir otoyol bulunmamaktadır.

Bingöl'deki karayolu altyapısından Karayolları Genel Müdürlüğü 8. Bölge Müdürlüğü ile belediye-ler sorumludur. Kentte doğu batı ve kuzey güney istikametinde ulaşımı sağlayan D-950 ve D-300 olmak üzere iki karayolu bulunmaktadır. Bu bağlantılardan D-950 karayolu ile güneyde Diyarbakır-Mardin ve Suriye sınırına ulaşımı sağlanırken kuzeyde Erzurum-Artvin'e ulaşım sağlanmaktadır. D-300 Karayolu ile doğuda Muş-Tatvan-Van- İran'a batıda ise Elazığ-Malatya-Kayseri'ye ulaşım sağlanmaktadır.

Bingöl – Muş karayolunun (D-300 karayolu) 58. km'sinde yer alan Solhan ilçesinden civar illere bu karayolu vasıtasıyla ulaşım kolaylıkla sağlanabilmektedir. Solhan ile yakın iller arasındaki mesafeye bakıldığında ilçe Elazığ'a 195 km, Diyarbakır'a 195 km, Erzurum'a 215 km ve Muş'a 58 km uzaklıktadır.

Tablo 10. Satın Cinslerine Göre Yol Ağı (Km)

SATIN CİNSLERİNE GÖRE YOLAĞI (KM)								
BİNGÖL	ASFALT YOLLAR			PARKE	STABİLİZE	TOPRAK	DİĞER YOLLAR	ŞEBEKE UZUNLUĞU (KM)
	ASFALT BETONU	SATHİ KAPLAMA	TOPLAM					
Devlet Yolu	67	155	222	2	-	-	-	224
İl Yolu	4	321	325	9	-	-	48	382
TOPLAM	71	476	547	11	-	-	48	606

Kaynak: (KGM, 2019)

2.2.7.2 Demiryoluyla Ulaşım

Bingöl ili Solhan ilçesinde bulunan Kale İstasyonuyla demiryolu taşımacılığı yapılabilmektedir. Kale İstasyonu Arslanbeyli köyünde yer almaktadır. Köyün Solhan İlçesine uzaklığı 48 km iken İl merkezine uzaklığı 96 km'dir. Kale istasyonu Solhan'ı raylı sistemlerle Türkiye'nin dört bir yanına bağlamaktadır. Özellikle ilçede faaliyet gösteren işletmelere önemli lojistik avantajlar sağlamaktadır. durumunda aktarmalar sonucunda hemen hemen Türkiye'de demiryolunun olduğu bütün kentlere bağlantı sağlanmaktadır. Bu bağlantı Solhan ilçesine gerek yük gerekse yolculuğu taşımacılığında lojistik avantajlar sağlanmaktadır.

TCDD Genel Müdürlüğü verilerine göre Bingöl'de 2016 yılında demiryolunu 17.689 yolcu tercih etmiştir. Buna göre Bingöl'de 2012 yılından 2016 yılına kadar demiryolu yolcu sayısında önemli bir değişim görülmezken yük taşımacılığında ise 2016 yılında 2012 yılına göre yaklaşık 315 kat artış gözlenmiştir. Solhan'da bulunan Kale istasyonu dışında Bingöl'de Genç ve Servi'de de tren istasyonu bulunmaktadır.

Tablo 11. Bingöl İli Demiryolu İle Ulaşım Verileri

Ulaşım	2012	2013	2014	2015	2016	Değişim (2012-2016)
Yolcu (Kişi)	15.882	21.422	19.825	17.231	17.689	%11.38
YÜK	20.318	150.175	1.026.569	619.655	899.187	%314.87

Kaynak: (TCDD, 2017)

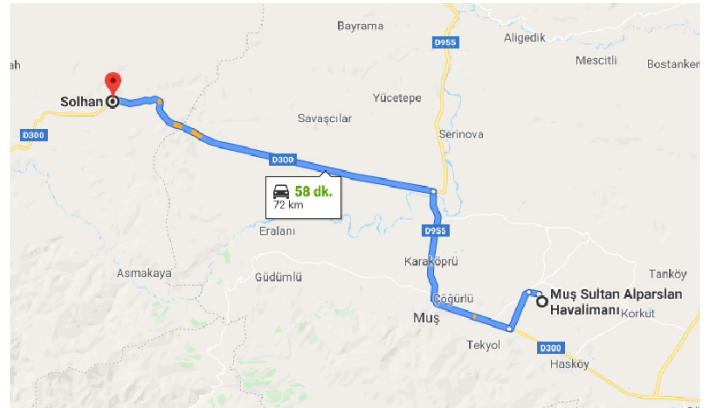
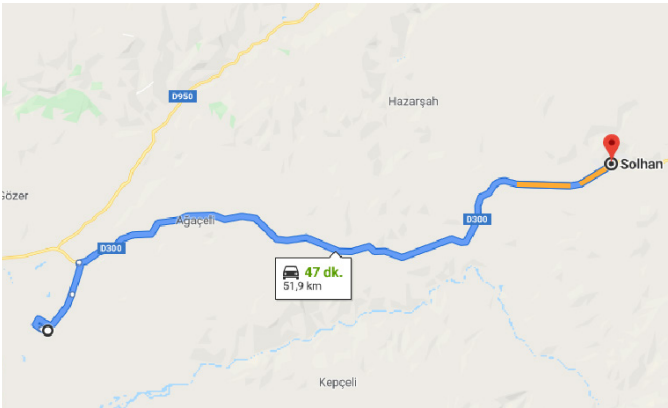
2.2.7.3 Havayoluyla Ulaşım

Bingöl Havalimanı Bingöl şehir merkezine yaklaşık 10 km mesafede Çeltiksuyu Köyü mevkiinde 1.059 m rakımında arazi üzerinde yer almaktadır. Havalimanı toplam 1.744.500 m² arazi üzerine kurulmuştur. Havalimanı yıllık 500.000 yolcu kapasiteli 4.000 m²'lik terminal ile 2.300 X 45 m ebatlarına piste sahiptir. Havalimanına haftanın 7 günü İstanbul'dan, 5 günü ise Ankara'dan karşılıklı sefer düzenlenmektedir (Devlet Hava Meydanları, 2019).

Resim 7 Bingöl Havalilmanı

Harita 2. Bingöl ve Muş Havalimanına Uzaklık Mesafesi Haritası

Kaynak: Google Maps

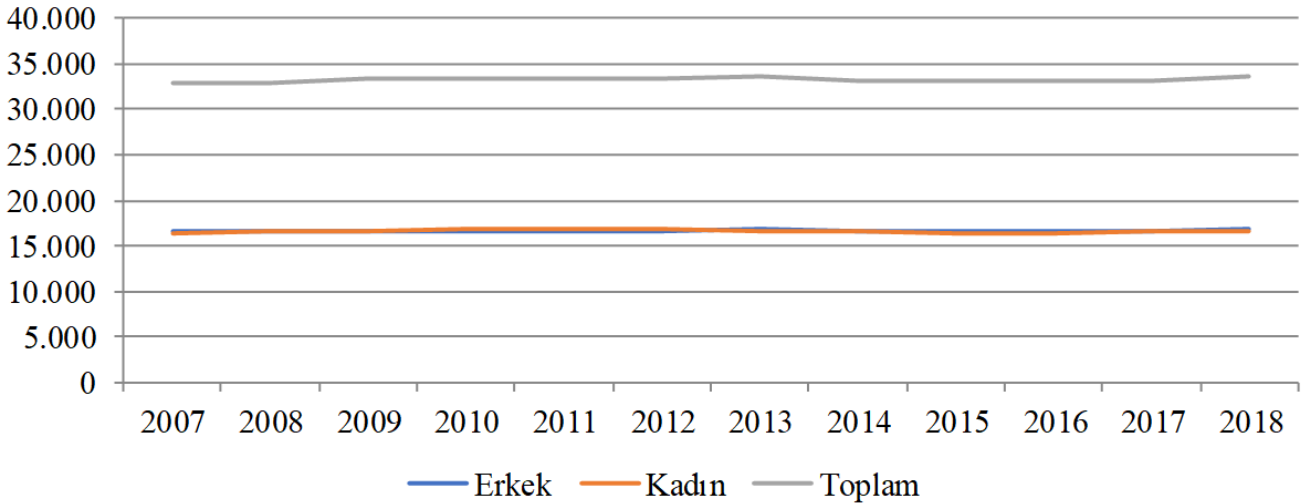
Solhan'ın hem Bingöl Havalimanı hem de Muş Havaalanına yakın olması dolayısıyla havayolu ulaşımı açısından stratejik öneme sahiptir. Solhan ile Muş Havalimanı arasındaki mesafe yaklaşık olarak 72 km'dir. Bingöl Havaalanında olduğu gibi Muş Havalimanından da haftanın 7 günü İstanbul'a, 5 günü Ankara'ya karşılıklı sefer düzenlenmektedir.

2.3. Sosyal Altyapı ve Sosyal Etkiler

Bir ilin veya ilçenin toplumsal yapı analizi, öncelikle oranın nüfus yapısı ve dinamiklerinin doğru bir şekilde tespit edilmesiyle mümkündür. Başka bir deyişle, nüfus verileri ve dinamikleri esas alınmadan toplumsal yapının tam olarak analiz edilmesi mümkün değildir. Çünkü nüfus toplumsal yapının yalnızca demografik yönünü değil, aynı zamanda başta kültürel, ekonomik, sosyal ve siyasal olmak üzere farklı yönlerini etkilemektedir. Toplumsal yapıdaki değişimin yönü ve hızını da belirleyen nüfusun yapısı ve özellikleri, genel olarak bireylerin doğum, ölüm, eğitim, meslek, kırsal-kentsel dağılım, cinsiyet ve göç hareketleri ilin gelişme potansiyelini belirleyen önemli unsurlardır. TÜİK 2018 verileri incelendiğinde Solhan İlçesi 16.919'u erkek ve 16.699'u kadın olmak üzere toplam 33.618 kişilik nüfusa sahiptir. Solhan ilçesi bu nüfusuyla Merkez ve Genç İlçelerinden sonra en kalabalık ilçe konumundadır. İlçe sahip olduğu 33.618 kişilik nüfusuyla 281.205 kişilik nüfusa sahip olan Bingöl'ün %11,95'lik kısmını oluşturmaktadır.

Aşağıdaki grafikten görüleceği üzere son 12 yılda ilçe nüfusunda önemli bir değişiklik yaşanmamıştır.

Grafik 2 Solhan İlçesi Kadın-Erkek Nüfusu

Kaynak: (TÜİK, 2018)

Bingöl ilinde yaşayan insanların yaşlarına göre dağılımına bakıldığında nüfusun neredeyse yarısına yakın bir genç nüfusa sahip olduğu görülmektedir. 0-29 yaş aralığındaki genç nüfusun toplam nüfusa oranı % 48,82'dir. Bu değer Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Tablo 12. Solhan İlçesi Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	0-14	15-29	30-64	65+	TOPLAM
Kişi	6.732	9.679	15.158	2.049	33.618
%	20,03	28.79	45.09	6.09	100

Kaynak: (TÜİK, 2020)

2.4. Çevresel Etkiler

Proje kapsamında Solhan KSS’de 3 adet tekstil atölyesinin hayata geçirilmesi hedeflendiğinden projede çevreye negatif etki yaratacak herhangi bir husus bulunmadığından ÇED raporuna gerek yoktur.

Ancak fason imalat esnasında oluşan polyester, naylon ve polipropilen gibi sentetik esaslı atıklar doğada uzun yıllar bozulmadığından uygun bir şekilde bertaraf edilmediği takdirde çevreye zarar verebilmektedir.

2.5. Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti (Kamulaştırma Bedeli De Dâhil)

Projenin Bingöl - Muş Karayolu üzerinde 56. km’de bulunan Solhan KSS’de uygulanmasına karar verilmiştir. Projenin hayata geçirilmesi ihtimali bulunan bir diğer nokta mülkiyeti Solhan Belediyesi’ne ait olan ve ilçe garajının yan tarafında bulunan eski mezbahane olarak bilinen yerdir. Bu alan 1.000 m2 olup tek katlı tekstil atölyesi yapımına uygun değildir. Aynı yerde alan kısıtı nedeniyle atölyenin 3 katlı olarak inşa edilmesi ve farklı işletmelere kiralanması alternatifi değerlendirilmiş ancak gerek paydaşlar gerekse sektör temsilcileri tarafından bu atölye tipinin imalat için uygun olmayacağı belirtilerek projenin KSS’de yapılması önerisi kabul edilmiştir. Bu yüzden proje kapsamında teknik ve mimari projeleri hazırlanan atölyeler Solhan KSS’deki parseller dikkate alınarak belirlenmiştir.

Projenin hayata geçirileceği KSS’de bulunan arazi KSS Kooperatifi tarafından Solhan Belediyesi’ne bu yatırım için bedelsiz tahsis edileceği için arazi maliyeti ve kamulaştırma bedeli bulunmamaktadır.

3.

TALEP TAHMİNİ VE KAPASİTE SEÇİMİ

3.1. Varsayımlar

Projenin ortaya çıkması ve fizibilite raporunun hazırlanması sürecinde gerek mali analizler gerekse talep tahminlerinde aşağıdaki varsayımlar dikkate alınmıştır.

- Hesaplamalarda kullanılan iskonto oranı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ocak 2020 dönemi güncel faiz oranı olan % 11,25 kullanılmıştır.
- Kurumlar vergisi oranı % 22 olarak alınmıştır.
- Yıllık fiyat artış oranı % 15 olarak belirlenmiştir.
- Tekstil sektöründeki talebin artarak devam edeceği varsayılmıştır.
- Ulusal ve uluslararası büyük tekstil firmalarının uzun vadede de fason imalat yaptıracağı varsayılarak talep tahmini yapılmıştır.
- Teşvik sisteminde 1. ve 2. bölgeden doğruya doğru olan yatırımlarını taşıması halinde sağlanan desteklerin devam edeceği varsayılmıştır.
- Yapılacak 3 adet tekstil atölyesi kirası piyasa fiyatlarına göre daha düşük bir düzeyde belirlenmiştir.
- Solhan'da oluşturulacak atölyelere yeterli talebin olacağı varsayılmıştır.

Solhan KSS'de tekstil atölyelerinin kurulması ve mevcut işletmelerle beraber uzun vadede ilçede bir sektörel kümelenmenin oluşması beklenmektedir. Uzun vadede tekstil sektörü kümelenmesiyle beraber özel sektör eliyle de ilçede üretim alanlarının oluşturulması ilçenin sosyo-ekonomik anlamda kalkınmasını hızlandıracaktır.

3.2. Talep Tahmini Yönetimi

Talep tahmininde tekstil sektörünün dünya, Türkiye, TRB1, Bingöl ve Solhan İlçesi düzeyinde genel durum analizi yapılarak mevcut durumu ortaya konmuş ve sektördeki gelişmelere göre gelecekte sektördeki talep belirlenmeye çalışılmıştır.

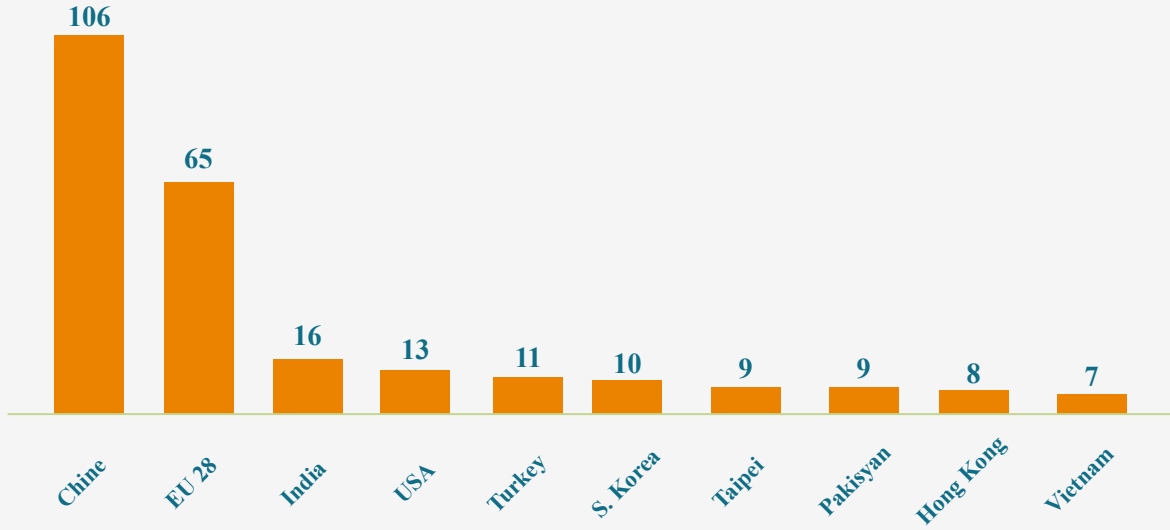
Tekstil ve hazır giyimin tüm ülkelerde tüketimin temel ürününü oluşturması, yeni girişimcilerin küçük sermayeler ile bu piyasaya girişlerinin kolay oluşu; tekstil ve hazır giyim sektörlerinin, sanayileşme sürecinin her döneminde, dünya ticareti içerisinde önemli bir yere sahip olmasını sağlamıştır.

Türk tekstil ve hazır giyim sanayinde %90 ı KOBİ, %95 i de aile şirketi niteliğinde olan işletmeler faaliyet göstermektedir. Türkiye genelinde giyim eşyaları imalatında faaliyet gösteren firmaların sayısı 35.000 ve bu firmalarda kayıtlı yaklaşık 500.000 kişi istihdam edilmektedir. Sektör, üretim ve istihdamdaki büyük ağırlığıyla ülkemiz ekonomisinin lokomotif sektörlerinden birisidir. Sektörde daha çok nano-teknoloji ile üretilmiş ürünler, fonksiyonel tasarımlar, düşük maliyetli çevreci yaklaşımlar, farklı sektörlerle yönelik yeni teknik tekstillerin geliştirilmesi, geri-dönüşüm ürünlerin teknik tekstil-lerde değerlendirilmesi gibi konularda bir eğilim mevcuttur.

TRB1 Bölgesinde önemli bir konumda bulunan Malatya'da üretim tesisinin bulunması, Elazığ'da SMM Tekstil ve Saka Tekstil'in bu alanda üretim tesisi kurarak üretim faaliyetlerini sürdürmesi bölgeyi cazibe merkezi haline getirmiştir. Yine Tunceli'de ve Bingöl'de tekstil alanında devam eden üretim faaliyetleri her geçen dönem artış göstermektedir. Bölgeye yakın konumda bulunan; Gürcistan, Azerbaycan, İran ve Irak gibi ülkelerin bu alandaki ihtiyaçlarının bir bölümünü Türkiye'den temin etmeleri uzun vadede bölgenin tekstil ürünleri imalatı açısından cazibe merkezi haline gelmesini sağlayacaktır.

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi Bingöl'de tekstil ve konfeksiyon sektöründe üretim altyapısı ve kapasitesini geliştirerek yüksek hacimli iş potansiyeli oluşturmak, ilin ulusal ölçekte öne çıkmasını sağlamak ve katma değerli ürünlerin üretilerek rekabet gücünün artırılması yoluyla başta Solhan olmak üzere Bingöl ve TRB1 bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Grafik 3 Tekstil İhracatçısı Ülkeler- 2017 Dünya Pazar Payı (Milyar \$)

Kaynak: İTKİB, 2019

Tekstil sektörünün şu andaki gelişme seviyesi ABD ve AB pazarlarına ihracat yapma stratejisi üzerine odaklanmış olup bu durum tekstil sektörüne yönelik altyapı yatırımları yapan Bingöl ve bölge için de bir fırsattır. Türkiye İhracatçılar Birliği'nin hazırladığı rapora göre 2018 yılında genel ihracat performansı içerisinde tekstil sektörünün % 6,3'lük bir paya sahiptir.

Tablo 13. Genel İhracat Performansı İçinde Toplam Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü İhracatının Payı

Birim: 1000 \$	2017 Aralık	2018 Aralık	Değişim	2017 Ocak - Aralık	2018 Ocak - Aralık	Değişim
Türkiye Genel İhracatı	13.844.433	13.901.763	0,4%	156.991.707	168.087.637	7,1%
Toplam Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü İhracatı	869.468	788.705	-9,3%	10.108.680	10.509.682	4,0%
Toplam Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü İhracatının Payı %	6,3%	5,7%		6,4%	6,3%	
Sanayi İhracatı	10.998.115	11.097.309	0,9%	121.278.547	136.325.297	12,4%
Toplam Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü İhracatının Sanayi İhracatındaki Payı %	7,9%	7,1%		8,3%	7,7%	

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları / Ocak 2019

Tekstil sektörü en yüksek dış ticaret fazlası veren sektördür. Ayrıca yarattığı istihdamla birlikte işsizliğin azaltılmasına ve toplumun refahına önemli katkılar sunmaktadır. Tekstil ve hazır giyim sektörü birlikte değerlendirildiğinde Türkiye GSYİH' sının % 10'undan fazlasını oluşturmaktadır.

Tablo 14. Genel İhracat Performansı İçinde Toplam Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü İhracatının Payı

YIL	Türkiye Tekstil İhracatı	Türkiye Toplam İhracatı	İhracat Payı / Türkiye (%)	Dünya Tekstil İhracatı	İhracat Payı / Dünya (%)
2005	7	73,5	9,6	215,4	3,2
2006	7,6	85,5	8,9	230	3,3
2007	9,01	107,3	8,4	249,6	3,6
2008	9,6	132,0	7,3	259,6	3,7
2009	7,6	102,1	7,4	219,2	3,5
2010	8,8	113,9	7,7	260,3	3,4
2011	10,6	134,9	7,9	302,9	3,5
2012	10,9	152,5	7,2	292,6	3,7
2013	12,0	151,8	7,9	315,8	3,8
2014	12,5	157,6	7,9	323,4	3,9
2015	11,0	143,8	7,6	290,5	3,8
2016	10,9	142,5	7,6	284,0	3,8
2017	10,1	157,0	6,4	246,0	4,1

Kaynak: İTKİB, 2019

3.3. Talep Analizi

Üretim altyapısı ve kapasitesiyle dünya tekstil sektöründe önemli bir yere sahip olan Türkiye bu alandaki rekabetçiliğini korumak, katma değerli ürünler üreterek kendi markalarıyla dünya ticaretinden daha fazla paya alabilecek potansiyele sahiptir. Yine gelişmekte olan diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye tekstil sektöründe daha yüksek kapasite kullanım oranına sahiptir. Türkiye'nin sahip olduğu rekabet avantajları, jeopolitik konumu ve üretim altyapısı ve kapasitesi, sektörün Türkiye ve dünya ticaretindeki önemi birlikte değerlendirildiğinde projenin önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Bingöl'de tekstilkentin faaliyete geçmesiyle beraber ilde tekstil alanında birçok yatırım hayata geçmiştir. Bingöl'de Tekstilkent, Bingöl OSB, İŞGEM ile bu yerler dışındaki atölyelerde faaliyete geçen işletmeler ilde bir üretim bilinci oluşturma yanısıra nitelikli işgücünün oluşması, istihdam olanakları sağlaması, sanayinin gelişmesi ve ilin ekonomik kalkınmasına sağladığı faydalar gibi bir çok alanda katkıda bulunmuştur.

Solhan ilçesinde hem mevcut yatırımcılar hem de bölgede sağlanan teşvik ve destekler nedeniyle bölgeye yeni yatırım yapma noktasında birçok kurumsal firmadan talep gelmekte ancak uygun tesis yetersizliğinden dolayı bu yatırımlar Solhan'da hayata geçirilememiştir. Solhan'da faaliyet gösteren ve yaklaşık 400 kişi istihdam eden 2 tekstil firması mevcut işletmelerini devam ettirmek koşuluyla yeni yapılacak modern tekstil atölyelerine talip olduklarını belirtmektedir. İşletmesi 1. ve 2. bölgede bulunan yatırımcıların mevcut işletmelerini komple daha dezavantajlı bölgelere kaydırması durumunda sağlanan teşvikler nedeniyle şimdiye kadar Solhan Belediyesi'ne yatırım yeri için başvuruda bulunup altyapısı hazır yer tahsisi yapılamadığı için bekleyen tekstil işletmeleri de bulunmaktadır.

Tüm talepler birlikte değerlendirildiğinde finansman ve alan yetersizliğinden dolayı ancak 3 adet olarak yapılabilecek tekstil atölyeleri talepleri karşılamada yetersiz kalacaktır.

3.4. Talep Tahmin Sonuçları

Proje ile oluşturulması amaçlanan her biri 2.100 m2 kapalı alana sahip 3 adet tekstil atölyesi henüz proje aşamasındayken Solhan'da faaliyet gösteren işletmeler tarafından kapasite artışı amaçlı olarak talep edilmektedir. Ayrıca il dışından gelen yatırımcı talepleri dikkate alındığında atölyeler tamamlanır tamamlanmaz doğrudan yatırımcılara tahsis edilerek kira geliri sağlanabilecektir. Atölye sayısına bağlı olarak 3 yeni yatırımcının bölgeye çekilmesiyle 1.012 kişilik istihdam kapasitesi oluşturulacaktır. Mevcut atölyelerden daha fazla talep gelmesi beklenen bu yatırımda atölyelerin yatırımcılara tahsisi ihale usulü ile gerçekleştirilecektir. Yapılacak değerlendirmelerde özellikle işletmenin buradaki minimum faaliyet süresi ve sağlayacağı istihdam gibi temel kriterler belirleyici olacaktır.

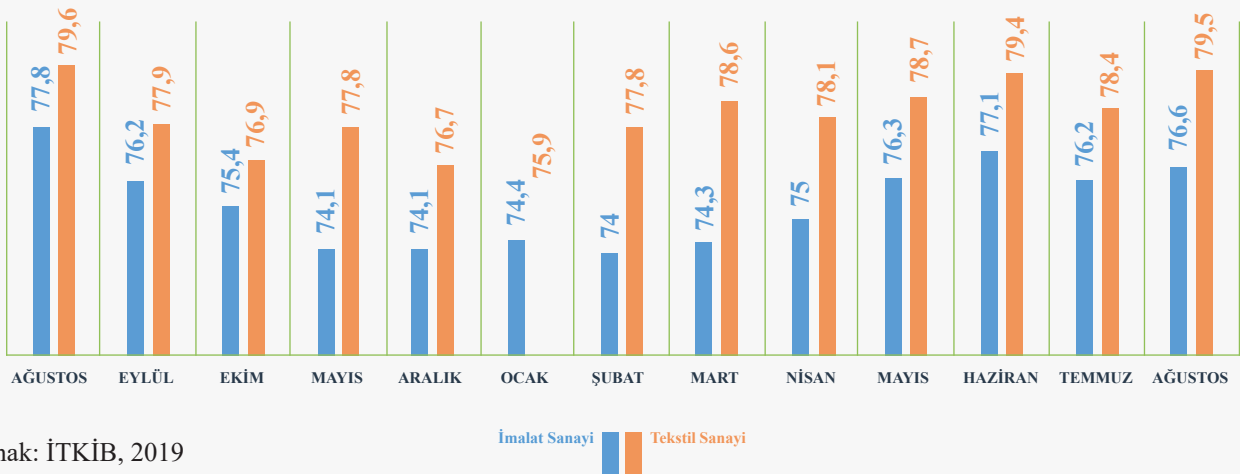
Ayrıca bu atölyelerde faaliyete geçecek işletmelerin her birinde ortalama 337 kişinin istihdam edilmesi beklenmektedir. Burada oluşturulacak makine parkuruyla günlük 5.000 adet ürün üretilebilecektir. Bu üretim kapasitesi ve modern altyapısına sahip işletmelere ulusal ve uluslararası ölçekte faaliyet gösteren birçok ana tekstil firması kolaylık fason imalat yaptıracaktır. Fason imalat yaptıran marka firmalar kendi belirlediği standartlarda üretim altyapısına sahip fason üreticileri tercih etmektedir.

Sonuç olarak bu 3 tekstil atölyesine yatırımcı çekilmesi ve ilçede faaliyet gösteren mevcut işletmelerle beraber ilçenin bir tekstil merkezi olma potansiyeli vardır. Bu yatırımların ileride gerek kamu kurumları gerekse özel sektör tarafından ilçede yeni yatırımları teşvik etmesi beklenmektedir. Bu sayede ilçede ve ilde bir tekstil sektörü kümelenmesi oluşturularak sektörde faaliyet gösteren işletmelerin rekabet gücü artırılacaktır. Yine bu yatırım hem Bingöl hem de ilçe sanayisinin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

3.5. Kapasite Seçimi

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan verilerle göre, imalat sanayinde 2018 yılı ortalama kapasite kullanım oranı(KKO) % 76,8 olarak hesaplanmıştır. 2019 yılı Ağustos ayında tekstil ürünleri imalatında % 79,5 olarak gerçekleşen kapasite kullanım oranı 2019 Temmuz'a göre % 1,4 oranında artarken, 2018 yılının Ağustos ayına göre ise % 0,1 oranında gerilemiştir.

Grafik 4 İmalat Sanayi ve Tekstil Sektörü KKO Karşılaştırması

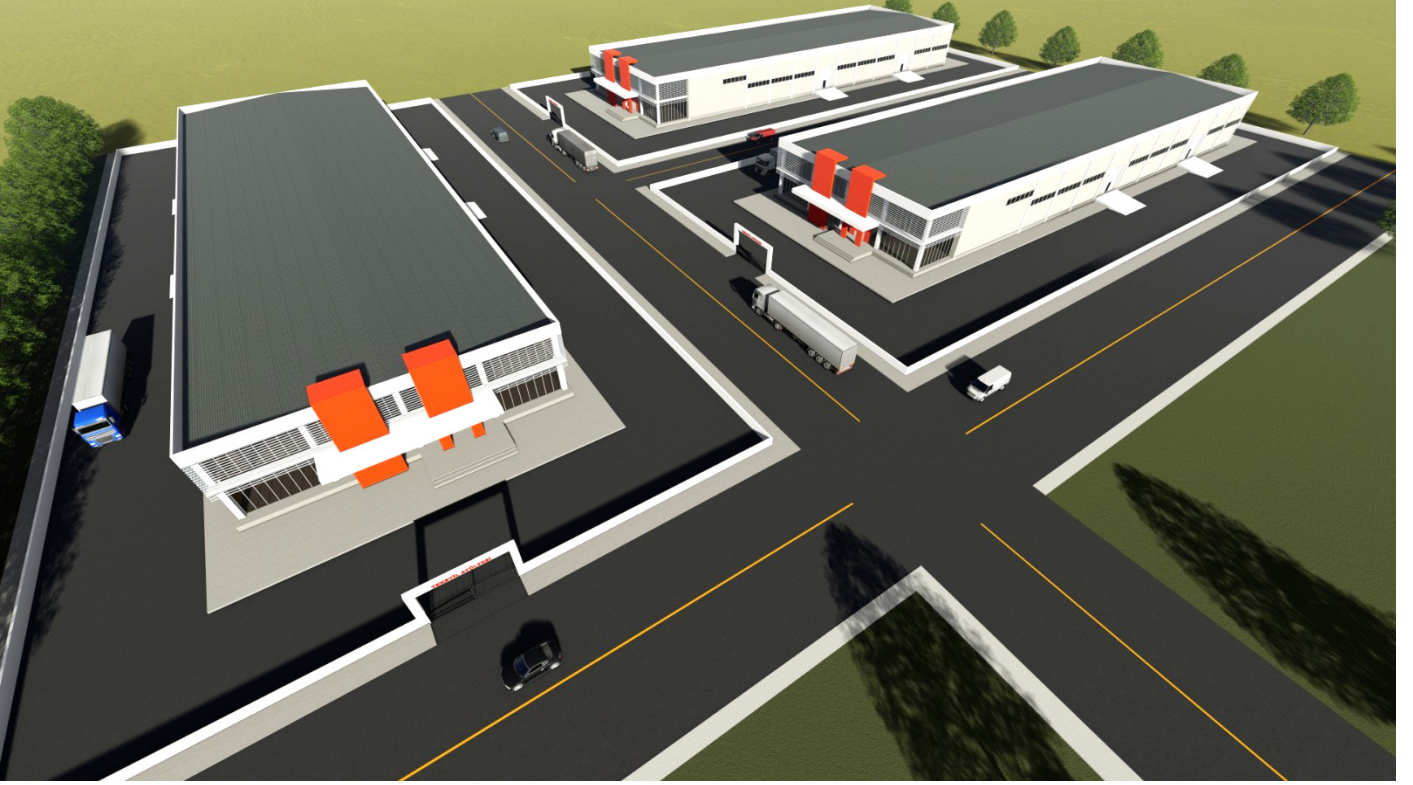
Proje ile Solhan Küçük Sanayi Sitesinde hayata geçirilmesi amaçlanan tekstil atölyelerinin sahip olacağı kapalı alan belirlenirken birçok faktör dikkate alınmıştır. Orta büyüklükte bir tekstil atölyesinde en az 6 sıra halinde bant sisteminin oluşturulabileceği genişlikte kolonsuz ve dikdörtgen yapıda bir alan gerekmektedir. Bunun yanında idari ofisler, toplantı odası, showroom, depo ve sosyal alanlar(yemekhane, lavabo, mescit, WC, giyinme odaları) için uygun yerleri de kapsayacak şekilde olmalıdır. Yine her bir atölyenin bağımsız olması, molalarda firma personelinin diğer firma personeli göremeyeceği şekilde atölyelerin ihata duvarıyla çevrilmesi, kapalı alanın yanında işletmelerin kullanabileceği uygun açık alanların bulunması, mal indirme ve yüklemek için araçların kolaylıkla yanaşabileceği alanlar gibi paydaşlar ile sektör temsilcilerinden gelen talepler dikkate alınarak atölye alanları belirlenmiştir.

Yukarıda sıralanan kısıtlar altında hazırlanan teknik ve mimari projelerde kapalı alan 2.100 m² olacak şekilde planlanma yapılmıştır. Bu atölyelerin kapalı alan ölçüleri 6 sıra bant sistemine uygun 30 m x 70 m olarak belirlenmiştir. Toplamda 2.100 m² üretim alanı ve 300 m² asma kat ile birlikte 2.400 m² kullanılabilir alan inşa edilecektir. Her atölye 5 dönüm arazi üzerinde 2.900 m² açık alan ve 2.100 m² kapalı alan olarak planlanmıştır. Belirlenen kısıtlar altında ihtiyaçlara en iyi cevap verecek atölye tipi ve yapısı aşağıdaki görsellerde verilmiştir.

Şekil 4. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi - Ön Cephe Görünümü

Şekil 5. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi Kuşbakışı Görünüm

Şekil 6. Solhan Tekstil Atölyeleri Projesi - İç Mekan Görünümü

4.

YATIRIM TUTARI

4.1. Sabit Sermaye Yatırım Tutarı

Projenin ortaya çıkması ve fizibilite raporunun hazırlanması sürecinde gerek mali analizler gerekse talep tahminlerinde aşağıdaki varsayımlar dikkate alınmıştır.

No	SABİT YATIRIM TABLOSU	TUTARI (TL)
1	Etüd Giderleri	25.000,00
2	Mühendislik ve Proje Giderleri	135.000,00
3	Lisans-Patent-Know How vb. Teknoloji Ödemeleri	0,00
4	Arazi Bedeli	0,00
5	Arazi Düzenlemesi	0,00
6	Hazırlık Yapıları	0,00
7	İnşaat İşleri Giderleri	10.825.846,09
8	Ulaştırma Tesislerine İlişkin Harcamalar	0,00
9	Ana Tesis Makina ve Donanım Giderleri	2.450.773,66
10	Yardımcı İşletmeler Makina ve Donanım Giderleri	0,00
11	Taşıma ve Sigorta Gideri	15.600,00
12	İthalat ve Gümrükleme Gideri	0,00
13	Montaj Giderleri	0,00
14	Taşıt Araçları, Genel Giderler	0,00
15	İşletmeye Alma Giderleri	0,00
16	Yatırım Dönemi Faizleri	0,00
17	Beklenmeyen Giderler (%1)	134.522,20
TOPLAM SABİT YATIRIM TUTARI		13.586.741,95

4.2. Arazi Bedeli/Kamulaştırma Bedeli

Projenin hayata geçirileceği Solhan KSS’de bulunan arazi, KSS Kooperatifi tarafından Solhan Belediyesi’ne bu yatırım için bedelsiz olarak tahsis edileceği için arazi maliyeti ve kamulaştırma bedeli bulunmamaktadır.

4.3. İşletme Sermayesi

	Süre(Gün)	Yatırım Dö- nemi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl
Kapasite Kullanım Oranı		0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Yıllık Fiyat Artış Oranı		0%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Toplam Sabit Maliyet	Süre(Gün)	0,00	7.200,00	8.280,00	9.522,00	10.950,30	12.592,85	14.481,77	16.654,04
a) Personel Giderleri	60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b) Elektrik Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c) Su, Gaz Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
d) Yakıt Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
e) Haberleşme Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
f) Bakım Onarım Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
g) Sigorta Giderleri	90	0,00	7.200,00	8.280,00	9.522,00	10.950,30	12.592,85	14.481,77	16.654,04
h) Kira Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
i) Diğer Giderler (%5)	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam Değişken Maliyet	Süre(Gün)	0,00	993,60	1.142,64	1.314,04	1.511,14	1.737,81	1.998,48	2.298,26
Genel Bakım Giderleri	60	0,00	993,60	1.142,64	1.314,04	1.511,14	1.737,81	1.998,48	2.298,26
a) Personel Giderleri	60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b) Elektrik Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c) Su, Gaz Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
d) Yakıt Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
e) Haberleşme Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
f) Bakım Onarım Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
g) Sigorta Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
h) Kira Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
i) Diğer Giderler (%5)	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam İşletme Sermayesi İhtiyacı		0,00	8.193,60	9.422,64	10.836,04	12.461,44	14.330,66	16.480,26	18.952,29
Ek İşletme Sermayesi İhtiyacı		0,00	8.193,60	1.229,04	1.413,40	1.625,41	1.869,22	2.149,60	2.472,04

4.3.İşletme Sermayesi (Devam)

	Süre(Gün)	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl	11.Yıl	12.Yıl	13.Yıl	14.Yıl	15.Yıl
Kapasite Kullanım Oranı		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Yıllık Fiyat Artış Oranı		15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Toplam Sabit Maliyet	Süre(Gün)	19.152,14	22.024,96	25.328,71	29.128,02	33.497,22	38.521,80	44.300,07	50.945,08
a) Personel Giderleri	60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b) Elektrik Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c) Su, Gaz Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
d) Yakıt Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
e) Haberleşme Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
f) Bakım Onarım Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
g) Sigorta Giderleri	90	19.152,14	22.024,96	25.328,71	29.128,02	33.497,22	38.521,80	44.300,07	50.945,08
h) Kira Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
i) Diğer Giderler (%5)	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam Değişken Maliyet	Süre(Gün)	2.643,00	3.039,45	3.495,36	4.019,67	4.622,62	5.316,01	6.113,41	7.030,42
Genel Bakım Giderleri	60	2.643,00	3.039,45	3.495,36	4.019,67	4.622,62	5.316,01	6.113,41	7.030,42
a) Personel Giderleri	60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b) Elektrik Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c) Su, Gaz Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
d) Yakıt Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
e) Haberleşme Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
f) Bakım Onarım Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
g) Sigorta Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
h) Kira Giderleri	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
i) Diğer Giderler (%5)	90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam İşletme Sermayesi İhtiyacı		21.795,14	25.064,41	28.824,07	33.147,68	38.119,83	43.837,81	50.413,48	57.975,50
Ek İşletme Sermayesi İhtiyacı		2.842,84	3.269,27	3.759,66	4.323,61	4.972,15	5.717,98	6.575,67	7.562,02

4.4. Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı

Yıllar	Yatırım Dönemi		1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl		5.Yıl	
			İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para
Harcama Kalemleri	İç Para	Dış Para										
A. Arsa Bedeli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Sabit Tesis Yatırımı	3.613.677,14	9.957.464,81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.Etüd ve Proje	160.000,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Teknik Yardım ve Lisans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. İnşaat İşleri	2.706.461,52	8.119.384,57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Makine ve Donanım	612.693,42	1.838.080,25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Taşıma ve Sigorta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. İthalat ve Gümrükleme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Montaj Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Genel Giderler (Personel ve Yönetim)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Taşıt ve Demirbaşlar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. İşletmeye Alma Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Beklenmeyen Giderler	134.522,20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sabit Yatırım Tutarı (A+B)	3.613.677,14	9.957.464,81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. İşletme Sermayesi İhtiyacı	0	0	8.193,60	0	1.229,04	0	1.413,40	0	1.625,41	0	1.869,22	0
Toplam Yatırım Tutarı (A+B+C)	3.613.677,14	9.957.464,81	8.193,60	0	1.229,04	0	1.413,40	0	1.625,41	0	1.869,22	0

4.4. Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı (Devam)

Yıllar	6.Yıl		7.Yıl		8.Yıl		9.Yıl		10.Yıl		5.Yıl	
	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para
A. Arsa Bedeli	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
B. Sabit Tesis Yatırımı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
1.Etüd ve Proje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
2.Teknik Yardım ve Lisans	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
3.İnşaat İşleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
4.Makine ve Donanım	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
5.Taşıma ve Sigorta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
6.İthalat ve Gümrükleme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
7.Montaj Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
8.Genel Giderler (Personel ve Yönetim)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
9.Taşıt ve Demirbaşlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
10.İşletmeye Alma Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
11.Beklenmeyen Giderler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
Sabit Yatırım Tutarı (A+B)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
C. İşletme Sermayesi İhtiyacı	2.149,60	0,00	2.472,04	0,00	2.842,84	0,00	3.269,27	0,00	3.759,66	0,00	1.869,22	0
Toplam Yatırım Tutarı (A+B+C)	2.149,60	0,00	2.472,04	0,00	2.842,84	0,00	3.269,27	0,00	3.759,66	0,00	1.869,22	0

4.4. Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı (Devam)

Yıllar	11.Yıl		12.Yıl		13.Yıl		14.Yıl		15.Yıl		TOPLAM
Harcama Kalemleri	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	
A. Arsa Bedeli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Sabit Tesis Yatırımı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.571.141,95
1.Etüd ve Proje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	160.000,00
2.Teknik Yardım ve Lisans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.İnşaat İşleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.825.846,09
4.Makine ve Donanım	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.450.773,66
5.Taşıma ve Sigorta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.İthalat ve Gümrükleme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.Montaj Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.Genel Giderler (Personel ve Yönetim)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.Taşıt ve Demirbaşlar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.İşletmeye Alma Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.Beklenmeyen Giderler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	134.522,20
Sabit Yatırım Tutarı (A+B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.571.141,95
C. İşletme Sermayesi İhtiyacı	4.972,15	0	6.575,67	0	0	0	0	0	0	0	40.371,89
Toplam Yatırım Tutarı (A+B+C)	4.972,15	0	6.575,67	0	0	0	0	0	0	0	13.611.513,84

5.

PROJENİN FİNANSMANI VE FİNANSAL ANALİZ

5.1. Finansman Öngörüsü

Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında desteklenmesi öngörülen projenin toplam yatırım tutarı 13.586.741,95 TL'dir. Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında talep edilecek destek tutarı 9.957.464,81TL olup kalan kısmın başvuru sahibi ve proje yürütücüsü Solhan Belediyesi tarafından eş finansman olarak sağlanması planlanmaktadır. Ajans tarafından GDP programı kapsamında projeye sağlanacak tutar hibe niteliğinde olup geri ödemesizdir. Ajans desteği dışında kalan ve eş finansman olarak ihtiyaç duyulan finansman Solhan Belediyesi'nin öz kaynakları ile sağlanacaktır. Dolayısıyla projenin finansmanı tamamen hibe ve özkaynak ile sağlanacağından paranın zaman değeri dışında sermaye maliyeti bulunmamaktadır.

5.2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları

Yukarıda finansman öngörüsü kısmında bahsedildiği gibi yatırım döneminde sabit yatırım için ihtiyaç duyulan finansmanın % 75'i Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje desteği kapsamında sağlanması planlanmıştır. Yapılacak atölyelerin kiraya verilmesi nedeniyle işletme döneminde genel bakım ve sigorta maliyetleri dışında başka finansman ihtiyacı bulunmamaktadır.

Finansman ihtiyacı ve kaynaklarıyla ilgili detaylı bilgi aşağıdaki Finansman İhtiyacı ve Kaynakları Tablosunda verilmiştir.

Tablo 2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları Tablosu

Yıllar	Yatırım Dönemi		1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl		5.Yıl		6.Yıl		7.Yıl	
FINANSMAN İHTİYACI	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para
Sabit Tesis Yatırımı	3.613.677,14	9.957.464,81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sabit Yatırım Toplamı	3.613.677,14	9.957.464,81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
İşletme Sermayesi Yatırımı	0	0	8.193,60	0	1.229,04	0	1.413,40	0	1.625,41	0	1.869,22	0	2.149,60	0	2.472,04	0
TOPLAM FINANSMAN İHTİYACI	3.613.677,14	9.957.464,81	8.193,60	0	1.229,04	0	1.413,40	0	1.625,41	0	1.869,22	0	2.149,60	0	2.472,04	0
FINANSMAN KAYNAKLARI																
Öz Kaynaklar	3.613.677,14	0	8.193,60		1.229,04		1.413,40		1.625,41		1.869,22		2.149,60		2.472,04	
Yabancı Kaynaklar	0	9.957.464,81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM FINANSMAN KAYNAKLARI	3.613.677,14	9.957.464,81	8.193,60	0	1.229,04	0	1.413,40	0	1.625,41	0	1.869,22	0	2.149,60	0	2.472,04	0

Tablo 2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları Tablosu (Devam)

Yıllar	Yatırım Dönemi		1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl		5.Yıl		6.Yıl		7.Yıl		TOPLAM
FINANSMAN İHTİYACI	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	
Sabit Tesis Yatırımı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.571.141,95
Finansman Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sabit Yatırım Toplamı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.571.141,95
İşletme Sermayesi Yatırımı	2.842,84	0,00	3.269,27	0,00	3.759,66	0,00	4.972,15	0,00	6.575,67	0,00	6.575,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40.371,89
TOPLAM FINANSMAN İHTİYACI	2.842,84	0,00	3.269,27	0,00	3.759,66	0,00	4.972,15	0,00	6.575,67	0,00	6.575,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.611.513,84
FINANSMAN KAYNAKLARI																	0,00
Öz Kaynaklar	2.842,84		3.269,27		3.759,66		4.972,15		6.575,67		6.575,67		0,00		0,00		3.654.049,03
Yabancı Kaynaklar		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	9.957.464,81
TOPLAM FINANSMAN KAYNAKLARI	2.842,84	0,00	3.269,27	0,00	3.759,66	0,00	4.972,15	0,00	6.575,67	0,00	6.575,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.611.513,84

5.3. Finansman Koşulları ve Sermaye Maliyeti

Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında desteklenmesi öngörülen projenin toplam yatırım tutarı 13.586.741,95 TL'dir. Uygun maliyetlerin % 75'ine denk gelen Fırat Kalkınma Ajansı GÜDÜMLÜ Proje Desteği Programı kapsamında veya ilgili bakanlık tarafından projeye özel olarak sağlanacak bütçeyle yatırımın 9.957.464,81 TL'lik kısmının karşılanması ve kalan % 25'lik kısmın başvuru sahibi ve proje yürütücüsü Solhan Belediyesi tarafından eş finansman olarak sağlanması planlanmaktadır. Ajans tarafından GDP programı kapsamında veya ilgili bakanlıkça sağlanacak destek hibe niteliğinde olup geri ödemesizdir. Hibe dışında kalan ve eş finansman olarak ihtiyaç duyulan finansman Solhan Belediyesi'nin öz kaynakları ile sağlanacaktır. Dolayısıyla projenin finansmanı tamamen hibe ve özkaynak ile sağlanacağından paranın zaman değeri dışında sermaye maliyeti bulunmamaktadır.

5.4. Finansman Tablosu ve Finansal Oranlar Analizi

FİNANSMAN İHTİYACI	Yatırım Dönemi	
	İç Para	Dış Para
Sabit Tesis Yatırımı	3.629.277,14	9.957.464,81
Finansman Giderleri	0	0
Sabit Yatırım Toplamı	3.629.277,14	9.957.464,81
İşletme Sermayesi Yatırımı	0	0
TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI	3.629.277,14	9.957.464,81
FİNANSMAN KAYNAKLARI	13.586.741,95	
Öz Kaynaklar	3.629.277,14	0
Yabancı Kaynaklar	0	9.957.464,81
TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI	3.629.277,14	9.957.464,81

Proje kapsamında yapılacak işin hizmet olması nedeniyle işin doğası gereği stok değeri "0"dır. Bu yüzden likidite oranlarının ikisi de aynı çıkmıştır. Likidite oranlarında Cari Oran'ın 2 olması ideal olarak kabul edilmektedir.

Likidite Oranları :	1. Yıl
Cari Oran = Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar	2,12
Asit Test Oranı (Çabuk Oran) = (Dönen Varlıklar - Stoklar) / Kısa Vadeli Borçlar	2,12

Proje kapsamında yapılacak işin hizmet olması nedeniyle işin doğası gereği stok değeri "0"dır. Bu yüzden likidite oranlarının ikisi de aynı çıkmıştır. Likidite oranlarında Cari Oran'ın 2 olması ideal olarak kabul edilmektedir.

Kaldıraç Oranları :	1. Yıl
Borç-Toplam Varlıklar Oranı = Toplam Borç / Toplam Varlıklar	0,27
Finansman oranı = Öz Kaynaklar / Toplam Borçlar	2,65

Solhan Belediyesi tarafından inşaatı ve altyapısı tamamlanarak yatırımcılara kiralanması planlanan Solhan Tekstil Atölyelerinin ticari alacaklarının kaç kez satışlara dönüştüğünü göstermektedir. Genelde devir hızının yüksek olması ve 1'den büyük olması iyi bir gösterge olarak yorumlanmaktadır. Yukarıda da ifade edildiği gibi işin niteliği gereği herhangi bir stok durumu söz konusu olmadığından stok devir hızı hesaplanamamıştır.

Faaliyet Oranları :	1. Yıl
Alacakların Devir Hızı = Kredili Satışlar (ya da Net Satışlar)/Ortalama Ticari Alacaklar	1,00
Stok Devir Hızı = Satışların Maliyeti / Ortalama Stoklar	Tanımsız

Yapılan yatırımla birlikte Solhan Tekstil Atölyeleri yeni yatırımcılara kira verilmek suretiyle ilk yıl metrekaşe başına 6 TL üzerinden kiralanacaktır. Atölyeler kiralandığından ayrıca personel istihdamına gerek yoktur. Atölyelerin genel bakım, sigorta maliyetleri ve amortisman giderleri bulunmaktadır. Yapılan atölyelerin inşaat maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle giderlerin büyük bir kısmını amortisman giderleri oluşturmaktadır. Bundan dolayı net kar marjı oranı beklenenin altında % 15 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık elde edilen gelirin %77,4'ünün amortisman gideri olarak ayrılması nedeniyle toplam varlıklar ve öz kaynak karlılığı oranlarını düşürmektedir. Bu oranlar sırasıyla ‰ 6 ve ‰ 8 olarak gerçekleşmiştir.

Karlılık Oranları :	1. Yıl
Net Kar Marjı (Oranı) = Net Kar (vergi sonrası) / Net Satışlar	0,15
Toplam Varlıkların Karlılığı = Net Kar / Toplam Varlıklar	0,006
Öz Kaynak Karlılığı = Net Kar / Öz Kaynak	0,008

6.

TİCARİ ANALİZ

6.1. Ticari Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar

Ticari analizde kullanılan temel varsayımlar aşağıda özetlenmiştir

İskonto Oranı

Hesaplamalarda iskonto oranı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Ocak 2020 dönemi güncel faiz oranı olan %11,25 kullanılmıştır.

Ekonomik Ömür

Genel olarak bina yatırımları için belirlenen amortisman oranı % 2 olduğundan yapılacak tekstil binalarının faydalı ömrü 50 yıl olarak alınmıştır. Ana Tesis Makina ve Donanım belirlenen ekonomik ömür 10 yıl olarak belirlenmiştir. Proje kapsamında yapılan analizlerde amortisman giderleri bu süreler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Hurda Değer

Projenin ekonomik ömrü 50 yıl olarak öngörülmüştür. 50 yıl sonra binanın hurda değeri ve yıkım maliyetlerinin aynı olduğu varsayılarak hurda değeri 0 olarak belirlenmiştir.

Yenileme Yatırımları

Binanın ekonomik ömrünün 50 yıl, ana tesis makina ve donanımın ekonomik ömrünün 10 yıl olması nedeniyle 10 yıllık periyotlarla ana tesis teknik altyapısına yönelik makine ve donanımın yenilenmesi gerekecektir. Bu yatırımların atölyeleri kiralayan işletmeler tarafından yapılması için kiralama sözleşmesine gerekli maddeler eklenecektir.

Enflasyon Oranı

Yıllık fiyat artışları, gider artışları ile işçilik ücretleri gibi tüm kalemlerde enflasyon oranı % 15 olarak belirlenmiştir. Analizlerde fiyat artışları bu oran dikkate alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

6.2 Ticari Faydalar ve Maliyetler

Tablo 3. İşletme Gelir ve Giderleri Tablosu

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl
Kapasite Kullanım Oranı	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.İşletme Gelirleri	596.160,00	685.584,00	788.421,60	906.684,84	1.042.687,57	1.199.090,70	1.378.954,31	1.585.797,45
2.Üretim Giderleri	28.968,00	33.313,20	38.310,18	44.056,71	50.665,21	58.265,00	67.004,74	77.055,46
3.Amortisman	461.594,29	461.594,29	461.594,29	461.594,29	461.594,29	461.594,29	461.594,29	461.594,29
4.Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0
5.Satış Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0
6.Brüt Kar (1-2-3-4-5)	105.597,71	190.676,51	288.517,13	401.033,85	530.428,07	679.231,42	850.355,27	1.047.147,71
7.Matrahıtan İndirilecekler	23.231,50	41.948,83	63.473,77	88.227,45	116.694,17	149.430,91	187.078,16	230.372,50
8.Vergi Matrahı (6-7)	82.366,22	148.727,68	225.043,36	312.806,40	413.733,89	529.800,51	663.277,11	816.775,21
9.Vergi ve Stopajlar	18.120,57	32.720,09	49.509,54	68.817,41	91.021,46	116.556,11	145.920,97	179.690,55
10.Net Kar (6-9)	87.477,14	157.956,42	239.007,59	332.216,44	439.406,61	562.675,31	704.434,31	867.457,16
11.Temettümler	0	0	0	0	0	0	0	0
12.Kullanılabilir Kar (10-11)	87.477,14	157.956,42	239.007,59	332.216,44	439.406,61	562.675,31	704.434,31	867.457,16

Tablo 3. İşletme Gelir ve Giderleri Tablosu (Devam)

Yıllar	9.Yıl	10.Yıl	11.Yıl	12.Yıl	13.Yıl	14.Yıl	15.Yıl
Kapasite Kullanım Oranı	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.İşletme Gelirleri	1.823.667,07	2.097.217,13	2.411.799,70	2.773.569,65	3.189.605,10	3.668.045,87	4.218.252,75
2.Üretim Giderleri	88.613,77	101.905,84	117.191,72	134.770,47	154.986,05	178.233,95	204.969,04
3.Amortisman	461.594,29	461.594,29	216.516,92	216.516,92	216.516,92	216.516,92	216.516,92
4.Finansman Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.Satış Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.Brüt Kar (1-2-3-4-5)	1.273.459,01	1.533.717,00	2.078.091,06	2.422.282,26	2.818.102,14	3.273.294,99	3.796.766,78
7.Matrahıtan İndirilecekler	280.160,98	337.417,74	457.180,03	532.902,10	619.982,47	720.124,90	835.288,69
8.Vergi Matrahı (6-7)	993.298,03	1.196.299,26	1.620.911,03	1.889.380,16	2.198.119,67	2.553.170,10	2.961.478,09
9.Vergi ve Stopajlar	218.525,57	263.185,84	356.600,43	415.663,64	483.586,33	561.697,42	651.525,18
10.Net Kar (6-9)	1.054.933,44	1.270.531,16	1.721.490,64	2.006.618,62	2.334.515,81	2.711.597,57	3.145.241,60
11.Temettümler (Dağıtılacak Karlar)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.Kullanılabilir Kar (10-11)	1.054.933,44	1.270.531,16	1.721.490,64	2.006.618,62	2.334.515,81	2.711.597,57	3.145.241,60

6.3 Ticari Nakit Akış Tablosu

Tablo 4. Ticari Nakit Akış Tablosu

Yıllar	Yatırım Dönemi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl
A. Nakit Girişleri	13.586.741,95	596.160,00	685.584,00	788.421,60	906.684,84	1.042.687,57	1.199.090,70	1.378.954,31
-İşletme Gelirleri	0,00	596.160,00	685.584,00	788.421,60	906.684,84	1.042.687,57	1.199.090,70	1.378.954,31
-Diğer Nakit Girişleri	13.586.741,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Nakit Çıktıları	13.586.741,95	47.088,57	66.033,29	87.819,72	112.874,11	141.686,67	174.821,11	212.925,71
-Yatırım Harcamaları	13.586.741,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-İşletme Giderleri	0,00	28.968,00	33.313,20	38.310,18	44.056,71	50.665,21	58.265,00	67.004,74
-Borç Anapara Geri Ödemeleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-Vergi ve Stopaj	0,00	18.120,57	32.720,09	49.509,54	68.817,41	91.021,46	116.556,11	145.920,97
-Dağıtılan Kar Payları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nakit Farkı - Nakit Akımı (A-B)	0,00	549.071,43	619.550,71	700.601,88	793.810,73	901.000,90	1.024.269,59	1.166.028,60

Tablo 4. Ticari Nakit Akış Tablosu (Devam)

Yıllar	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl	11.Yıl	12.Yıl	13.Yıl	14.Yıl	15.Yıl
A. Nakit Girişleri	1.585.797,45	1.823.667,07	2.097.217,13	2.411.799,70	2.773.569,65	3.189.605,10	3.668.045,87	4.218.252,75
-İşletme Gelirleri	1.585.797,45	1.823.667,07	2.097.217,13	2.411.799,70	2.773.569,65	3.189.605,10	3.668.045,87	4.218.252,75
-Diğer Nakit Girişleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Nakit Çıktıları	256.746,00	307.139,34	365.091,68	473.792,14	550.434,11	638.572,37	739.931,37	856.494,22
-Yatırım Harcamaları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-İşletme Giderleri	77.055,46	88.613,77	101.905,84	117.191,72	134.770,47	154.986,05	178.233,95	204.969,04
-Borç Anapara Geri Ödemeleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-Vergi ve Stopaj	179.690,55	218.525,57	263.185,84	356.600,43	415.663,64	483.586,33	561.697,42	651.525,18
-Dağıtılan Kar Payları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nakit Farkı - Nakit Akımı (A-B)	1.329.051,45	1.516.527,73	1.732.125,45	1.938.007,56	2.223.135,55	2.551.032,73	2.928.114,50	3.361.758,52

6.4 Ticari Fayda Maliyet Analizi

Net Bugünkü Değer

Tablo 5. Net Bugünkü Değer Tablosu

Yıllar	Sabit Yatırım Tutarı	İşletme Sermayesi Yatırımı	Vergi Öncesi Kar	Amortisman	Vergi ve Fon Kesintileri	Faiz	Net Nakit Akımı	İskonto Oranı	İskonto Edilmiş Net Nakit Akımı
Yatırım Dönemi	3.629.277,14	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00%	-3.629.277,14
1	0,00	8.193,60	105.597,71	461.594,29	18.120,57		549.071,43		493.547,36
2	0,00	1.229,04	190.676,51	461.594,29	32.720,09		619.550,71		500.583,83
3	0,00	1.413,40	288.517,13	461.594,29	49.509,54		700.601,88		508.828,28
4	0,00	1.625,41	401.033,85	461.594,29	68.817,41		793.810,73		518.223,24
5	0,00	1.869,22	530.428,07	461.594,29	91.021,46		901.000,90		528.719,25
6	0,00	2.149,60	679.231,42	461.594,29	116.556,11	0,00	1.024.269,59		540.274,12
7	0,00	2.472,04	850.355,27	461.594,29	145.920,97		1.166.028,60		552.852,23
8	0,00	2.842,84	1.047.147,71	461.594,29	179.690,55		1.329.051,45	11,25 %	566.423,99
9	0,00	3.269,27	1.273.459,01	461.594,29	218.525,57		1.516.527,73		580.965,28
10	0,00	3.759,66	1.533.717,00	461.594,29	263.185,84		1.732.125,45		596.457,01
11	0,00	4.323,61	2.078.091,06	216.516,92	356.600,43		1.938.007,56		599.867,39
12	0,00	4.972,15	2.422.282,26	216.516,92	415.663,64		2.223.135,55		618.537,03
13	0,00	5.717,98	2.818.102,14	216.516,92	483.586,33		2.551.032,73		637.992,80
14	0,00	6.575,67	3.273.294,99	216.516,92	561.697,42		2.928.114,50		658.245,32
15	0,00	7.562,02	3.796.766,78	216.516,92	651.525,18		3.361.758,52		679.307,20
TOPLAM	3.629.277,14	57.975,50	21.288.700,91	5.698.527,49	3.653.141,08	0,00	23.334.087,32	NBD	4.951.547,18

İç Karlılık Oranı

Tablo 6. İç Karlılık Oranı Tablosu

Yıllar	Sabit Yatırım Tutarı	İşletme Sermayesi Yatırımı	Vergi Öncesi Kar	Amortisman	Vergi ve Fon Kesintileri	Faiz	Net Nakit Akımı	İskonto Oranı	İskonto Edilmiş Net Nakit Akımı
Yatırım Dönemi	3.629.277,14	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00%	-3.629.277,14
1	0,00	8.193,60	105.597,71	461.594,29	18.120,57		549.071,43		493.547,36
2	0,00	1.229,04	190.676,51	461.594,29	32.720,09		619.550,71		500.583,83
3	0,00	1.413,40	288.517,13	461.594,29	49.509,54		700.601,88		508.828,28
4	0,00	1.625,41	401.033,85	461.594,29	68.817,41		793.810,73		518.223,24
5	0,00	1.869,22	530.428,07	461.594,29	91.021,46		901.000,90		528.719,25
6	0,00	2.149,60	679.231,42	461.594,29	116.556,11		1.024.269,59		540.274,12
7	0,00	2.472,04	850.355,27	461.594,29	145.920,97	0,00	1.166.028,60		552.852,23
8	0,00	2.842,84	1.047.147,71	461.594,29	179.690,55		1.329.051,45	11,25 %	566.423,99
9	0,00	3.269,27	1.273.459,01	461.594,29	218.525,57		1.516.527,73		580.965,28
10	0,00	3.759,66	1.533.717,00	461.594,29	263.185,84		1.732.125,45		596.457,01
11	0,00	4.323,61	2.078.091,06	216.516,92	356.600,43		1.938.007,56		599.867,39
12	0,00	4.972,15	2.422.282,26	216.516,92	415.663,64		2.223.135,55		618.537,03
13	0,00	5.717,98	2.818.102,14	216.516,92	483.586,33		2.551.032,73		637.992,80
14	0,00	6.575,67	3.273.294,99	216.516,92	561.697,42		2.928.114,50		658.245,32
15	0,00	7.562,02	3.796.766,78	216.516,92	651.525,18		3.361.758,52		679.307,20
TOPLAM	3.629.277,14	57.975,50	21.288.700,91	5.698.527,49	3.653.141,08	0,00	23.334.087,32	NBD	4.951.547,18
İKO %	12%								

Geri Ödeme Süresi

Yıllar	Yatırım Dönemi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl
Net Kar	0	87.477	157.956	239.008	332.216	439.407	562.675	704.434
Amortisman	0	461.594	461.594	461.594	461.594	461.594	461.594	461.594
Toplam	0	549.071	619.551	700.602	793.811	901.001	1.024.270	1.166.029
Toplam NBD	0	493.547	500.584	508.828	518.223	528.719	540.274	552.852

Yıllar	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl	11.Yıl	12.Yıl	13.Yıl	14.Yıl	15.Yıl
Net Kar	867.457	1.054.933	1.270.531	1.721.491	2.006.619	2.334.516	2.711.598	3.145.242
Amortisman	461.594	461.594	461.594	216.517	216.517	216.517	216.517	216.517
Toplam	1.329.051	1.516.528	1.732.125	1.938.008	2.223.136	2.551.033	2.928.114	3.361.759
Toplam NBD	566.424	580.965	596.457	599.867	618.537	637.993	658.245	679.307

		Net Kar + Amortisman	Kalan Tutar	Yıllar
Sabit Yatırım Tutarı	3.629.277	-	3.629.277	Yatırım Dönemi
		493.547	3.135.730	1. Yıl
		500.584	2.635.146	2. Yıl
		508.828	2.126.318	2. Yıl
		518.223	1.608.094	4. Yıl
		528.719	1.079.375	5. Yıl
		540.274	539.101	6. Yıl
		552.852	-13.751	

Özsermaye açısından yatırımın geri dönüş süresi 6,98 yıldır

Fayda/Maliyet Oranı

Projenin 15 yıllık işletme gelirleri (NBD) 4.951.547,18 TL ve 15 yıllık işletme giderlerinin (NBD) 3.461.673,93 TL olup projenin Fayda Maliyet oranı 2,96'dır. Fayda/Maliyet oranının 1'den büyük olması istenen durumdur.

7.

EKONOMİK ANALİZ

Türk ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olan tekstil ve hazır giyim sektöründe Türkiye dünya yedincisi olup AB'ne en çok tekstil ürünleri ihraç eden ikinci ülkedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi(TİM) verilerine göre 2017 yılının Ocak- Aralık döneminde Türkiye'nin hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 2016 yılının aynı dönemine göre % 0,5'lik artış ile 17 milyar Dolar'a ulaşmıştır. Ulaşılan bu ihracat rakamlarıyla hazır giyim ve konfeksiyon sektörü % 10,9'luk payı ile Türkiye'de otomotiv sektöründen sonra en fazla ihracat yapan ikinci sektör olmuştur. 2017 yılında Türkiye' den en fazla hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı yapılan ilk on ülke Almanya, İspanya, İngiltere, Hollanda, Fransa, Irak, ABD, İtalya, Polonya ve Danimarka olarak sıralanmıştır. En fazla ihracat yapılan ilk on ülke içinde İngiltere, Fransa, İtalya, Polonya ve Danimarka hariç diğer beş ülkenin tamamına yönelik hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı, 2016 yılına kıyasla % 1,9 ile % 26,8 arasında değişen oranlarda artmıştır. En yüksek oranlı ihracat artışı % 26,8 ile Irak'a gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası TCMB tarafından açıklanan son İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı verilerine göre de hazır giyim ve konfeksiyon sanayiinde 2016 Aralık ayında % 78,6 olan kapasite kullanım oranı 2017 yılının Aralık ayında % 3,4 oranında artarak % 81,3 olarak gerçekleşmiştir(TIM, 2018). Dış ticarete sektörün yakaladığı bu başarı grafiği tekstil ve hazır giyim sektörünün ülke ekonomisi açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bingöl tekstil sektörü ele alındığında, konfeksiyon basamağı öncesi, iplik üretimi, örme ve dokuma yöntemleri ile kumasın üretilmesi, boyama işlemleri gibi yüksek sermaye gerektiren basamaklardan ziyade emek yoğun ve düşük sermaye gerektiren fason konfeksiyon işletmelerinin kurulması daha cazip görülmektedir(FKA, 2018).

Nitekim Fırat Kalkınma Ajansı'nın raporunda belirttiği gibi Bingöl'de son 5 yılda ulusal/uluslararası firmalara fason imalat yapan ve 1.600'ün üzerinde kişi istihdam eden orta büyüklükte yeni tekstil işletmeleri faaliyete geçmiştir. Bingöl'ün teşvik sisteminde sahip olduğu fırsatlar ve nitelikli işgücü ilde bu alanda yapılacak yatırımlar için önemli bir avantajlar sağlamaktadır. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre Bingöl 2017 yılı ihracat sıralamasında Türkiye'de 81 il içerisinde sondan 4. sırada yer almıştır. Bingöl'ün 2017 yılında toplam ihracat tutarı 170.759,00 ABD Dolarıdır. Tekstil ve hazır giyim sektörünün ihracata katkısı ise 2017 için yalnızca 522,32 ABD Doları olup oldukça düşük bir seviyede kalmıştır.

Kurulacak olan tekstil atölyeleri için belirlenen metrekafe fiyatı piyasa koşullarının altındadır. Burada hedeflenen Solhan Belediyesi'nin atölye kiralarından kar elde etmesi değil düşük kiralarla ilçeye yeni yatırımcı çekmek, istihdam olanaklarını artırmak ve sanayisinin gelişmesini sağlamaktır. ilçenin sosyo- olan istihdamın gelişimi, bölgenin ekonomik gelir düzeyinin artırılmasıdır, bu nedenle ticari bir yaklaşımdan ziyade, kurulan tesislerin zarar etmeyip düşük gelir modeli ile hedeflere ulaşması tercih edilmiştir.

7.1 Ekonomik Analiz İle İlgili Temel Varsayımlar

- Hesaplamalarda kullanılan iskonto oranı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Ocak 2020 dönemi güncel faiz oranı olan % 11,25 kullanılmıştır.
- Kurumlar vergisi oranı % 22 olarak alınmıştır.
- Yıllık fiyat artış oranı % 15 olarak belirlenmiştir.
- Tekstil sektöründeki talebin artarak devam edeceği varsayılmıştır.
- Ulusal ve uluslararası büyük tekstil firmalarının uzun vadede de fason imalat yaptıracağı varsayılarak talep tahmini yapılmıştır.
- Teşvik sisteminde 1. ve 2. bölgeden doğruya doğru olan yatırımlarını taşıması halinde sağlanan desteklerin devam edeceği varsayılmıştır.
- Yapılacak 3 adet tekstil atölyesi kirası piyasa koşullarına göre daha düşük bir düzeyde belirlenmiştir.
- Solhan'da oluşturulacak atölyelere yeterli talebin olacağı varsayılmıştır.

7.2 Ekonomik Fayda ve Maliyetler

Tablo 7. Ekonomik Nakit Akış Tablosu

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl
A. Projenin Faydaları	43.100.160,00	47.439.984,00	52.218.261,60	57.479.508,84	63.272.793,97	69.652.207,74	76.677.383,05	84.414.069,07
- Doğrudan Faydalar	596.160,00	685.584,00	788.421,60	906.684,84	1.042.687,57	1.199.090,70	1.378.954,31	1.585.797,45
- Dolaylı Faydalar	42.504.000,00	46.754.400,00	51.429.840,00	56.572.824,00	62.230.106,40	68.453.117,04	75.298.428,74	82.828.271,62
- Dolaylı Faydalar Parasallaştırılmayan Önemli Faydalar	- Solhan işgücü niteliğinin artması, - İlçede örnek ve öncü atölyelerin hayata geçirilmesi, - İlçenin sosyo –ekonomik anlamda kalkınması, - İlçenin sanayi altyapısının geliştirilmesi							
B. Projenin Maliyetleri	490.562,29	494.907,49	499.904,47	505.650,99	512.259,50	519.859,28	528.599,03	538.649,74
- Yatırım Harcamaları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- İşletme Giderleri	490.562,29	494.907,49	499.904,47	505.650,99	512.259,50	519.859,28	528.599,03	538.649,74
- Finansman Maliyeti	0	0	0	0	0	0	0	0
- Olumsuz etkiler	Yok	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 7. Ekonomik Nakit Akış Tablosu (Devam)

Yıllar	9.Yıl	10.Yıl	11.Yıl	12.Yıl	13.Yıl	14.Yıl	15.Yıl
A. Projenin Faydaları	92.934.765,85	102.319.425,79	112.656.229,22	124.042.442,13	136.585.364,83	150.403.381,56	165.627.122,01
- Doğrudan Faydalar	1.823.667,07	2.097.217,13	2.411.799,70	2.773.569,65	3.189.605,10	3.668.045,87	4.218.252,75
- Dolaylı Faydalar	91.111.098,78	100.222.208,66	110.244.429,52	121.268.872,48	133.395.759,72	146.735.335,70	161.408.869,27
- Dolaylı Faydalar Parasallaştırılmayan Önemli Faydalar							
B. Projenin Maliyetleri	550.208,06	563.500,13	333.708,64	351.287,40	371.502,97	394.750,87	421.485,97
- Yatırım Harcamaları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- İşletme Giderleri	550.208,06	563.500,13	333.708,64	351.287,40	371.502,97	394.750,87	421.485,97
- Finansman Maliyeti	0	0	0	0	0	0	0
- Olumsuz etkiler	0	0	0	0	0	0	0

7.3 Ekonomik Fayda Maliyet Analizi (Ekonomik NBD, Ekonomik İKO)

Projede mali analiz yöntemi kullanılmıştır.

7.4 Maliyet Etkinlik Analizi

Yatırımın bütçe kısıtları, arazi yerleşimi gibi özellikleri göz önüne alınarak seçilen atölye tipi paydaşlar tarafından belirlenen tüm kısıtları sağlayabilen en ekonomik yapı modelidir. Yapılan analizlerle yatırımcılardan talep edilecek kira bedelinin minimum düzeyi belirlenerek metrekaşe başına fiyat belirlenmiştir. Yapılacak atölyelerde faaliyetlerin kesintisiz sürmesi amacıyla ayrıca insan kaynağı istihdamı görülmemiştir. Bu hizmetlerin Solhan Belediyesi çalışanlarından birinin görevlendirilmesi yoluyla yerine getirilmesi sağlanarak Belediye ve işletmelere ilave maliyetin oluşması önlenmiştir.

7.5 Diğer Ekonomik Analiz Ölçütleri

İlçede faaliyetlerini sürdüren ve 400 kişilik istihdam sağlayan 2 tekstil atölyesine ilave olarak 3 yeni yatırımcıyla ilçenin tekstil sektörü açısından bir cazibe merkezi haline gelmesi hedeflenmektedir. Son yıllarda öne çıkan bir diğer husus kümelenme faaliyetlerine yönelik yürütülen çalışmalardır. İlerleyen yıllarda ilde oluşturulacak tekstil sektörü kümelenmesi için Solhan'daki tekstil yatırımları sayesinde gerekli altyapı da hazırlanmış olacaktır.

Tekstil sektörü kümelenmesi; ilgili sektörde uzmanlaşmış ve yetkin tedarikçiler, eğitimli iş gücü, gerekli teknik bilgi ve desteği sağlayacak kuruluşlara ulaşma noktasında önemli fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca tekstil kümelenmesi faaliyet gösteren işletmeler arasında bilgi alışverişi ve iş birliği ağının oluşumunda da önemli rol oynayacaktır. Çok geniş yelpazede ürün gruplarının üretildiği tekstil sektöründe işletmeler küme içerisinde sektörün tüm alanlarına odaklanmak yerine, belli ürün gruplarına odaklanma kolaylığına erişirler. Bu yolla firmalar arası iş bölümü, kümenin firmalar arasında sağladığı iş birliği sayesinde gerçekleşmiş olur. Yine tekstil kümelenmesi, Bingöl Üniversitesi ve meslek liselerinin ilgili bölümleriyle firmaların daha yakın çalışmasına olanak sağlayarak ar-ge ve inovasyon kültürünün yaygınlaşmasına katkısı sağlayacaktır.

Yine tekstil sektöründe ağırlıklı olarak gençlerin ve kadınların çalışması bu alanda yürütülen projeyi daha da önemli hale getirmektedir. Kadın ve gençlerin istihdama katılması ile hem ekonomik gelişme sağlanmakta hem de iş hayatında kadınların geri planda kaldığı Bingöl ve Solhan özelinde sosyolojik yapı içinde cinsiyet eşitliği daha da güçlenmektedir. Toplumun temel taşı olan kadının iyi eğitim alması ve iş hayatına daha çok dahil olması toplumun sosyal yapısını güçlendirmektedir. Bu nedenle kadınların iş hayatına daha kolay katılımını sağlayan bu tarz yatırımların hayata geçirilmesi toplumun sosyo-kültürel açıdan değişimi noktasında büyük önem taşımaktadır.

Solhan'da iyi eğitimli olmasına rağmen iş bulamayan ya da iyi eğitim alamadığı için veya üniversiteden mezun olmuş fakat iş imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle iş bulamayan gençler Bingöl'ün sahip olduğu işgücü potansiyelinin istenen düzeyde değerlendirilememesine sebep olmaktadır. Gençlerin iş hayatına dahil olması hem ekonomik dinamikleri arttırmakta hem de toplum yapısına sinerji/enerji katmaktadır. Burada ifade edilen dezavantajlı grupların ekonomik hayata katılımları arttıkça ilerleyen dönemlerde her birisinin potansiyel girişimci/yatırımcı olması ihtimali de artmaktadır.

8.

RİSK ANALİZİ

8.1. Duyarlılık Analizi

Ekonomik ve finansal fayda maliyet göstergelerine etki edebilecek ve fizibilite raporuna temel oluşturan bazı temel parametrelerin farklı değerler alması halinde analizlerde ve göstergelerde ne tür değişiklikler oluşacağı araştırılmıştır. Analiz sonuçlarının bu parametrelere olan duyarlılığı değerlendirilmiştir. Yatırımın ana omurgasının inşaat yatırım maliyetleri oluştururken işletme döneminde ise bu tesislerin bakım/onarım, sigorta ve amortisman giderleri maliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Giderlerin % 77,4'ünün sabit olan amortisman giderlerinden oluşması ve diğer giderler ihmal edilebilecek düzeyde olduğundan duyarlılık analizi gelirlerde meydana gelen değişim baz alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle işletme gelirleri temelinde 2 farklı senaryoda duyarlılık analizi yapılmıştır.

1. Senaryo - İşletme Gelirleri projede öngörülenden % 15 daha düşük olacaktır.
2. Senaryo - İşletme Gelirleri projede öngörülenden % 15 daha yüksek olacaktır.

Aynı oranda gelir artışı ve azalmasına yönelik yapılan duyarlılık analizi sonuçları aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Tablodan görüleceği üzere proje fiyat düşüşüne karşı daha duyarlıdır. Ayrıca burada ortaya çıkan bir diğer önemli husus kiraya verilecek işliklerin metrekare fiyatının 5,5 TL'nin olması gerektiğidir.

Duyarlılık Analizi Sonuçları Karşılaştırma Tablosu

Analiz Unsurları	Proje	Gelir (-%15)	Gelir (+%15)
Net Bugünkü Değer	4.951.547,18	3.689.482,31	6.213.612,06
Fayda Maliyet Oranı	2,96	2,52	3,39
İç Karlılık Oranı (%)	12	10	15
Geri Ödeme Süresi (Yıl)	6,98	8,03	6,17

8.2. Proje İle İlgili Riskler ve Etkiler

Projede başarısızlığa yol açabilecek en temel risk unsuru ülkenin ekonomik görünümünde yaşanacak olumsuz durumlardır. İlçenin bulunduğu bölgedeki konumu itibarıyla yabancı yatırımcıları tedirgin edebilecek önyargılar mevcuttur. Bu önyargıları ortadan kaldırmak için potansiyel yatırımcıların ildeki mülki amirler tarafından davet edilerek bölgenin tanıtımı yapılmalıdır. Yine daha önce ilçede yatırım için gelen işletme sahipleriyle de yatırımcıların bir araya getirilerek yatırım iklimi hakkında doğrudan ilk elden bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.

- **Dövizde Dalgalanma Riski:** Tekstil sektörü yoğun olarak kullandığı hammadde ve malzemeleri döviz cinsinden temin eden sektörler arasındadır. Ayrıca üretim yapan işletmelerin bir bölümünün ürünleri yurt dışına döviz cinsinden satıyor olması yaşanacak dalgalanmalardan doğrudan etkilenmesine neden olacaktır.
- **Talep Yetersizliği Riski:** Kurulan atölyelere tekstil yatırımcıları tarafından yeterince talep gelmesi riski mevcuttur.
- **Yangın Riski:** Bu alanları kiralayacak olan işletmelerin üretimini yaptığı ürünlerin büyük bir bölümü yanıcı özellikte olması nedeniyle bu konuda bir risk söz konusudur.
- **Planlanan Bütçeyle Tamamlanamama Riski:** Proje maliyetleri belirlenirken projede yapılacak atölyelerin çelik konstrüksiyon çatı sistemiyle yapılacağı varsayılarak bu yapı sınıfı için belirlenen birim maliyet esas alınarak maliye ortaya konmuştur. Ancak projenin hayata geçmesi sürecinde enflasyona bağlı olarak birim maliyetlerde meydana gelecek artışla birlikte sabit yatırım tutarı öngörülenin üzerine çıkabilir.
- **Yönetimin Değişmesi:** Projeyi hayata geçirme noktasında iradeyi ortaya koyan belediye yönetiminin değişmesi durumunda projenin hayata geçirilememesi riski bulunmaktadır.
- **Doğal Afet Riski:** Bingöl, 1878 yılından bu yana 6-8 şiddetinde 16 önemli deprem yaşamıştır. Bu depremlerin büyük bir bölümü merkeze bağlı bölgelerde olurken 1934'te 6 ve 1954'te 6,7 şiddetindeki iki depremin merkezi Solhan ilçesi olmuştur. Bu durum doğal olarak bir deprem riski ile bölgeyi karşı karşıya bırakmaktadır.

8.3. Temel Risklerle İlgili Risk Azaltma Tedbirleri

Yukarıda belirlenen temel riskler ve etkilerine karşı aşağıdaki tabloda belirtilen yöntemlerle müdahale edildiğinde etkilerinin ortadan kaldırılması veya minimize edilmesi sağlanabilir.

NO	KATEGORİ	TANIMLAMA	RİSK FAKTÖRÜ	RİSK DÜZEYİ	MÜDAHALE PRATİĞİ ve YÖNETİMİ
1	Mali Risk	Projenin belirlenen sürede planlanan sabit yatırım tutarıyla tamamlanamaması	Proje maliyetleri belirlenirken projede yapılacak atölyelerin çelik konstrüksiyon çatı sistemiyle yapılacağı varsayılarak bu yapı sınıfı için belirlenen birim maliyet esas alınarak maliye ortaya konmuştur. Ancak projenin hayata geçmesi sürecinde enflasyona bağlı olarak birim maliyetlerde meydana gelecek artışla birlikte sabit yatırım tutarı öngörülenin üzerine çıkabilir	Orta Risk	1. Projenin belirlenen yatırım süresi içerisinde tamamlanmasına yönelik tedbirlerin alınması 2. Proje maliyetleri belirlenirken öngörülme-yen maliyet kalemi eklenerek olası sapmalar minimize edilmiştir.
2	Talep Yetersizliği Riski	Kurulan atölyelere tekstil yatırımcıları tarafından yeterince talep gelmemesi riski mevcuttur.	Yaşanacak ekonomik durgunluk, döviz kurlarındaki artış gibi nedenlerden dolayı girişimcilik geliştirme merkezine olan talepte düşme riski bulunmaktadır	Düşük Risk	1. İlçede faaliyette olan 2 işletme ile diğer potansiyel yatırımcılardan yatırım taahhüdünün alınması sağlanabilir. 2. İşliklerin belirli bir süre bedelsiz tahsis edilebilir.
3.	Yönetim Riski	Yönetimin projeye verdiği önemin azalması	Projeyi hayata geçirme noktasında iradeyi ortaya koyan belediye yönetiminin değişmesi durumunda projenin hayata geçirilememesi riski bulunmaktadır.	Düşük Risk	1. Projenin hayata geçirilmesi için FKA ile görüşerek projenin GDP desteği kapsamında yatırıma alınması 2. Yatırımın belediye meclisinde onaylatılarak bütçe ayrılması 3. Projenin ilde ve bölgede yarattığı etkilerin artırılması 4. Projenin tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi
4	Doğal Afet Riski	Deprem Riski	Bingöl'ün Doğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu Fay hatlarının kesişim noktasında olması nedeniyle deprem riski bulunmaktadır.	Orta Risk	1. Yapılacak atölyelerin deprem yönetmeliğine uygun projelendirilmesi 2. Planlanan açıklıktaki bir atölyenin çatı sisteminin çelik konstrüksiyon ile olarak yapılması
5	Yangın Riski	Deprem Riski	Yanıcı özelliği yüksek olan tekstil ürünlerinin varlığı yangın riskini artırmaktadır.	Orta Risk	1.Sensörlü yangın müdahale sisteminin oluşturulması 2. İşletmede personelin eğitilmesi 3. Acil durum eylem planlarının hazırlanması

9.

ÇEVRESEL ANALİZ**9.1 Çevresel Etkilerin Ön Değerlendirmesi**

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi kapsamında 3 adet tekstil binası inşa edileceğinden bu durum ÇED yönetmeliğinin; EK-1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi ve EK-2 Seçme-Elemente Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesinde belirtilen yatırımlar arasında sayılmadığından yatırım için ÇED raporu gerekmemektedir.

Ancak burada faaliyete geçecek işletmelerin faaliyetlerine göre Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliğine ayrıca değerlendirilmesi gerekecektir. Burada üretim yapacak işletmeler kamu-sal desteklerden yararlanmak için Yatırım Teşvik Belgesi müracaatı yapacaktır. Bu müracaat sırasında istenilen belgelerden bir tanesi ise ÇED Görüşü veya ÇED belgesidir. Boyahane kurarak faaliyet yürütecek bir tekstil atölyesinin Solhan KSS'de arıtma tesisinin bulunmaması nedeniyle faaliyete geçemeyeceğinden bunun dışında kalan fason dikim faaliyetleri yönünden yatırımların çevreye olumsuz etkileri oluşmayacağı için Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü'ne yapılacak müracaat sonrası ÇED Görüşü Yazısı (ÇED Olumlu Kararı) verilecektir. Bu yazı ile birlikte teşvik belgesi, yapı izin belgesi, kullanım ruhsatı ve işyeri açma ruhsatı alınması mümkündür.

9.2 Çevresel Riskler ve Azaltma Tedbirleri

Yapılan proje ÇED raporu alması gereken yatırımlar arasında yer almadığından proje için ÇED raporu gerekli değildir. Yalnızca inşaat aşamasında inşaat alanının kazılmasıyla oluşan hafriyatın bertaraf edilmesi noktasında riskler bulunmaktadır. Hafriyat toprağı üreticisi olarak Solhan Belediyesi risklerin ortadan kaldırılması amacıyla;

- Atıkların çevre ve insan sağlığına yönelik olumsuz etkilerini en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamak,
- Atıkların oluşumu, taşınması ve depolanması aşamalarında gerekli izinleri ve onayları almak,
- Faaliyete başlamadan önce atıkların taşınması ve depolanması ile ilgili olarak Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği EK-2'de verilen Atık Taşıma ve Kabul Belgesi'ni almak,
- Atıkları belediyenin verdiği geri kazanım veya depolama alanına dökmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

10.

SOSYAL ANALİZ

10.1. Projenin Sosyal Etkileri

Hazırlanan bu projeden Bingöl ili ve özelde Solhan ilçesinde faaliyet gösteren/gösterecek işletmeler başta olmak üzere bölgede hemen hemen tüm aktörler ve sektörler olumlu bir şekilde etkilenecektir. Projenin uygulanması aşamasında Solhan Belediyesi'nin edineceği bilgi ve deneyimler kurumsal gelişmeye pozitif katkı sağlayacaktır. Solhan Belediyesi Tekstil Atölyesi Projesi kurum çalışanlarının proje kültürünün geliştirilmesine katkı sağlayarak ileride yapılması planlanan diğer yatırım projelerine zemin oluşturmakta ve bölgenin yatırımlar açısından cazip bir hale getirilmesini kolaylaştıracaktır.

Projenin uygulama aşamasında ve sonrasında proje için üretilecek çıktılar sanayi sektörü başta olmak üzere diğer sektörlerin de canlanmasına katkı sağlayacaktır. Projenin tamamlanmasıyla birlikte oluşturulacak tekstil atölyeleri ilçede tüm kesimlere olumlu katkı sağlayacaktır. Proje faaliyetleri TRB1 bölgesinin kalkınmasına ve rekabet gücünün geliştirilmesine yönelik katkı sağlarken bölgede nitelikli işgücünün yetişmesine de öncülük edecektir.

Projeyle oluşturulacak modern tekstil atölyeleri Solhan'da faaliyet gösteren/gösterecek işletmelerin rekabet gücünün geliştirilmesinde ve bölgenin kalkınmasında önemli rol oynayacaktır. Projenin hayata geçmesiyle beraber Bingöl'ün sosyo-ekonomik anlamda kalkınması hızlanacak ve dolaylı olarak TRB1 bölgesinin gelişmesi sağlanacaktır. Solhan'da faaliyete geçecek yeni yatırımlarla birlikte bölgenin yenilikçi ve girişimci kapasitesi geliştirilerek mevcut işlemelerin oluşan yatırım kültüründen fayda göreceği tahmin edilmektedir. Solhan'da mevcut olan 2 adet büyük tekstil firmasının yanı sıra faaliyete geçecek 3 yeni tekstil yatırımcısıyla beraber ilçede tekstil sektöründe istihdam edilenlerin sayısının 1.500'ün çıkması beklenmektedir. Bu durum ilçede işsizliği azaltacağı gibi ilçeden geçim sıkıntısı nedeniyle yaşanan göçü de tersine çevirebilecektir.

Altyapısı hazırlanmış uygun fiyat ve şartlarda kiralanabilir modern üretim atölyelerinin oluşturulması yatırımcı çekme ve bölgenin yatırımcılar açısından cazip hale gelmesini sağlayacaktır. Solhan'da ihtiyaç duyulan uygun imalat atölyelerinin oluşturulması proje fikrinin temelinde de ilçenin tekstil sektörü yatırımları açısından cazibesini artırmak yatmaktadır. Projenin tamamlanmasıyla ilçenin sosyo-ekonomik yönden kalkınması ve istihdam sorununun çözülmesi beklenmektedir.

Tekstil atölyelerinde 1.012 kişilik istihdam kapasitesinin oluşturulmasıyla burada istihdam edilecekler ve aile bireyleri birlikte düşünüldüğünde ortalama 4.000 kişinin hayatında pozitif etki sağlanması beklenmektedir.

Bingöl ve çevre illerde tekstil ve hazır giyim sektöründe imalatçı olarak faaliyet gösteren 388 işletme yine proje faaliyetlerinden olumlu olarak etkilenecektir. Bu yönüyle de proje yerel kalkınmanın yanı sıra bölgesel kalkınmaya da katkı sunmaktadır. Üreticilerin yanı sıra tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren tedarikçiler de proje ile faaliyete geçecek yeni yatırımcılara hammadde ve makine/ekipman satışı yapmak suretiyle gelirlerini arttıracak ve bu durum ilgili işletmeleri finansal anlamda güçlendirecektir.

Bingöl'de tarım, sanayi ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren 4.937 işletme proje kapsamında sağlanacak sermaye girdisi, oluşturulacak istihdam kapasitesi ve kişi başı gelire sağlayacağı katkı nedeniyle talepte oluşacak artıştan dolayı pozitif etkilenecektir. Bunun yanında Bingöl ve Solhan ilçesinde taşımacılık yapan lojistik firmaları da proje kapsamında oluşturulan hareketlilik fayda görecektir.

Özellikle İstanbul merkezli büyük ulusal firmaların üretimi Anadolu'ya kaydırması nedeniyle dikiş ürünlerin nihai müşterilere ulaştırılmak üzere tekrar İstanbul'a taşınması lojistik sektörünün gelişimine katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak tekstil ürünleri ve giyim eşyaları imalatçıları başta olmak üzere tedarikçiler, lojistik firmaları, müşteriler ve diğer paydaşlar çarpan etkileri yolu ile proje faaliyetlerinden olumlu yönde etkilenecektir. Yine bu proje çağdaş belediyecilik anlamında örnek bir çalışma olup bölgede faaliyet gösteren diğer yerel yönetimler ve kurumların da benzer yatırımları hayata geçirmesi noktasında onları teşvik edecektir.

10.2. Projenin Toplumsal Gruplara Etkisi

Projenin hayata geçmesi ile birlikte bölgede 1.012 kişilik doğrudan istihdam sağlanması beklenmektedir. Söz konusu sektörün tekstil olması münasebetiyle bu sayının büyük bir bölümü özel sosyal politika gerektiren grupta yer alan kadın ve gençlerden oluşacaktır. Özellikle 15-29 yaş arasındaki genç kadınların ve erkeklerin olumlu bir şekilde etkilenmesi mümkün olacaktır. Ayrıca Bingöl ilinde ve ilçelerinde eğitim gören meslek lisesi tekstil bölümü öğrencilerinin mesleki gelişimlerini tamamlamaları ile birlikte söz konusu işletmelerde iş istihdam edilebilmeleri sağlanacaktır.

Yine tekstil sektöründe ağırlıklı olarak gençlerin ve kadınların çalışması bu alanda yürütülen projeyi daha da önemli hale getirmektedir. Kadın ve gençlerin istihdama katılması ile hem ekonomik gelişme sağlanmakta hem de iş hayatında kadınların geri planda kaldığı Bingöl ve Solhan özelinde sosyolojik yapı içinde cinsiyet eşitliği daha da güçlenmektedir. Toplumun temel taşı olan kadının iyi eğitim alması ve iş hayatına daha çok dahil olması toplumun sosyal yapısını güçlendirmektedir. Bu nedenle kadınların iş hayatına daha kolay katılımını sağlayan bu tarz yatırımların hayata geçirilmesi toplumun sosyo-kültürel açıdan değişimi noktasında büyük önem taşımaktadır.

Solhan'da iyi eğitilmiş olmasına rağmen iş bulamayan ya da iyi eğitim alamadığı için veya üniversiteden mezun olmuş fakat iş imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle iş bulamayan gençler Bingöl'ün sahip olduğu işgücü potansiyelinin istenen düzeyde değerlendirilememesine sebep olmaktadır. Gençlerin iş hayatına dahil olması hem ekonomik dinamikleri arttırmakta hem de toplum yapısına sinerji/enerji katmaktadır. Burada ifade edilen dezavantajlı grupların ekonomik hayata katılımları arttıkça ilerleyen dönemlerde her birisinin potansiyel girişimci/yatırımcı olması ihtimali de artmaktadır.

10.3. Bölgesel Düzeydeki Etkisi

Tekstil ve hazır giyim sektörü, Türkiye GSYH'sinin %10 oluştururken, toplam ihracatımızın ise %11,5'ini sağlayarak Türkiye ekonomisinin lokomotif konumundaki sektörlerden biridir. Türkiye, tekstil ve hazır giyimde dünya yedincisi ve AB'nin ikinci en büyük tedarikçisi konumundadır. Bingöl ili tekstil sektörü ele alındığında, konfeksiyon basamağı öncesi, iplik üretimi, örme ve dokuma yöntemleri ile kumaşın üretilmesi, boyama işlemleri gibi yüksek sermaye gerektiren basamaklardan ziyade, emek yoğun ve düşük sermaye gerektiren fason konfeksiyon işletmelerinin kurulması daha cazip görülmektedir.

2012 yılında yürürlüğe giren yeni teşvik sistemiyle özellikle tekstil gibi emek yoğun sektörlerde Bingöl'ün de içerisinde bulunduğu 6. Bölge illerine tanınan destek avantajları ve çözüm sürecinin yarattığı olumlu hava sayesinde bölgemize yatırımcıların ilgisi artış göstermiş olup tekstil, emek yoğun bir sektör olarak en olumlu etkilenen sektörlerin başında gelmektedir. Nitekim Bingöl'de 2013 ve 2014 yıllarında yüzlerce kişi istihdam edecek büyük çaplı yeni tekstil işletmeleri kurulmaya başlanmıştır.

Bingöl'ün yatırım teşvik bölgelerinin en avantajlısının kapsamında olması ve sahip olduğu ucuz işgücü maliyeti bu alanda yapılacak yatırımlar için önemli avantajlar sağlanmaktadır. Bu etki ilk aşamalarda sadece Bingöl kent merkezinde olurken uzun vadede ilçelerin gelişimine de etki etmiştir. Solhan ilçesinde 2 farklı işletmenin tekstil alanında faaliyette bulunması, bu alanda üretim çalışmalarını sürdürerek istihdama katkı sağlaması bölgesel etkinin bir göstergesi niteliğindedir.

11.

PROJE YÖNETİMİ ve UYGULAMA PROGRAMI**11.1. Proje Yürütücüsü Kuruluş ve Teknik Kapasitesi**

Projeyi yürütecek olan kuruluş Solhan Belediye Başkanlığı'dır. Solhan Belediyesi'nin geçmiş yıllarda proje deneyimi bulunmaktadır. Fırat Kalkınma Ajansı Yaşam Kalitesi ve Sanayi Altyapıları Mali Destek Programı'nda "E-Belediyeciliğe Geçiş Projesi", AB tarafından desteklenen İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Programı kapsamında "Herkes İçin Kayıtlı İstihdam" projesi ile büyük altyapı projelerini yürütme tecrübesi bulunmaktadır.

11.2. Proje Organizasyonu ve Yönetim

Proje kapsamında kurulacak tekstil atölyesi ile tekstil ürünlerine ilişkin tüm girişimci ve yenilikçi faaliyetlerin geliştirilmesini sağlayacaktır. Belediye doğrudan piyasadaki risk unsurlarını ortadan kaldırma ve diğer yenilikçi faaliyetleri gerçekleştirerek önemli bir ekonomik aktör haline gelecektir. İlgili faaliyet Belediyenin proje deneyimini arttıracak, piyasada teknik kapasiteyi arttırmaya yönelik bir mekanizmaya sahip olarak, ildeki işletmelerin sorunlarını ortadan kaldırmaya ve yeni girişimcilerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Tekstil atölyesi projesinin hazırlanmasından atölyelerin tamamlanıp yatırımcılara teslimine kadar geçen süredeki tüm iş ve işlemler proje sahibi Solhan Belediyesi tarafından yürütülecektir. Solhan Belediyesi tarafından proje uygulama sürecinde belediye bünyesinde çalışan inşaat mühendisi görevlendirilerek projenin faaliyet planına uygun olarak yürütülmesini sağlayacaktır. Tekstil atölyelerinin inşaatı fizibilite raporunda hazırlanan teknik ve mimari projelere uygun olarak açık ihale yoluyla yükleniciye yaptırılacaktır. İnşaatın başlaması, izin ruhsat gibi iş ve işlemler Belediyenin yetkisindedir olduğundan prosedürel süreçler kısa süre içerisinde tamamlanabilecektir. Ayrıca proje kapsamında uygulama planında veya maliyet kalemlerinde olmayan durumun ortaya çıkması halinde projenin akşamaması için Belediye kaynaklarından ödenek ayrılarak sorunlar anında çözüme kavuşturulacaktır.

Solhan Belediyesi'nde projenin hayata geçirilmesi için görevlendirilecek personel aşağıdaki organizasyon şemasında Fen İşleri Müdürlüğü bünyesinde altında görev almaktadır.

Proje Uygulama Planı

No	Faaliyetler/Aylar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Proje Ekibinin Oluşturulması												
2	İhale Teknik Şartnamelerinin Oluşturulması												
3	İhalenin Yapılması												
4	Yüklenicilerle Sözleşme İmzalanması												
5	Tekstil Atölyeleri İnşaatına Başlanması ve Tamamlanması												
6	İşlerin Kontrol Edilmesi ve Eksikliklerin Belirlenerek Yükleniciye Tamamlatılması												
7	Hak Edişlerin Yapılarak Yüklenicilere Ödeme Yapılması												
8	Atölyelerin Teslim Alınarak Yatırımcılara Kiralanması												
9	Görünürlük Faaliyetleri ve Yatırımcı Çekme Çalışmaları												

12.

SONUÇ

12.1. Projenin Ticari ve Ekonomik Yapılabilirliği İle İlgili Sonuçlar

Projenin uygulanabilirliğine ilişkin analizler değerlendirildiğinde ticari ve ekonomik olarak uygulanmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Söz konusu atölye binalarında tekstil alanında üretim yapılacak olup bölgedeki ticari hayatı olumlu bir şekilde etkilemesi beklenmektedir. Ekonomik anlamda bakıldığında ise bölgedeki sosyal ve ekonomik hayata önemli bir katkı sağlayacağı görülmektedir. 1.012 kişinin istihdam edilmesi ön görülmektedir.

Toplam sabit yatırım tutarı 13.586.741,95 TL olan projenin finansmanı Fırat Kalkınma Ajansı GDP kapsamında veya ilgili bakanlıklardan direkt projeye özel ödenek aktarılması yoluyla %75'i karşılanacaktır. Yatırım tutarının kalan % 25'lik kısmı ise Solhan Belediyesi eş finansmanı ile sağlanacaktır. Bu finansman öngörüsüne göre proje yürütücüsü Solhan Belediyesi 3.629.277,14 TL özkaynak ile projeyi finanse edecektir. İşletme döneminde net nakit akımlarının 15 yıllık toplam net bugünkü değeri 4.951.547,18 TL'dir. Yapılan yatırımın geri dönüş süresi 6,98 yıl ve İç Karlılık Oranı ise % 12'dir. Projede indirgeme oranı olarak TCMB Ocak 2020 dönemine ait faiz oranı olan % 11,25 kullanılmış ve iç karlılık oranı ile karşılaştırıldığında yapılabilir bir yatırım olarak değerlendirilmektedir. Projenin hesaplanan 10 yıllık fayda/masraf oranı 2,96 olup bu oran 1'den büyük olduğu için yapılabilir bir proje olduğu söylenebilir.

12.2. Projenin Sürdürülebilirliği

Proje ile ilçeye kazandırılması amaçlanan tekstil atölyeleri tamamlandıktan sonra daha önce görüşme sağlanan yatırımcılara kiraya verilerek Belediye'nin düzenli gelir elde etmesi sağlanacaktır. Bu yönüyle atölyelere yatırımcı talebi olduğu sürece belediyeye sağlanacak düzenli gelir ile projenin sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Proje tamamlandıktan sonra ihtiyaç duyulan ilave yatırımlar Solhan Belediyesi tarafından yapılacaktır.

Projede yapılıp tekstil sektöründeki yatırımcılara tahsis edilecek atölyeler için belirlenen kira bedeli piyasa koşullarına göre oldukça düşük tutulmuştur. Bu yüzden yatırımcılar için kira gibi düzenli gelirlerin minimum düzeyde olduğu yatırımlar cazip gelmektedir. Başvuru sahibi Solhan Belediyesi'nin teknik ve finansal anlamda güçlü bir kurumsal yapıya sahip olması projenin mali açıdan sürdürülebilirliğini olumlu yönde etkilemektedir. Solhan Belediyesinin yıllık geliri 64.560.671,07 TL olup ihtiyaç duyulması halinde projenin finansmanında kullanılabilecektir.

12.3. Projeye İlişkin Temel Riskler

Projede başarısızlığa yol açabilecek en temel risk unsuru ülkenin ekonomik görünümünde yaşanacak olumsuzluklardır. İlçenin bulunduğu bölgedeki konumu itibarıyla yabancı yatırımcıları tedirgin edebilecek güvenlik kaygıları mevcuttur. Bu kaygıları ortadan kaldırmak için potansiyel yatırımcıların ildeki mülki amirler veya TSO tarafından davet edilerek bölgenin tanıtımı yapılmalıdır. Yine daha önce ilçede yatırım için gelen işletme sahipleriyle de yatırımcıların bir araya getirilerek yatırım iklimi hakkında doğrudan ilk elden bilgi almaları sağlanmalıdır. Proje ile ilgili genel riskler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Dövizde Dalgalanma Riski:

Tekstil sektörü yoğun olarak kullandığı hammadde ve malzemeleri döviz cinsinden temin eden sektörler arasındadır. Ayrıca üretim yapan işletmelerin bir bölümünün ürünleri yurt dışına döviz cinsinden satıyor olması yaşanacak dalgalanmalardan doğrudan etkilenmesine neden olacaktır.

Talep Yetersizliği Riski:

Kurulan atölyelere tekstil yatırımcıları tarafından yeterince talep gelmemesi riski mevcuttur.

Planlanan Bütçeyle Tamamlanamama Riski:

Proje maliyetleri belirlenirken projede yapılacak atölyelerin çelik konstrüksiyon çatı sistemiyle yapılacağı varsayılarak bu yapı sınıfı için belirlenen birim maliyet esas alınarak maliye ortaya konmuştur. Ancak projenin hayata geçmesi sürecinde enflasyona bağlı olarak birim maliyetlerde meydana gelecek artışla birlikte sabit yatırım tutarı öngörülenin üzerine çıkabilir.

Yönetimin Değişmesi:

Projeyi hayata geçirme noktasında iradeyi ortaya koyan belediye yönetiminin değişmesi durumunda projenin hayata geçirilememesi riski bulunmaktadır.

Yangın Riski:

Bu alanları kiralayacak olan işletmelerin üretimini yaptığı ürünlerin büyük bir bölümü yanıcı özellikte olması nedeniyle bu konuda bir risk söz konusudur.

Doğal Afet Riski:

Bingöl, 1878 yılından bu yana 6-8 şiddetinde 16 önemli deprem yaşamıştır. Bu depremlerin büyük bir bölümü merkeze bağlı bölgelerde olurken 1934'te 6 ve 1954'de 6,7 şiddetindeki iki depremin merkezi Solhan ilçesi olmuştur. Bu durum doğal olarak bir deprem riski ile bölgeyi karşı karşıya bırakmaktadır.

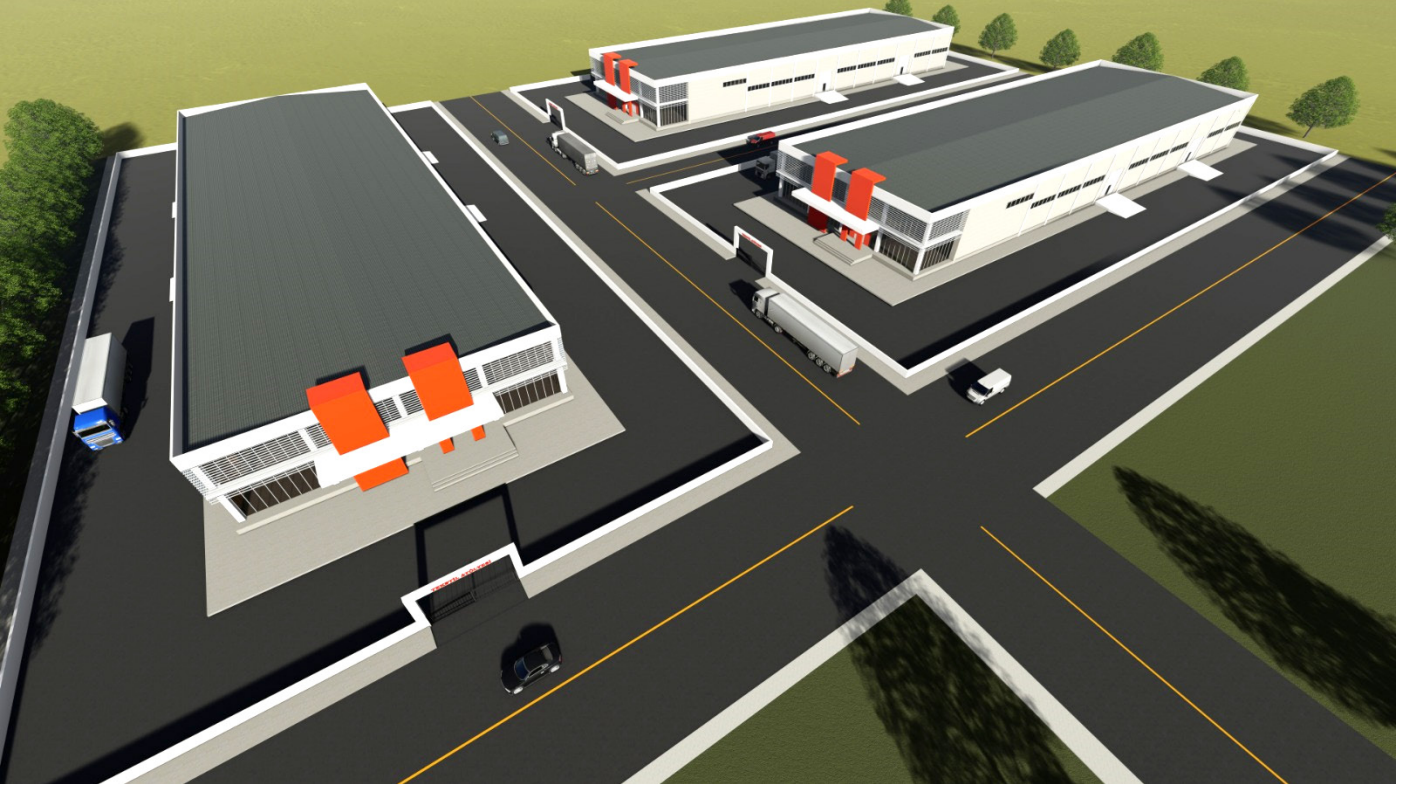
13.

EKLER

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi – Atölyelerin Önden Görünümü

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi – Atölyelerin Kuşbakışı Görünümü

13.

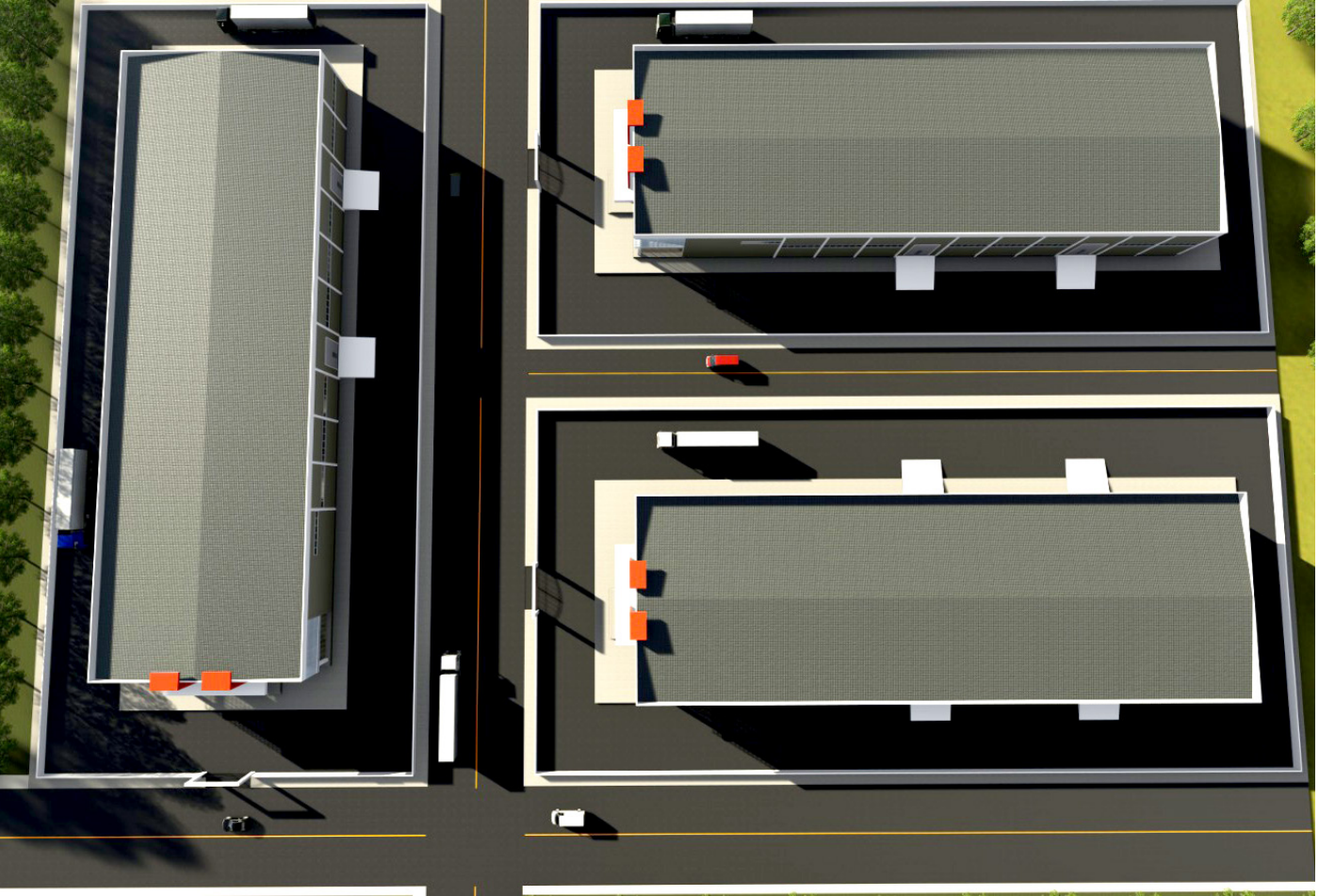
EKLER

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi – Makine Yerleşim Düzeni

Solhan Tekstil Atölyesi Projesi – Makine Yerleşim Düzeni

KAYNAKLAR

- 2020-2022 YPHR. (2020). 2020-2022 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberi. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı.
- Bingöl TYR. (2020). Bingöl İli Tarımsal Yatırım Rehberi: https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT/Belgeler/il_yatirim_rehberleri/bingol.pdf adresinden alındı
- (2016). Bingöl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi . Malatya: Fırat Kalkınma Ajansı.
- Bingöl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi . (2016). Bingöl, Türkiye: Fırat Kalkınma Ajansı.
- BKK. (2012, 19 06). Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar. Ankara: Resmi Gazete.
- BOSB. (2020). Bingöl Organize Sanayi Bölgesi: <http://bingolosb.org.tr/> adresinden alındı
- BST. (2019). Bingöl Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü: <https://bingol.sanayi.gov.tr/announcement.html?lang=tr&duyuruId=6a287fe5-b73a-4ac3-97a2-dcffe165fc1f> adresinden alındı
- Çan, M., Pirim, L., Telimen, İ., Sezgin, A., & Ortak, M. (2014). Yatırım Fırsatları. Malatya: Fırat Kalkınma Ajansı.
- EBRD. (2020). The European Bank for Reconstruction and Development: <https://www.ebrd.com/turkey.html> adresinden alındı
- EIB. (2020). European Investment Bank: <https://www.eib.org/en/index.htm> adresinden alındı
- İHKİB. (2018). Hazirgiyim ve Konfeksiyon Sektörü İhracat Performans Değerlendirmesi: <https://www.ihkib.org.tr/fp-icerik/ia/d/2018/07/20/hazirgiyim-ve-konfeksiyon-sektoru-ocak-haziran-2018-201807201838510870-8B195.pdf> adresinden alındı
- KGM. (2019). Karayolları Genel Müdürlüğü: <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Bolgeler/8Bolge/İller/İlBingol.aspx> adresinden alındı
- MGM. (2020). <https://mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=undefined&m=BINGOL> adresinden alındı
- MTA. (2010). Bingöl İli Maden ve Enerji Kaynakları: http://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden_potansiyel_2010/Bingol_Madenler.pdf adresinden alındı
- TBB. (2020). Banka ve Sektör Bilgileri: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65> adresinden alındı
- (2017). TCDD. Ankara: T.C. Devlet Demiryolları İstatistik Yıllığı.
- The World Bank. (2020). www.worldbank.org: <https://www.worldbank.org/tr/country/turkey> adresinden alındı
- TRB1 Bölge Planı. (2014). TRB1 2014-2023 Bölge Planı. Malatya: Kalkınma Bakanlığı, Fırat Kalkınma Ajansı.
- TÜİK. (2020). Türkiye İstatistik Kurumu: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> adresinden alındı
- WTO. (2019). World Trade Organization: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm adresinden alındı

NOTLAR

NOTLAR

This image shows a full page of white paper with horizontal grey lines, resembling notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

